KIVONAT

A Képviselő-testület **2025. szeptember 25-én** megtartott
üléséről készült jegyzőkönyvből

Kiskunhalas Város Önkormányzata Képviselő-testülete
178/2025. (IX.25.) határozata
Kiskunhalas Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Program – Intézkedési Terv – felülvizsgálata során javasolt módosítások elfogadása

1. Kiskunhalas Város Önkormányzata Képviselő-testülete megtárgyalta és elfogadja a mellékletben szereplő Kiskunhalas Város Önkormányzata Képviselő-testülete által a 141/2023.Kt. számú határozattal elfogadott Helyi Esélyegyenlőségi Program 2025. évi felülvizsgálatának eredményeként a módosításokkal egybeszerkesztett Intézkedési Tervet a határozat melléklete szerinti tartalommal.
2. A Képviselő-testület felkéri a Polgármestert, hogy a döntésről a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság Dél-Alföldi Társadalmi Esélyteremtési Igazgatóság HEP mentorát értesítse.

Határidő: 2025. szeptember 25.
Felelős: Fülöp Róbert polgármester

A Képviselő-testület jelen határozatáról értesül:

Czeglédi Edit szociálpolitikai csoportvezető **általa:**
Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság Dél-Alföldi Társadalmi Esélyteremtési Igazgatóság HEP mentora 6000 Kecskemét, Szolnoki út 20.

Határidő: azonnal
Felelős: dr. Rékasi Cecília jegyző

K. m. f.

Fülöp Róbert s.k. dr. Rékasi Cecília s.k.

Jegyzőkönyvet hitelesítő képviselők:

Kolompár Sándor s.k. Farkas-Wodring Kata s.k.

Kivonat hiteléül: 2025. szeptember 25.

1. számú melléklet

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
0. Település szintű probléma												
1	Külterületi helyi közutak fejlesztése és kezelésükhöz szükséges eszközök beszerzése Kiskunhalas-	Az utak kiépítettsége, annak állapota, hiánya nagymértékben befolyásolja a lakosságot, különösen az idősek, a fogyatékkal	Rövid, közép és hosszú távon is megfelelő életvitel kialakításához szükséges közlekedési feltételek biztosítása.	Az intézkedés célja összhangban áll a település fejlesztési tervével.	---	0813/5, 0824 és a 0148 hrsz-ú külterületi utak felújítása, illetve az út későbbi gondozásához szükséges eszközök beszerzése.	Polgármester	2021. 12. 31. (péntek)	Nő a felújított utak hossza.	A tervezett beruházást Településfejlesztési Operatív Program keretében elnyert támogatás összegéből kívánjuk	Saját erő, illetve lehetőség szerint pályázati forrásból.	---

	Harkakötöny konzorciuma által VP6-7.2.1-7.4.1.2-16	élők és gyermekek mindennapi életvitelét és biztonságát. Külterületi utak fejlesztése segít a tanyai szegregátumok izoláltságát csökkenteni. A projekt középpontjában a mára már erősen alárendelté vált közlekedési útvonal felújítása.								megvalósítani, illetve saját erőből.		
2	Kiskunhalasi Halastermál Gyógyhely komplex turisztikai fejlesztése GINOP-7.1.3-	Csetényi park komplex turisztikai fejlesztése. Olyan turisztikai attrakciók elhelyezése, amely	Komplex turisztikai hely kialakítása, a célcsoportok érdekében.	Az intézkedés célja összhangban áll a település fejlesztési tervével.	---	A fejlesztés a Városházától a Sportközpontig terjed majd, ezen a területen belül egységes koncepció mentén	Polgármester	2021. 12. 31. (péntek)	Látogatók száma, szolgáltatást igénybevevők száma.	A tervezett beruházást Településfejlesztési Operatív Program keretében elnyert támogatás	Saját erő, illetve lehetőség szerint fenntartási pályázati forrásból.	---

	15.2016.00014	célponttá teszik a területet.				kerülnek a fejlesztés megvalósításra, melyek felfűzve, egymást erősítve tennék még vonzóbbá a települést.				összegéből kívánjuk megvalósítani, illetve saját erőből.		
3	Kiskunhalas Ivóvízminőség javító Projekt KEOP-1.3.0/09-11-2011-0028	A „Mindennapi Vizünk” Ivóvízminőség-javító Önkormányzati Társulás 14 településsel karöltve alakult meg.	Rövid, közép és hosszú távon is megfelelő ivóvíz biztosítása az adott településeken.	Az intézkedés összhangban van a településfejlesztési koncepcióval.	---	A projekt keretében megvalósuló műszaki megoldások a Társulásban érinett települések vízellátó rendszerének fejlesztése. Kutak felszínre hozott rétegvize előírás szerinti állapotba hozatala.	Polgármester	2021. 12. 31. (péntek)	Egészséges ivóvízzel történő ellátása a lakosságnak.	A tervezett beruházást teljes egészében pályázati összegből kerül megvalósításra.	Saját erő, illetve lehetőség szerint pályázati forrásból.	---
4	Humán szolgáltatások	Hátrányos helyzetű csoportok	A legfőbb célja a társadalmi	Az intézkedés célja	---	Hátrányos helyzetű csoportok	Polgármester	2021. 12. 31. (péntek)	Hátrányos helyzetű csoportok	A tervezett beruházást	Saját erő, illetve lehetőség	---

	fejlesztése a kiskunhalasi járásban – Esélyteremtés a humán szolgáltatásokban EFOP-1.5.3-16-2017-00011	felzárkóztatása és a munkaerőpiaci helyzetük erősítése, az egyes közszolgáltatások minőségének és hatékonyságának fejlesztése.	felzárkóztatás érdekében a területi különbségek csökkentése, a minőségi humán közszolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása. További cél az alapszolgáltatásokra ráépülve, hozzájárulni a helyi egyedi igények kielégítéséhez szükséges komplex kiegészítő szolgáltatások fejlesztéséh	összhangban áll a település fejlesztési tervével, esélyegyenlőségi programjával.		felzárkóztatása és a munkaerőpiaci helyzetük erősítése, az egyes közszolgáltatások minőségének és hatékonyságának fejlesztése.			felzárkóztatása és a munkaerőpiaci helyzetük erősítése, az egyes közszolgáltatások minőségének és hatékonyságának fejlesztése.	teljes egészében pályázat keretében elnyert támogatás összegéből kívánjuk megvalósítani.	szerint fenntartási pályázati forrásból.	

			ez									
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége												
1	Szociális probléma térkép elkészítése	Mind a település belterületén mind pedig a külterületen, a mélyszegénységen élők pontos szociológiai paraméterei nem ismertek, számuk és szükségleteik emiatt nem konkretizálhatók, ennek értelmében az őket célzó programok hatásossága kérdéses lehet. Hiányzik egy település és vonzáskörzeti szinten kidolgozott	szociális problématérkép elkészüljön	oktatásfejlesztési koncepció	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia 2030 (MNTFS)	Pontosan fel kell térképezni a mélyszegénységben élők helyzetét és szükségleteit, majd a szociális tervezés módszereivel, az érintett szakterületekkel együttműködve konkrét stratégiát szükséges kidolgozni a helyzetük javítására, és a nemzedékeken átívelő szegénység ciklusának megtörésére. Szociális probléma térképkidolgo	polgármester	2028. 06. 01. (csütörtök)	90%-os feldolgozottság	humánerő forrás	2 évenkénti adatfrissítés	nincs együttműködés

		Szociális (probléma) térkép. A határidő folyamatos.				zása.						
2	Bölcsődei ellátás relevanciájának elfogadtatása	Bölcsődei ellátás igénybe vétele jelentőségének alul értékelése. Határidő folyamatos.	szociális problématérkép elkészüljön	Egészségügyi koncepció	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia 2030 (MNTFS 2030)	bölcsődei ellátás koncepcionális átgondolása stratégiai szintű kezelése.	Polgármester, jegyző	2028. 12. 31. (vasárnap)	a rászorulók min. 90%-a kapja meg az ellátást	humánerőforrás és a státuszokhoz szükséges pénzeszköz	pénzforrás folyamatos biztosítása a működő intézménynek	nincs együttműködés
3	A kötelező óvodáztatás törvényi előírásának érvényre juttatása	Óvodai ellátás igénybe vételének alacsony volta. A határidő folyamatos.	100%-os beóvodáztatás	nem releváns: köznevelési törvényi rendelkezés	Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) "Legyen jobb a gyermekeknek" Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Ösztönözni kel az óvodai ellátás igénybe vételét, és szorgalmazni a felzárkóztató csoportok volumenének szükség szerinti bővítését	Polgármester ,jegyző	2028. 01. 01. (szombat)	100%-os beóvodáztatás	önkormányzati pénzforrás	pénzforrás folyamatos biztosítása a működő intézménynek	nincs együttműködés
4	Alapkompetencia fejlesztés	A kérdéses populáción belül a mélyszegén	szignifikáns változás az alapkompet	Magyar Nemzeti Társadalmi	Magyar Nemzeti Társadalmi	A kompetencia méréseket és azok	polgármester	2028. 12. 31. (vasárnap)	min. 10%-os javulás (alapkompetencia	közfoglalkoztatási és EU. társfinans	pályázati források rendelkezésre	nincs együttműködés

		ységben élők kompetenciái hiányosak, nem illeszkednek a munkaerő kínálat elvárásaihoz. A határidő folyamatos.	enciákban	Felzárkóztatási Stratégia 2030 (MNTFS 2030)	Felzárkóztatási Stratégia 2030 (MNTFS 2030)	fejlesztését célzó programok segítése és ösztönzése, illetve az erre épülő fejlesztő programok elvi támogatása. Élni kell a „Foglalkoztatás, szociális ügyek és társadalmi befogadás Készségek/kompetenciák, képesítések és foglalkozások európai osztályozása (ESCO) kidolgozásába” való bekapcsolódás lehetőségeivel.			mérések)	zírozott pályázatok	álljanak	
5	Lemorzsolódás	Magas az iskolaelhagy	Évente 10%-kal	köznevelési	Magyar Nemzeti	Felnőtt oktatás	Polgármester,	2028. 01. 01.	folyamatos, évi 10%	pedagógus státusz +	státusz és pénzeszkö	nincs együttmű

	csökkentés	ók aránya A határidő folyamatos	csökkenjen a lemorzsolódok száma, 2018. 10. hóig.	koncepció	Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia 2030 (MNTFS)	keretein belül ösztönözni kell mind a 7-8. dolgozók általános iskolai osztály befejezését, mind pedig a szakképzettségek megszerzését	jegyző	(szombat)		pénz	z kormányzati biztosítása	ködés
6	Magas munkanélküliség	Magas a munkanélkülliek aránya, a határidő folyamatos.	évente min. 1%-kal csökkentjen az arányuk.	gazdasági programok	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia 2030 (MNTFS)	Ösztönözni kell a munkaerő piacon keresett szakmák megszerzését, és össze kell hangolni a szakképzés kínálatát a munkaerő kereslettel	Polgármester, jegyző	2028. 01. 01. (szombat)	évi 1%	humán és pénzforrás	folyamatos és hatékony gazdaságfejlesztés	nincs együttmű ködés
7	Családi diszfunkciók	A család, mint elsődleges szocializációs terep sok esetben diszfunkcionálisan	A diszfunkciók szignifikáns csökkentése	Szociális koncepció	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia 2030	Közösségi helyszínek szerepének megerősítése, ott iskolán kívüli fejlesztő és szocializációs	polgármester	2028. 01. 01. (szombat)	szignifikáns	humán és pénzforrás	esélytudatos gondolkodásmód érvényesülése az önkormányzatoknál	nincs együttmű ködés

		működik. A határidő folyamatos.			(MNTFS)	, kommunikációt segítő, konfliktuskezelő programok szervezése, a családok bevonásával is. A közösségi szociális munka feltételeinek és gyakorlatának megteremtése a kérdéses populáció körében, szükség szerint roma szociális munkások képzése és bevonása a feladatok megvalósításába.						
8	Figyelőrendszerek kialakítása	Gyakoriak a krízishelyzetek. A	költséghatékonyabb működés		Magyar Nemzeti Társadalm	Információs pontok, úgynevezett	Polgármester, jegyző	2028. 01. 01. (szombat		humánerő forrás	esélytudatos gondolkod	nincs együttműködés

		határidő folyamatos.			i Felzárkóztatási Stratégia 2030 (MNTFS 2030)	figyelő rendszerek kialakítása az ellátórendszerek már meglévő kapacitásának igénybe vételével		)			ásmód érvényesülése az önkormányzatoknál	
9	A tanyán élők elszigetelődése	A tanyán élők életminőségének javítása komoly feladat a továbbiakban is. Mind az elöregedés miatt magukra maradó, leromló élethelyzetben lévők, mind az „ún. szociális menekülők” (akik eladósodás miatt tanyára költöznek,	szignifikáns életminőség javulás	gazdasági program	Magyar nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia 2030 (MNTFS 2030)	Külterületre kihelyezett szolgáltatások bővítése, ezzel pályázati lehetőségek feltárása. Tanyai szociális koncepció kialakítása és a fejlesztési koncepciókkal való összehangolása. Bernáth Lajos kollégium szociális feladatellátásának központba	polgármester	2028. 10. 31. (kedd)		pályázati támogatás	esélytudatos gondolkodásmód érvényesülése az önkormányzatoknál	nincs együttműködés

		gyerekkel, magas családlétszámmal) aránya folyamatosan növekszik. A határidő folyamatos.				helyezése.						
II. A gyermekek esélyegyenlősége												
1	Gyermekszegénység visszaszorítása	A gyermekszegénység valósága nem csak a roma lakosságot érintik, egyaránt, területileg beazonosíthatatlan módon jelen van a helyi társadalom egészében. A határidő folyamatos.	A gyermekszegénység szignifikáns csökkenése	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia 2030 (MNTFS 2030)	Magyar nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia 2030 (MNTFS 2030)	A gyermekszegénység visszaszorítására megfogalmazódó programok nem fókuszálhatnak pusztán a roma lakosságra, felszámolására a komplex, a helyi társadalom egészét érintő programok szükségesek, az előző fejezet	Polgármester, jegyző	2028. 12. 31. (vasárnap)		pénzforrás, humánerőforrás	az erőforrások folyamatos biztosítása révén	nincs együttműködés

						fejlesztési lehetőségeiben megfogalmazottak alkalmazandók a gyermekszegénység kezelésére is						
2	Gyermekszegénység az alacsonyabb iskolai végzettségű családokban	A gyermekszegénység kialakulása és növekedése a szülők munkanélküliségéhez köthető, a problémának leginkább az alacsony iskolai végzettségű szülők gyermekei a kitettek. A határidő folyamatos.	A gyermekszegénység szignifikáns csökkenése	köznevelési program	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia 2030 (MNTFS 2030)	A családok egészére kiterjedő programok szervezése és támogatása. Ösztönözni kell a munkaerő piacon keresett szakmák megszerzését, és össze kell hangolni a szakképzés kínálatát a munkaerő kereslettel, bölcsődei ellátás volumenének	Polgármester, jegyző	2028. 12. 31. (vasárnap)		pénzforrás, humánerő forrás	az erőforrások folyamatos biztosítása révén	nincs együttműködés

						kiterjesztése. Ösztönözni kel az óvodai ellátás igénybe vételét, és szorgalmazni a felzárkóztató csoportok volumenének szükség szerinti						
3	Gyermekvédelmi ellátó rendszer megreformálása	A gyermekek védelmére hivatott ellátórendszer kiterjedt, lefedi a város korábbi szükségleteit, ám az új típusú szegénység kezelésére alkalmas ellátórendszerek saját hibájukon kívül	Hatékonyabb ellátó rendszer alakuljon ki	nincs kapcsolat	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási stratégia 2030 (MNTFS 2030)	Össze kell hangolni a védőnői szolgálat, a bölcsődei nevelés és az oktatási intézmények munkáját a veszélyeztetett populáció fejlesztésének érdekében. Fokozott figyelmet kell irányítani a megváltozott tankötelezettségi kor miatt	polgármester	2028. 12. 31. (vasárnap)	csökken a panaszok és az ellátatlan panaszok mennyisége	humánerő forrás	az erőforrások folyamatos biztosítása, és a szervezetfejlesztés folyamatossága révén	nincs együttműködés

		összehangolatlanul működnek. A határidő folyamatos.				az oktatási rendszerből még fiatalkorúként kiesőkre, társadalmi és szociális integrációjukra.						
4	Képességfejlesztő programok beindítása	Nincsenek a szóban forgó gyermekek hiányzó képességeit fejlesztő megfelelő programok, tematikák a gyermekvédelmi, az oktatási és nevelési intézményekben.A határidő folyamatos.	hiányzó képességek mennyiségének visszaszorulása		Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia 2030 (MNTFS 2030)	Kormányzati stratégiák szintjén szorgalmazni kell az oktatási és nevelési intézmények kapacitásának bővítését és módszertani segítését az ilyen típusú feladatok ellátására, második esély típusú képzések lehetőségének feltárása, kihelyezett oktatás szervezése a	Polgármester ,jegyző	2028. 09. 01. (péntek)	elindított programok száma	humánerő forrás (fejlesztés)	az erőforrások folyamatos biztosítása	nincs együttműködés

						tanköteles koron túli fiataloknak						
5	Bölcsődei fejlesztések Bács-Kiskun megyében TOP-1.4.1-16-Bk1-2017-00002	A bölcsőde a családban nevelkedő 3, illetve 4 év alatti gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű nevelését, gondozását biztosítja, miközben lehetővé teszi az édesanya (a szülők) számára a munkavégzést. Hosszú távon nagy igény mutatkozik az ellátás igénybevételére.	Rövidtávon: az anyagi erőforrások megteremtése, az épület kialakítása és a bölcsődei nevelés megkezdése Középtávon: a hatékony működés hosszú távú fenntartása	Az intézkedés a Bács-Kiskun Megyei stratégiai célkitűzésével is összhangban áll, valamint a település fejlesztési tervével.	---	Gyermekellátási szolgáltatások fejlesztése eszközbeszerzésekkel. A projektben beszerezni kívánt tárgyak, eszközök által, a konzorciumi partnerek tovább szeretnék növelni a kisgyermekek ismereteit önmagukról, valamint tágabb és szűkebb környezetükről. Fejleszteni kívánják a finom-motorikus készségeket,	Polgármester	2021. 12. 31. (péntek)	Az újonnan kialakított létesítmény kihasználtsága, igénybevétele.	A tervezett beruházást teljes egészében Településfejlesztési Operatív Program keretében elnyert támogatás összegéből kívánjuk megvalósítani.	Saját erő, illetve állami normatíva.	---

						hozzá szeretnének járulni az egészséges testi, lelki, értelmi és érzelmi fejlődésükhöz. A projekt keretében beszerzésre kerül a nevelőmunkát segítő IKT eszköz, ami a minden napi munka része, gyerekkel zenehallgatás ára, képek, filmek nézésére, napi jelentések készítésére alkalmas.						
III. A nők esélyegyenlősége												
1	Női munkanélküliség visszaszorítása	A nők körében magasabb a munkanélküliség, a gyermekváll	egyenlő feltételek alakuljanak ki a munkaerőpiacon	nincs szinergia	"A nők szerepének erősítése a családban és a	Női munkanélküliség okainak feltárása, a problémák megfelelő	polgármester	2028. 01. 01. (szombat)	munkanélküliségi adatok	humánerő forrás	esélytudatos helyi társadalom	nincs együttműködés

		alás utáni munkába való visszatérés nehezített, gyermekvállalás miatti hátrányok. A határidő folyamatos.			társadalomban" akcióterv (2021-2030)	módszerekkel való korrigálása, a munkáltatói Esélyegyenlőségi tervek prioritásainak folyamatos felszínen tartása						
2	Nemek közötti diszkrimináció	Férfi munkavállalókat előnyben részesítik a nőkkel szemben. Női karrier lehetősége korlátozott. A határidő folyamatos.	egyenlő feltételek alakuljanak ki a munkaerőpiacon	nincs szinergia	"A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban" akcióterv (2021-2030)	Kapcsolattartás a munkaadókkal és az érdekképviseleti szervekkel, a munkáltatói Esélyegyenlőségi tervek prioritásainak folyamatos felszínen tartása	polgármester	2028. 01. 01. (szombat)	magasabb beosztásban dolgozók száma	humánerő forrás	esélytudatos helyi társadalom	nincs együttműködés
3	Nemek közötti bérfeszültség	Férfi munkavállalók ugyanazért a munkáért magasabb bért kapnak, mint a nők. A határidő	egyenlő feltételek alakuljanak ki a munkaerőpiacon	nincs szinergia	"A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban" akcióterv	"A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban" akcióterv (2021-2030)	polgármester	2028. 01. 01. (szombat)	fizetés összege	humánerő forrás	esélytudatos helyi társadalom	nincs együttműködés

		folyamatos.			(2021-2030)							
4	Családon belüli erőszak	Családon belüli erőszak áldozatai a nők. A határidő folyamatos.	Családon belüli erőszak csökkenjen	nincs szinergia	"A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban" akcióterv (2021-2030)	Kormányzati szintű stratégiák mellé rendelhető megfelelő eszközrendszer	polgármester	2028. 01. 01. (szombat)	az elkövetések száma	humánerő forrás	esélytudatos helyi társadalom	nincs együttműködés
IV. Az idősek esélyegyenlősége												
1	Külterületen élő idősek elszigetelődése	Külterületen élő idős, egyedülálló emberek szükségleteinek figyelése csak részben megoldott. A határidő folyamatos.	az elszigetelődés szignifikáns csökkenése		Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022) (2023-2024)	Infrastruktúra javítása (úthálózat, téli közlekedés javítása, közvilágítás javítása stb.)	polgármester	2028. 01. 01. (szombat)	elszigetelten élők száma	humánerő forrás, pénzforrás	esélytudatos helyi társadalom és erőforrások folyamatos biztosítása	nincs együttműködés
2	Jelzőrendszer bővítés	Jelzőrendszer kapacitásának szűkössége. A határidő folyamatos.	jelzőrendszer minimum 20%-os kapacitás bővülés		Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022) (2023-2024)	Jelzőrendszer kapacitásának bővítése	polgármester	2028. 12. 01. (péntek)	jelzőrendszer darabszáma	pénzforrás	forrás folyamatos biztosítása	nincs együttműködés

		A határidő folyamatos.										
3	Idős korosztály társadalmi hasznosságának kiaknázalansága	Idős korosztály társadalmi hasznosságának kiaknázatlansága. A határidő folyamatos.	a civil szektor szemmel látható megerősödése e területen		Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022) (2023-2024)	Idősek önszerveződő csoportjainak segítése, tevékeny időskor programjainak megteremtése	polgármester	2028. 01. 01. (szombat)	munkaóra	humánerő forrás	esélytudatos helyi társadalom	nincs együttműködés
4	Ellátórendszer fejlesztés	Időseket ellátó rendszerek felkészületlenek a megváltozott ellátási szükségletekre (pl. idősotthonokban az ápolási szükségletek növekedése) .A határidő folyamatos.	Időseket ellátó rendszerek felkészületlenek a megváltozott ellátási szükségletekre.		Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022) (2023-2024)	Intézményrendszer felkészülése a megváltozott szükségletek kielégítésére	polgármester	2028. 01. 01. (szombat)	Ellátórendszer intézményeinek száma.	Pályázattól függően.	Pályázatból fenntartható.	nincs együttműködés
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége												
1	Társadalmi kohézió növelése	Az elszigetelten élő, fogyatékkal	A civil összefogás megerősödése	gazdasági program	Országos Fogyatékosságügyi Program	A kommunikáció színtere az internet	polgármester	2028. 01. 01. (szombat)	Becsléssel állapítható meg.	pénzforrás	Pályázati és önkormányzati	nincs együttműködés

		élőnek vagy fogyatékkal élő gyermeket nevelő szülőknek vagy fogyatékost ápoló családtagnak kapcsolatteremtésre, önsegítő csoportok szervezésére, a fórumokba való bekapcsolódásra kevés lehetősége van. A határidő folyamatos.			(2015-2025)	világa, amely a felhasználók otthonába hozhatják a közösséget. Lehetőségek: közterületen térítésmentes WIFI szolgáltatás, képzések szervezése (db), olyan támogatások bevezetése, amely az internethez való hozzáférést segíti.					forrásból fenntartható.	
2	Akadálymentesítés	Közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei,	100%-os akadálymentesítés kialakítása	gazdasági program	Országos Fogyatékosságügyi Program (2015-2025)	Fizikai környezetben található akadályok megszüntetése, információs és	Polgármester, jegyző	2028. 12. 31. (vasárnap)	akadálymentesített hely (db)	pénzforrás	esélytudatos helyi társadalom és erőforrások folyamato	nincs együttműködés

		az akadálymentes környezet aránya nem 100 %-os. A határidő az akadálymentesítés befejezéséig tart.				kommunikációs akadályok megszüntetése, lakókörnyezet akadálymentesítését szolgáló program.					s biztosítása	
3	Növekvő társadalmi devianciák	A pszichiátriai problémákkal küszködő, illetve a szenvedélybetegségben szenvedő (alkohol, drog,) emberek száma egyre nő. A határidő folyamatos.	a tendencia megállítása	egészségügyi koncepció	Országos Fogyatékosságügyi program (2015-2025)	Ellátásukban részt vevő civil szervezetek bevonásával elemzések készítése, problémáik feltárása, életminőségüket javító intézkedések bevezetése.	polgármester	2028. 01. 01. (szombat)	A pszichiátriai problémákkal küszködő, illetve a szenvedélybetegségben szenvedő (alkohol, drog,) emberek száma	pénzforrás	esélytudatos helyi társadalom és erőforrások folyamatos biztosítása	nincs együttműködés
4	A szűrővizsgálatok igénybevétele	Az egészségügyi prevenciós szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a	a szűrővizsgálatokon évente 10%-kal magasabb részvétel	egészségügyi koncepció	Nemzeti Egészségügyi Program 2023-2033 "Egészség	Segíteni, hogy a fogyatékkal élők is minél nagyobb számban részt vegyenek az egészségügyi	Polgármester, jegyző	2028. 01. 01. (szombat)	szűrővizsgálatokon résztvevők száma	pénzforrás	esélytudatos helyi társadalom és erőforrások folyamato	nincs együttműködés

		mozgásukban erősen korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe. Szükséges a támogatásuk a szűrőprogramokra történő eljutásuk (eljuttatásuk) terén. A határidő folyamatos.			es Magyarországért 2021-2027" Egészségügyi Ágazati Stratégia	szűrővizsgálatokon					s biztosítása	

2.számú melléklet

Kiskunhalas Város Önkormányzata

Helyi Esélyegyenlőségi Programja

2023-2028

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP) 27
Bevezetés 27
A település bemutatása 27
Helyi Esélyegyenlőségi Program céljai 32
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE) 34
1. Jogszabályi háttér bemutatása 34
2. Stratégiai környezet bemutatása 35
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége 50
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység 76
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége 97
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége 106
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége 114
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása 119
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága 110
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT) 112
10. A HEP IT részletei 114
1. A helyzetelemzés megállapításainak összegzése 115
2.Jövőképünk 123
4. Elfogadás módja és dátuma 127

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvénnyel, (Ebktv.) és a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelettel, valamint a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet 40 § (1) bekezdés 28. pontja alapján kibocsátott 2021. július 1-től hatályos a Belügyminisztérium által elkészített „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához" című dokumentummal összhangban Kiskunhalas
Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programjában (HEP) rögzíti az esélyegyenlőség megvalósítása érdekében szükséges feladatait. Az önkormányzat az Ebktv. 31. § (2). bekezdése alapján e programmal összehangolja az esélyegyenlőséget érintő más dokumentumait,[1] és a HEP elkészítésébe bevonja partnereit, különösen a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóit.

Használatos az esélyegyenlőség fogalommal összefüggésben az „előnyben részesítés", az „esélyegyenlőség biztosítása," „egyenlő esélyű hozzáférés," „pozitív intézkedés," valamint újabban az „esélyteremtés" és helytelenül a „pozitív diszkrimináció", kifejezés is.

Helyzetelemzésünk Kiskunhalas Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Kiskunhalas[2] város a Duna-Tisza közének déli határvárosa. A két folyótól szinte egyenlő távolságra, a homokvidék legmagasabb részén, a fővárostól délre, 134 km-re, Kecskeméttől és Szegedtől egyaránt mintegy 60 km-re fekszik. A Dél- Alföldi Régióhoz, ezen belül Bács-Kiskun megyéhez tartozik, a megye negyedik legnépesebb települése. A város kilenc település – Balotaszállás, Harkakötöny, Kelebia, Kiskunhalas, Kisszállás, Kunfehértó, Tompa, Pirtó és Zsana - központi városa. A térség községei – Kelebia és Tompa kivételével – 1947 és 1952 között Kiskunhalas tanyavilágából váltak ki, szerves kapcsolatukat azóta is megőrizték a központtal. A város közigazgatási területe 227,58 km^2, népsűrűsége 124 fő/km^2, a lakások száma 12 261. A város közigazgatási, oktatási, egészségügyi, szociális és kulturális intézményei széles, a kistérség határain túlnyúló vonzáskörzettel rendelkeznek. Mindemellett a város évszázadok óta a térség piaci központja, mely szerepet az országhatár közelségének és a városon áthaladó nemzetközi forgalomnak köszönhetően a mai napig megőrzött.

[1] Különösen ide tartozik a Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció.

[2] Forrás: http://foldhivatalok.geod.hu/telepules.php?page=32434.

Sugaras út- és vasúthálózata a város sokirányú térségi kapcsolatrendszerének leképeződése. A térség fő közlekedési tengelye az észak-déli irányú, 53. számú, Budapest-Kelebia, nemzetközi jelentőségű főközlekedési út. Kiskunhalas és térsége közúton Kecskeméttől az 54-es úton, illetve Soltvadkerttől az 53-as úton, Szeged felől az 5408. számú úton, Baja felől pedig az 55-ös főúton közelíthető meg. Bár az M5 autópálya országhatárig tartó szakaszának átadását követően az 53. sz. főút tranzitforgalma némileg csökkent, az út továbbra is túlzsúfolt. Az alacsonyabb rendű utak minősége egyes szakaszokon kifejezetten rossz.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	**Fő** (TS 001)	**Változás**
2016	27 317	bázis év
2017	27 136	99,34%
2018	27 017	99,56%
2019	26 797	99,19%
2020	26 584	99,21%
2021	26 129	98,29%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az 1. számú táblázat adataiból jól látható, hogy 2016-2021 közötti időszakban a város lakónépességének számának alakulásában kismértékű csökkenés látható.

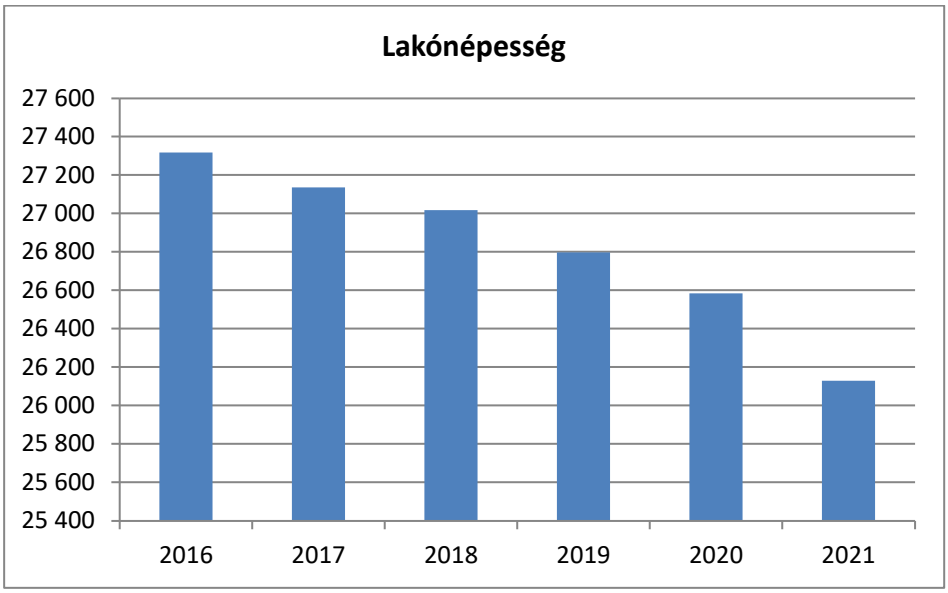

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2019)					
Korcsoport	**Fő**			**Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)**	
	Férfiak	**Nők**	**Összesen** (TS 003)	**Férfiak** (TS 005)	**Nők** (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	13 470	14 636	28106	47,93 %	52,07 %
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			726	2,58%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	1 999	1 847	3846	7,11%	6,57%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	423	404	827	1,51%	1,44%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	8 105	7 896	16001	28,84 %	28,09 %
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	899	1 132	2031	3,20%	4,03%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	2 044	3 357	5401	7,27%	11,94 %

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A 2. számú táblázat az állandó lakónépesség összetételét mutatja meg nemek és korcsoportok szerint. Az állandó népesség több mint a felét 52,07 %-át alkotják a nők. A nemek közötti arányok eltolódását a 65 év feletti korosztályban figyelhetjük meg, amely megfelel az országos demográfiai tendenciáknak, valamint az elöregedő társadalom egyik jellemzője. A lakosság legnagyobb hányadát a 18-59 éves korcsoport adja.

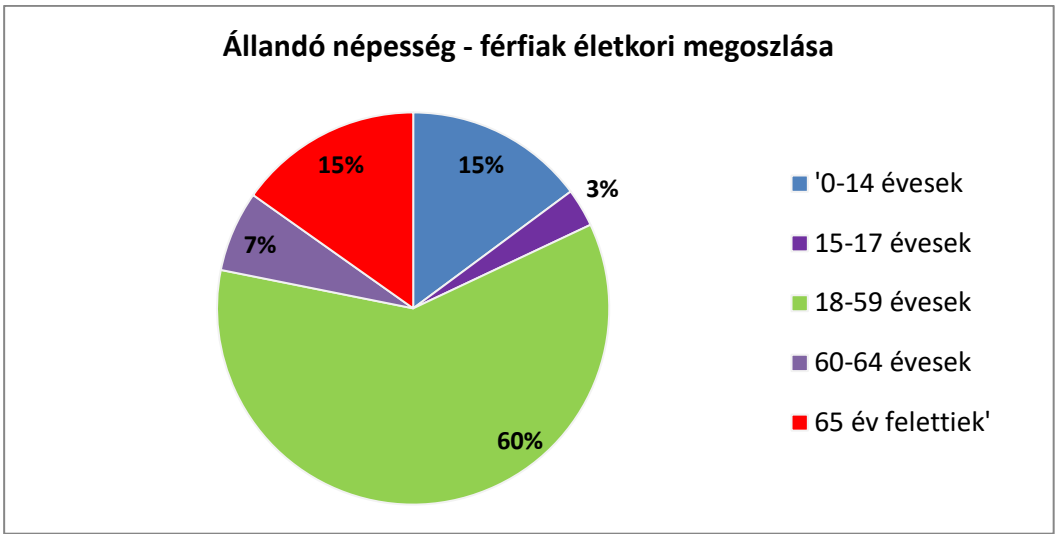

A 18-59 év közötti aktív férfiak aránya a legmagasabb a lakosság 60 %-a, majd 15 % a 65 év felettiek és 0-14 évesek csoportjába tartozók aránya. A fiatalabb korú férfiak aránya nagyon alacsony, így az aktív korú férfiak elöregedésével kell számolnunk. A lakosság 15 %-a 0-14 éves korú, 3 % a 15-17 éves.

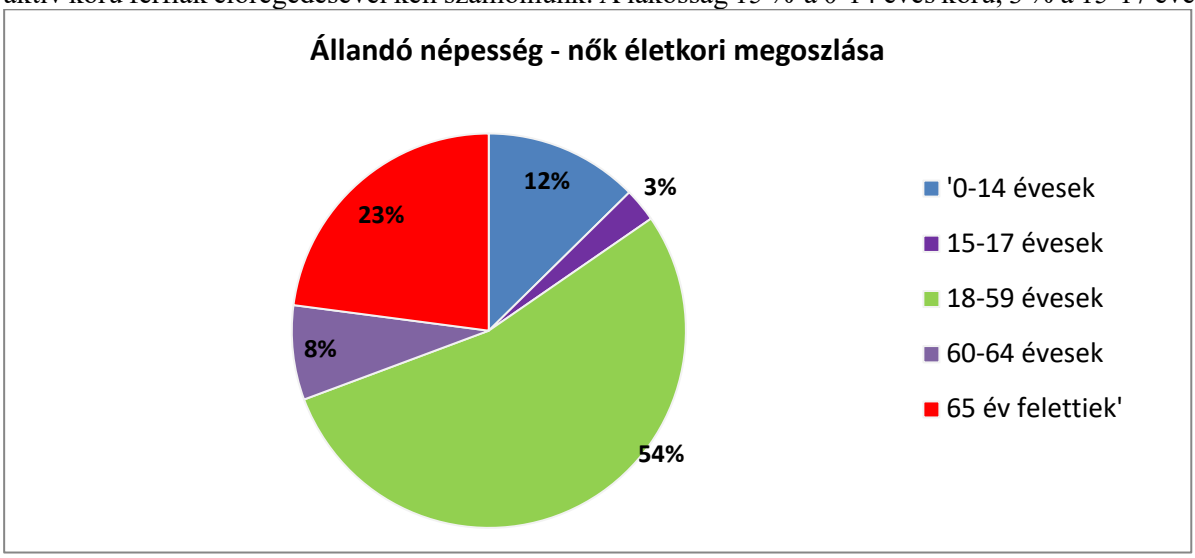

A nők esetében is hasonló megállapításokat tehetünk, mint az előzőekben. A populáció 12 %-át a 0-14 évesek, míg az 54 %-át a 18-59 év közöttiek alkotják. A nőknél a születéskor várható magasabb élettartam és a születések alacsony száma miatt az elöregedés mértéke magasabb.

A fiatalok külföldre vándorlásának következtében az időseket az elmagányosodás, a társas kapcsolatok hiánya is fenyegeti. Ennek kompenzálásához egyre inkább felértékelődik a szociális ellátó rendszer szerepe, valamint az idősek minőségi életvielét támogató civil és egyéb fenntartású szervezetek jelentéle és működésük támogatása.

Az időskorosztály esetében kiemelendő az aktív időskor minél további fenntartása, mivel az alacsony termelékenység és a javuló életesélyek következtében kiskunhalasi népesség korösszetételét – az általános tendenciáknak megfelelően – továbbra is az öregedési folyamat jellemzi. (3. számú táblázat)

Mindemellett kiemelt szerep jut az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosításának.
Az alábbi adatokból egyértelműen kirajzolódik, Kiskunhalas népessége folyamatosan öregszik: 2016-ban 1 fő 14 éven aluli gyermekre 1.3 65 év feletti jutott, míg 2021-ben 1,52 fő.

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	**65 év feletti állandó lakosok száma (fő)** (TS 026 és TS 028 összesen)	**0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)** (TS 010 és TS 012 összesen)	**Öregedési index %** (TS 030)
2016	5 096	3 915	130,17%
2017	5 115	3 903	131,05%
2018	5 275	3 897	135,36%
2019	5 401	3 846	140,43%
2020	5 554	3 785	146,74%
2021	5 619	3 690	152,28%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

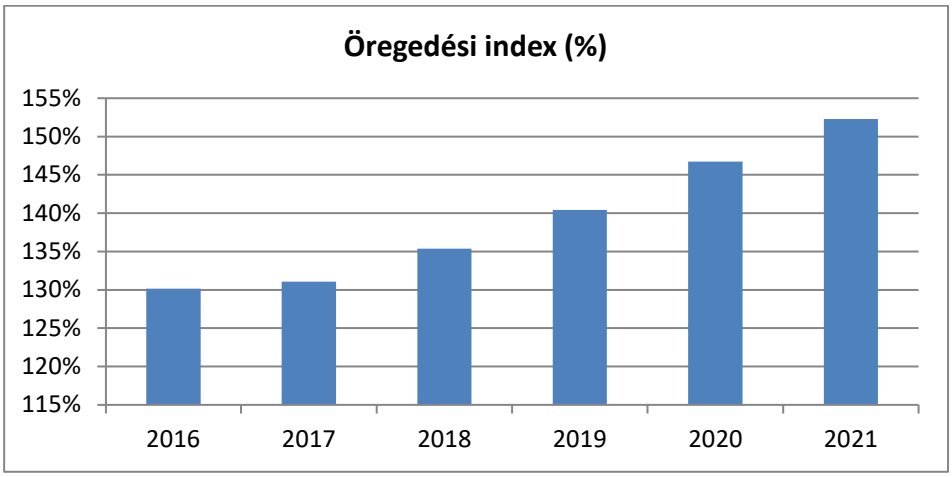

A belföldi vándorlás mértéke (4. számú táblázat) alacsony mértékben ugyan, de emelkedő tendenciát mutat, alakulása demográfiai változásaként lényegében nem jelentekezik.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	**Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő)** (TS 031)
2016	-1,79
2017	-4,08
2018	-2,99
2019	-3,01
2020	-4,08
2021	-6,15

Forrás: TeI

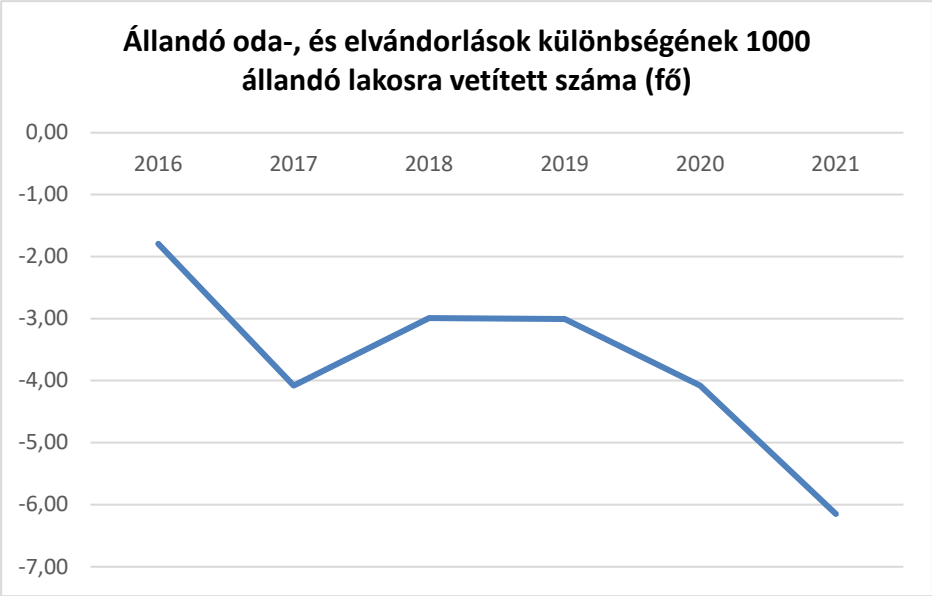

Az élve születések száma (5. számú táblázat) a vizsgált időszakban hullámzó volt, 2016-ban és 2018-ban volt a legalacsonyabb, és 2021-ben majdnem két és félszer több gyermek született mint 2016-ban.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	**Az élve születések és halálozások különbözetének 1000 lakosra vetített száma (fő)** (TS 032)
2016	-4,56
2017	-4,70
2018	-3,10
2019	-6,54
2020	-4,95
2021	-11,12

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Helyi Esélyegyenlőségi Program céljai

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja:

Kiskunhalas település Önkormányzata a HEP elfogadásával érvényesíteni kívánja különösen a HEP részét alkotó helyzetelemzés (HEP HE) és az intézkedési terv (HEP IT)[3] által:

[3] 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, 1 § (1) bek.

- diszkriminációmentességet,[4]
- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,[5]
- a közösségi közlekedéshez, és közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét, [6]
- a szegregációmentességet, különösen a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.[7]

A Helyi Esélyegyenlőségi Programok, HEP-ek célja különösen az önkormányzási képesség terén a helyi jogalkotási folyamat eredményesebbé tétele, s ehhez kapcsolódóan a partnerség erősítése, továbbá az önkormányzat által ellátott igazgatási szolgáltatások megszervezésének finomhangolása, a társadalmi kohézió erősítése, a fejlesztési forrásokhoz történő egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása, valamint a tervezési eszköztár bővítése. A kialakult gyakorlattal ellentétben – mely gyakran öt célcsoportot említ – a cél elsősorban hat célcsoport, a mélyszegénységben élők, romák, a gyermekek, a nők, az idősek és a fogyatékkal élők esélyeinek javítását célozza minden településen. Összességében elmondható, hogy a védelemnek és az esélyek biztosításának a kevesebb lehetőséggel rendelkező személyek helyzetének javítását nagyobb intenzitással kell szolgálnia, mint másokét. A HEP-ek nem mellékesen létrehoznak egy a minisztérium számára hasznosítható értékelési rendszert az egyes HEP-ek összehasonlíthatósága által, különösen akkor, ha az önkormányzatok a HEP-ek tartalmi kereteit nem változtatják meg. A HEP alkalmat és lehetőséget teremt helyi együttműködések generálására, és elősegíthetik az önkormányzatok közötti megállapodások megkötését is. A HEP-ek kimondott célja az MNTFS és más felzárkóztató programok érvényre juttatása statisztikai adatok és a mentorok személyes támogatása által is.[8]

A HEP helyzetelemző részének céljai:

„Annak érdekében, hogy az érintett célcsoportok (tartósan rászorulók - romák, gyerekek, idősek, nők, fogyatékossággal élők) helyzetének változása és problémáik kezelése érdekében tett intézkedések országos szinten is nyomon követhetőek legyenek, a programokat a települési önkormányzatok egységes elvek mentén kell, hogy elkészítsék."[9]
Elsődleges cél figyelembe venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.[10] E mellett fontos a célcsoportokba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférés alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat. További cél meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő

[4] 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, 4 § (1) bek. ab) pont.

[5] 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, 5 § (1) bek, e) pont.

[6] 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, 4 § (1) bek. bb) pont.

[7] 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, 4 § (1) bek. b), ba), ca) pont.

[8] MAKKOS Nándor: Nők esélyegyenlőségéről JEGYZŐ ÉS KÖZIGAZGATÁS (1589-3383): XXIV. évfolyam 6. pp 36-40 (2022).

[9] MAGYAR NEMZETI TÁRSADALMI FELZÁRKÓZÁSI STRATÉGIA (MNTFS) II. TARTÓSAN RÁSZORULÓK – SZEGÉNY CSALÁDBAN ÉLŐ GYERMEKEK –ROMÁK (2011–2020) Frissített változat. p. 119.

[10] 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, 1 § (4) bek.

feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak.

A HEP IT céljai:

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését a HEP IT tartalmazza. Cél a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.[11] További cél meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt. Szintén célként határozható meg annak az együttműködési rendszernek a felállítása, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége:

A HEP-ek nem csupán a nemzeti felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan.[12] A felzárkózás-politika helyi szintű lábaként 2013-tól kialakult a HEP-ek elkészítésének új rendszere. Célja, hogy a településeken élő, esélyteremtés szempontjából támogatásra szoruló társadalmi csoportok – különösen a mélyszegénységben élők, romák, gyermekek, fogyatékkal élő személyek, nők és az idősek – helyzete és életminősége javuljon.[13]

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendelete,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása[14] A HEP

[11] Alaptörvény XV. cikk. (4) bek., 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, 1 § (3-4) bek.

[12] Alaptörvény XXV. cikk.

[13] MNTFS 2030. p. 166.

[14] Vö. Jat.24. § (1) bek.

alkalmazása során figyelemmel kell lenni más, az esélyegyenlőséget érintő jogszabályra is, különösen:

- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmazzuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.) előírásaira.

A HEP figyelembe veszi Kiskunhalas Város Önkormányzata által hozott rendelteket, dokumentumokat:

- 17/2021.(X.29.) rendelete a szociális ellátások szabályozásáról, mely a szociális biztonság megteremtése, illetve megőrzése érdekében az 1993. évi III. törvény rendelkezéseinek megfelelően meghatározza Kiskunhalas város egyes pénzbeli és természetbeni szociális ellátási formáit, a szociális ellátásra való jogosultság feltételeit, az önkormányzati pénzbeli ellátások megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint ellenőrzésének szabályit, továbbá célja a hátrányos helyzetű, munkaképes aktív korú ellátott és ellátásban nem részesülő személyek és családjuk önfenntartó képességének megteremtése.

Meg kell említeni azokat a dokumentumokat, koncepciókat, melyek konkrét terveket is meghatároznak saját területre vonatkoztatva. A már meglévő, illetve tervezett stratégiákkal összhangban kerül megalkotásra a HEP is.

2. Stratégiai környezet bemutatása

Az esélyteremtés terén a nemzetközi, a szupranacionális, és a nemzeti célkitűzések egybecsenghetnek. Nemzetközi[15] célkitűzések:

1. Nincs szegénység
2. Nincs éhség
3. Jó egészség és jó közérzet
4. Minőségi oktatás
5. Nemek közötti egyenlőség
6. Tiszta víz és higiénia
7. Megfizethető és tiszta energia
8. Tisztességes munka és gazdasági növekedés
9. Ipar, innováció és infrastruktúra

[15] Forrás: Az Egyesült Nemzetek Szervezetének (2017) határozata, amelyet a Közgyűlés 2017 július 6-án fogadott el, a Statisztikai Bizottságnak a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrenddel kapcsolatos munkája (A/RES/71/313).

10. Csökkentett egyenlőtlenség
11. Fenntartható városok és közösségek
12. Felelősségteljes fogyasztás és termelés
13. Klíma akció
14. Élet a víz alatt
15. Élet a szárazföldön
16. Béke, igazságosság és erős intézmények
17. Partnerség a célokért

Szupranacionális[16] célkitűzések:

A Területi Agenda figyelembe veszi a közelmúltbeli szakpolitikai kereteket és menetrendeket.[17] Európa egységességének megőrzéséhez elengedhetetlen, hogy **hidat képezzünk** az eltérő jövedelmű, oktatási hátterű, kultúrájú, vallású, valamint különböző hagyományokkal rendelkező emberek között. Elő kell segítenünk a civil társadalom tagjai közötti együttműködést, és fokoznunk kell a szolidaritásukat a **szegregáció csökkentése**, valamint a **társadalmi befogadás** előmozdítása érdekében, a **sokszínűség**et pedig az **általános jóllét** szolgálatába kell állítanunk.

Nemzeti célkitűzések:

A felzárkózás politika alapdokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát (1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.), majd 2014-ben a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t (1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.) 2021-ben elkészült a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (MNTFS 2030), illetve. a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 végrehajtásának a 2021–2024. évekre szóló kormányzati intézkedési terve (Kormány 1619/2021. (IX. 3.) Korm. határozata) amely a következő évekre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait:

I. Születés és gyermekkor
II. Köznevelési, szakképzési, felsőoktatási rendszer – óvodától egyetemig
III. Ifjúsági ügyek, gyermekvállalás, családalapítás, életmód
IV. Foglalkoztatás, munkavállalás, felnőttképzés, szociális gazdaság
V. Területi egyenlőtlenségek, településfejlesztés – lakhatási és energiaszegénység – környezettudatosság, környezetvédelem
VI. Testi-lelki egészség, egészségügyi ellátás
VII. Roma identitás, közösségépítés, szemléletformálás, jogérvényesítés
VIII. A Stratégia megvalósításának intézményrendszere, hazai és Kárpát-medencei partnerség
IX. A stratégia nyomon követése, monitoring

[16] Forrás : Területi Agenda 2030.

[17] Forrás : Területi Agenda 2030 : Idetartozik többek között az Egyesült Nemzetek Szervezetének a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendje és a fenntartható fejlődési célok (2015), a Párizsi Megállapodás (2015), az Egyesült Nemzetek Szervezetének Új városfejlesztési menetrendje (2016), az Európai Bizottság „Fenntartható Európa 2030-ra" című vitaanyaga (2019), a 2021–2027- es időszakra szóló, jövőbeli uniós kohéziós politikára irányuló javaslat (2018), az Európai Unió városfejlesztési agendája (2016), az Új Lipcsei Charta (2020), a Jobb életminőség a vidéki területeken című Cork 2.0 nyilatkozat (2016), az OECD város- és vidékpolitikára vonatkozó elvei (2019), az európai zöld megállapodás és az ahhoz kapcsolódó Fenntartható Európa beruházási terv és méltányos átállási mechanizmus (2020), az uniós helyreállítási program (2020), valamint az Európai Unió Tanácsa releváns következtetései.

Társadalmi felzárkóztatást az MNTFS-en kívül, különösen az alábbi nemzeti stratégiák, programok tartalmaznak:

1. Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégia (2012-2024)
2. „Legyen jobb a gyermekeknek" Nemzeti Stratégia (2007-2032)
3. Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Terv 2007-
4. Új Roma Stratégia (2019-2030)
5. Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)
6. Idősügyi Nemzeti Stratégia (2023-2024)
7. Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia (2013–2023)
8. Országos Fogyatékosságügyi Program (2015-2025)
9. „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban" (2021–2030) [18]

1. Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégia (2012-2024)

Az Országgyűlés 18/2013. (III.28.) sz. határozatával fogadta el a Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégiáról szóló határozatát. „A hátrányos helyzetű csoportok segítése (önkéntesség) az újraelosztás növekedése nélkül járul hozzá e csoportok helyzetének javításához, emellett pedig kapcsolatot teremt az eltérő környezetben élő emberek között, erősítve a társadalmi szolidaritást. Az egyéb jellegű társadalmi intézményekben (pl. klubok, egyletek) vállalt önkéntes tevékenység növekedése szintén a társadalom tagjai közötti kapcsolatokat, a közösségi összetartozást erősíti, amely közvetett módon hozzájárul a demokratikus döntéshozatalban rejlő értékek szélesebb körű felismeréséhez is. Az ilyen tevékenységek végzése önmagában jó például szolgálhat a szélesebb csoportok számára, azonban a családok keretében lehetőség nyílik ezeknek az értékeknek a nemzedékek közötti továbbadására is. Az egészségtudatos életmód számtalan módon kapcsolódhat a különböző tevékenységi körrel rendelkező társadalmi szervezetek tevékenységéhez, így egyebek mellett a természetvédelemhez, a sporthoz vagy a szociális ügyekhez (pl. gyermekek, idősek, hátrányos helyzetű csoportok segítése) is. A Keretstratégia ezért ajánlja az egészségtudatos magatartásminták megjelenítését a szervezetek alapvető tevékenységének végzése során. A gyermekszegénység csökkentése érdekében fontos a lehető legkorábbi életkorban történő beavatkozás, vagyis a 0-3 éves korosztály és szüleik számára lehetővé tenni az egészségügyi, gondozási, fejlesztési, szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférést, a szülői kompetenciák erősítését. Ehhez a helyben elérhető szolgáltatások együttműködésének erősítése szükséges. A későbbi életkorban a hátrányos helyzetű gyermekek 3 éves kortól történő óvodáztatása, majd hozzáférésük a minőségi, integrált oktatáshoz a sikeres iskolai karrier megalapozása és a lemorzsolódás csökkentése érdekében elengedhetetlen. A leszakadó társadalmi csoportok – különösen a romák – és térségek kiemelt kezelése, a szegénység csökkentése a kormányzat által nemcsak az emberi erőforrások fejlesztése, hanem a társadalmi integráció szempontjából is fontos. A leszakadó térségek lakosainak az alapvető infrastruktúra hiányában kevés esélyük van a kitörésre a mélyszegénységből, a munka hiánya pedig a társadalmi élet minden területén (pl. értékrendszer, kultúra) a szegregációt erősíti. A mélyszegénység aláássa a társadalmi igazságosság érvényesülésébe vetett hitet is. Az e térségekbe irányuló, megfelelően tervezett komplex, többek között oktatási és képzési, egészségügyi, gazdaságfejlesztési, valamint lakhatási programok ezért a társadalmi összetartozást is szolgálják. A társadalmi kirekesztettség

[18] Forrás: „Az 1685/2020. (X. 22.) Korm. határozat rendelkezik az Európai Unió számára készített, „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban" (2021–2030) akcióterv elfogadásáról.

mérséklését és a munkahelyteremtést célzó programok indításával (például a közszolgáltatások javításával) lehetőség nyílik a munkába bevonható polgárok körének növelésére. Ez amellett, hogy erősíti a társadalmi kohéziót, hozzájárul a humántőke növeléséhez, illetve az eltartottak számának csökkentéséhez, ezáltal a gazdasági tőkét is erősítve."

2. „Legyen jobb a Gyerekeknek" Nemzeti Stratégia (2007-2032)

A Legyen Jobb a Gyerekeknek Nemzeti Stratégia szükségességét elsősorban az indokolta, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. A törvény minden gyerekre kiterjed, de értelemszerűen azoknak a gyerekeknek kell prioritást kapniuk, akiknek érdekei a legjobban sérülnek, akiknél a nélkülözések a legjobban korlátozzák fejlődésüket. A Nemzeti Stratégia másik fontos indoka a szegénységi ciklus megszakításának szükségessége, a gyermekek és a társadalom közös távlati érdeke.

3. Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Terv 2007-

Az Országgyűlés 2007. június 25-én fogadta el a Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Tervről szóló 68/2007. (VI. 28.) OGY határozatot, amely a Kormány feladatául tűzi, hogy a Stratégiai Terv végrehajtására készítsen rövid távú, kétéves időszakokra szóló intézkedési terveket. A Stratégiai Terv négy prioritási területen (oktatás, foglalkoztatás, lakhatás és egészségügy), az egyenlő bánásmód érvényesítésével kapcsolatban, továbbá a kultúra, a média és a sport területén határoz meg átfogó célokat, a célokhoz kapcsolódó konkrét feladatokat, az ezekhez rendelt mutatókat, továbbá a feladatok eléréséhez szükséges intézkedéseket. A nemek közötti esélyegyenlőség megteremtését a négy prioritási területen megfogalmazottakhoz kapcsolódó feladatokon és intézkedéseken keresztül kívánja megvalósítani.

Új Roma Stratégia (2019–2030) **(**A stratégia csak a határozatban megjelölt településeket érinti)

A Kormány 1426/2019. (VII. 26.) Korm. határozata az Új Roma Stratégiával (2019–2030) összefüggő feladatok meghatározásáról című dokumentumban a) megállapítja, hogy az általa megtárgyalt Új Roma Stratégia (2019–2030) című dokumentum (a továbbiakban: Stratégia) intézkedési tervek és intézkedések kidolgozásának alapjául szolgálhat; b) felhívja a miniszterelnöki biztos kinevezéséről szóló 3/2019. (IV. 18.) ME utasítással kinevezett miniszterelnöki biztost (a továbbiakban: miniszterelnöki biztos) és a belügyminisztert, hogy a Stratégia tervezetét egészítsék ki a 2021–2027-es európai uniós tervezési ciklus forrásfelhasználásának feltételeiről szóló elemekkel. Felelős: miniszterelnöki biztos belügyminiszter Határidő: a feltételek ismertté válását követő 90. nap 2. A Kormány a) egyetért azzal, hogy a Magyar Máltai Szeretetszolgálat a „Felzárkózó települések" programjában kijelölt 30 település mellett Csörög, Monor és Nagybárkány településeken fejlesztési programot indítson, valamint felhívja a belügyminisztert, hogy a miniszterelnöki biztos együttműködésével és az érintett miniszterek bevonásával gondoskodjon e három településnek a „Felzárkózó települések" programjába történő bevonásáról a következő fejlesztési feladatok megvalósításával: aa) Csörög településen közösségi tér kialakítása, komplex szociális szolgáltatások nyújtása, a kora gyermekkori szolgáltatások kiszélesítése, valamint a gyermekjóléti alapellátások fejlesztése, ab) Monor Tabán városrészében felújítás alá eső házak, illetve a közfürdő állapotának felmérése, az ingatlanok tulajdonjogi helyzetének rendezése, lakások vásárlása, a településrész képének, lakhatási viszonyainak javítására infrastrukturális beruházások kivitelezése, ac) Nagybárkány településen komplex szociális szolgáltatások nyújtása, a kora gyermekkori szolgáltatások fejlesztése, a közösségfejlesztést

célzó infrastrukturális fejlesztés és programok indítása; Felelős: belügyminiszter miniszterelnöki biztos érintett miniszterek Határidő: azonnal b) felhívja a belügyminisztert, hogy tegyen javaslatot a „Felzárkózó települések" hosszú távú programjának megalapozásáról szóló 1404/2019. (VII. 5.) Korm. határozat 1. pontjában meghatározott települési körből a bevonásra javasolt következő 30 településre.

4. Az Országgyűlés 88/2009. (X. 29.) OGY határozata a Nemzeti Ifjúsági Stratégiáról

Nemzeti Ifjúsági Stratégia Az Országgyűlés 2009-ben fogadta a Nemzeti Ifjúsági Stratégiáról készült dokumentumot (88/2009. (X. 29.) OGY határozat). A Stratégia az ifjúsági korosztályokkal kapcsolatos állami felelősség összefoglalása a 2009-2024. időszakra vonatkozóan. Részletezi az ifjúságpolitika hosszú távú társadalmi céljait, megvalósításukhoz az egyes területeken a horizontális és specifikus célokat, valamint ezekhez kapcsolódó részcélokat határoz meg.

5. Idősügyi Nemzeti Stratégia (INS) az I. ütemterv 2010–2022-ig, a II. 2023–2034-ig tart.

A 81/2009. (X. 2.) OGY határozat az Idősügyi Nemzeti Stratégiáról című dokumentum az aktuális gazdasági-társadalmi környezethez viszonyulva határozza meg az idősügyi stratégia célkitűzéseihez szükséges kormányzati beavatkozási feladatokat. Az életkor meghosszabbodásával a népesség egyre nagyobb arányát alkotó idős generáció mind erőteljesebb társadalmi hasznosságának előmozdítása fontos feladat, megkerülhetetlenül fontos cél. Az idősekről való gondolkodás felöleli a jogbiztonság, kommunikáció, nyilvánosság, képzés, élethosszig tartó tanulás, egészségügy, rehabilitáció, mentális egészség, szociális ellátások, nyugdíjügy, foglalkoztatás, kultúra-közművelődés, sport-rekreáció, strukturált szabadidő-eltöltés, esélyegyenlőség, társadalmi kirekesztődés megelőzése, életútmodell, önkéntesség, generációk közötti együttműködés területeit és kapcsolódási pontjait. A stratégia prioritásai:

1. Esélyegyenlőség, pozitív reakciók az idősödés és a hosszabbéletűség Társadalompolitikai kihívásaira, fellépés az ageizmus ellen

A Stratégiában megfogalmazottak rámutatnak arra, hogy fokozni kell az érintettek bevonását és az e céllal történő együttműködések fejlesztését a különböző szektorok (kormányzati, nonprofit, for-profit, informális közösségek), a különböző szakpolitikák és különböző szolgáltató partnerek között. A társadalmi szemlélet változtatása azért is szükséges, hogy csökkenjen az idősekkel szembeni negatív sztereotípiák térnyerése.

2. Társadalmi részvétel és bevonódás, közösségi megbecsültség

A Stratégia lényege egy társadalmi szemléletváltás elfogadtatása és érvényre juttatása, mely szerint az idősödésről való gondolkodásban lényeges a meglévő képességek megőrzése, szunnyadó készségek előhívása.

3. Élethosszig tartó fejlődés, törekvés az életöröm, az autonómia megőrzésére és az önmegvalósításra

Az idősek számára képzésekkel is biztosítani kell az önellátás és az életminőségük megőrzésével kapcsolatos ismereteket. Meg kell teremteni a feltételeit az élethosszig tartó tanulásnak, az önsegítés lehetőségeinek és az önkéntesség szélesebb körű kiépítésének, a generációk közötti együttműködés lehetőségeinek bővítését is.

4. Biztonság és megfelelő életminőség, a betegségek kockázatának alacsonyan tartása, az emberi méltóság megőrzése és a funkcionális önállóság elősegítése

Az idős emberről a maga emberi teljességében kell gondolkodni. A figyelmet az emberi élet kiteljesedésére kell fordítani és nem szabad kizárólag a szociális és egészségügyi vonatkozásokra leszűkíteni. A Stratégia alapvető irányelve és az időspolitikai fejlesztés egyik célja, hogy az időskorúak jól-léte szempontjából a személyre szabott szolgáltatások széles köre álljon rendelkezésre, figyelembe véve azt, hogy az időskorú személyeknek egyénenként eltérő társadalmi és kulturális szükségleteik vannak. Az időseknek úgy kell hozzáférniük a különféle szolgáltatásokhoz, hogy azok leginkább igazodjanak a saját szükségleteikhez (a „se többet, se kevesebbet, mint amire éppen szükség van" elv érvényesítése). Az idősek számára minőségi szempontok alapján is ismereteket kell nyújtani a szolgáltatások biztonságáról, megbízhatóságáról, hozzáférhetőségéről és felhasználóbarát voltukról.

5. Aktivitását és függetlenségét, társadalmi presztízsét megőrző idősödő és idős ember

Az Idősügyi Nemzeti Stratégiában megfogalmazott időspolitikai jövőkép, a célok elérését szolgáló fejlesztendő területek számbavétele mind megelőző (pro-aktív), mind a jelenlegi helyzetre választ adó (reaktív) megközelítéseket tartalmaznak. A Stratégiában foglaltak megvalósítása a társadalom valamennyi csoportját érinti – a fiataloktól a nagyon idősekig. A Stratégiában megfogalmazott időspolitika megvalósítása lehetővé teszi az idősek önbecsülésének növelését, méltóságának megóvását, valamint a társadalom többi korcsoportja részéről az idősekkel szembeni tisztelet növelését.

7. Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia (2013–2023)

A Kormány 1744/2013. (X17.) sz. Korm. határozatával fogadta el a Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiáról szóló stratégiáját, mely Bács-Kiskun megye tekintetében különös jelentőséggel bír. „Klasszikus értelemben vett kiterjedt tanyavilágról, amelynek hazánkban három típusát különböztetünk meg (életvitelszerűen lakott, gazdálkodásra használt vagy idényjelleggel, hétvégi házként funkcionáló), igazán csak Csongrád, Békés és Bács-Kiskun megye területein beszélhetünk. Ezekben a megyékben jellemző az előzőekben vázolt mindhárom tanyatípus együttes jelenléte is, és negyedikként idesorolhatók a jelentős számban található lakatlan, elhagyott tanyaépületek, volt TSZ majorok. A biztonság és a köznyugalom fenntartása ezeken a területeken már századokkal ezelőtt is speciális módszereket igényelt.
A lakott tanyák többségében idős, illetve egyedülálló, hátrányos helyzetű személyek, családok élnek. A külterületen, különösen a tanyavilágban élő népesség érzékenyebben reagál a bűnügyi helyzet változásaira, sőt más társadalmi rétegektől eltérően, sajátos helyzetükből fakadóan jobban igényli az állam szolgáltató gondoskodását." A stratégiai intézkedéseket is megfogalmaz: „Össze kell gyűjteni azon szervezeteket, amelyek hátrányos helyzetű, különösképpen roma fiatalok számára működtetnek felzárkóztatási programokat. Meg kell vizsgálni, hogy az összegyűjtött (főképpen játszóházakban, tanodákban, közösségi tereken működtetett) programokba a bűnmegelőzési (áldozattá és elkövetővé válást megelőző) ismeretek, szociális kompetenciafejlesztő játékok integrálhatók-e, ki kell dolgozni a módszertanát annak, hogy az áldozattá és elkövetővé válást megelőző ismeretek és szociális kompetenciafejlesztő játékok hogyan integrálhatók be a már futó programokba, és az arra alkalmasakba be kell illeszteni ezen ismeretek oktatását."

8. Országos Fogyatékosságügyi Program (2015-2025)

Az Országgyűlés 15/2015. (IV.7.) sz. határozatával fogadta el az Országos Fogyatékosságügyi Programról szóló határozatát, melyben felkéri a Kormányt, hogy jogalkotó és végrehajtó tevékenységében érvényesítse a Programban elfogadott elveket, feladatokat és célkitűzéseket, dolgozzon ki Intézkedési Tervet, számoljon be a célkitűzések megvalósulásáról az

Országgyűlésnek.
Az Országgyűlés felkéri a kormányzati és civil szervezeteket, hogy tegyenek meg mindent a Programban megfogalmazott célok megvalósításáért, a tömegtájékoztató szervek vezetőit és munkatársait, hogy vállaljanak részt a Program megismertetésében, a fogyatékos személyeket arra, hogy közösségi, helyi, kistérségi, megyei, regionális és országos szinten vállaljanak aktív és kezdeményező szerepet saját jogaik biztosításában, vegyenek részt a sorsukat érintő kérdésekben.
Felkéri továbbá a felelős minisztert, hogy a programot tegye közzé az általa vezetett minisztérium honlapján felolvasó szoftverekkel használható elektronikus formában, magyar jelnyelven és könnyen érthető formátumban, továbbá a látássérültek érdekképviseletét ellátó országos szervezeten keresztül Braille-formátumban.

9. „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban" (2021–2030) [19]

1. Az Akcióterv a családi élet és munkavállalás összehangolásának további támogatását tűzi ki célul, amelyet a következő konkrét intézkedésekkel javasolt elérni:
a) A női-férfi munkamegosztás elősegítése
- az atipikus foglalkoztatási formák – különösen a munkáltatók körében - népszerűsítésével; továbbá hazai és uniós pályázati programokkal, kedvezményekkel, illetve a Családbarát Munkahely pályázati program kibővítésével;
- a nők és férfiak igényeinek, illetve az atipikus foglalkoztatási formák alacsony volta okainak kutatással történő felmérésével, a KINCS bevonásával;
- Sikeres pályázatnak köszönhetően 2020. július 1-től egy 18 hónapos Strukturálisreform-támogató program (SRSP) keretében a nemek közötti foglalkoztatási különbségek elemzése valósul meg, illetve a kutatás vizsgálni fogja, hogy a meghozott intézkedések ellenére miért alacsony továbbra is a nők munkaerőpiaci részvétele. A projekt új intézkedések kidolgozását is magában foglalja.
- a kutatás eredményének figyelembevételével szükséges intézkedések kidolgozása, a munkáltatói és munkavállalói eltérő érdekek összehangolásával;
- a kisgyermekes nőknek és férfiaknak lehetőség megteremtésével, hogy hosszabb ideig és rugalmasabban vehessék igénybe az atipikus foglalkoztatási megoldásokat;
- az atipikus foglalkoztatási formákban dolgozók arányának növelésével.

b) A nők „láthatatlan", „fizetetlen" munkájának fokozott elismerése
- figyelemfelhívó kampánnyal;
- a nők és férfiak „fizetetlen" munkában való részvételének vizsgálatával;
- az ápolási feladatok (beteg vagy idős hozzátartozó ápolása) kutatásban való vizsgálatával;
- nagyszülői feladatok fokozott elismerésével.

c) A munka és családi élet összehangolása a nők és férfiak között a gyermekgondozási szabadság tekintetében
- a gyermekgondozási idő alatti, a munkahellyel, illetve szakmai civil szervezetekkel való kapcsolattartást támogató programokkal/pályázatokkal;
- a férfiak családi szerepének kutatásával a KINCS bevonásával;
- a nők-férfiak közötti munkamegosztás támogatásával.

d) A gondozási feladatokban való állami és munkaadói segítségnyújtás munkahelyi, vállalati

[19] Forrás: „Az 1685/2020. (X. 22.) Korm. határozat rendelkezik az Európai Unió számára készített, „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban" (2021–2030) akcióterv elfogadásáról.

bölcsődék és óvodák számának növelésével figyelembe véve a meglévő óvodák kapacitását;
- a gondozási feladatokban résztvevők támogatásával.

e) Szemléletmód formálás az oktatásban
- a Családi Életre Nevelés program erősítésével, hangsúllyal a nők és férfiak közötti harmonikus együttműködésre az óvodáktól kezdve, illetve az alap-és középfokú oktatásban az iskolai védőnők bevonásával;
- Magyarország Digitális Gyermekvédelmi Stratégiájának Programjai továbbfolytatásával a Digitális Gyermekvédelmi Szolgáltató és Módszertani Központ megvalósításában;
- módszertan és segédanyag kidolgozásával a pedagógusok, óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet nyújtó szakemberek, iskolapszichológusok részére.

f) Szemléletmód formálás a vállalati magatartásban az 1201/2015. (IV. 9.) Korm. határozatban foglalt a vállalati társadalmi felelősségvállalásra vonatkozó Cselekvési Terv aktualizálása a vállalatok felelős magatartásának erősítése érdekében;
- a vállalatok menedzsmentjének érzékenyítése további eszközökkel.

g) Család-és gyermekbarát környezet kialakítása
- további pályázatok, díjak bevezetésével.

2. A nők részvételének segítése azokon a területeken, ahol az jelenleg alacsony. A cél eléréséhez a következő lépések javasoltak:
- A nők részvételének támogatása a politikai döntéshozatalban képzéssel és mentorálással.
- A nők vezetővé válásának elősegítése a gazdasági - vállalati szektorban középfokú oktatásban történő pályaorientációval;
- a vezető nők példájának bemutatásával;
- mentorprogrammal;
- díjak alapításával;
- a családbarát munkahelyek és felsőoktatás támogatásával, a családbarát megoldásokkal rendelkező felsőoktatási intézmények arányának növelésével.
- A tudomány terén a nők előtt álló láthatatlan akadályozó tényezők lebontása pályázatok meghirdetésével, amelyek figyelembe veszik a kutató, PhD hallgató nők gyermekgondozás következtében a kutatómunkából kiesett időszakát és ennek fényében kedvezményeket nyújtanak számukra;
- a női oktatói és kutatói utánpótlás elősegítése érdekében olyan beruházások támogatása, amelyek a telephelyeken gyermekbarát megoldásokat valósítanak meg (pelenkázó és szoptató terek, gyermeksarkok, gyermekmegőrző);
- a kutató, PhD hallgató nők jó családi gyakorlatainak (a mai modern szemlélet szerinti, harmonikus családi együttélésen alapuló női-férfi szerepek) bemutatása médiakampány formájában.
- A lányok és nők MTMI (matematikai, természettudományos, műszaki, informatikai) pályák felé való irányultságának támogatása pályaorientációs foglalkozások szervezésével a középszintű oktatásban, amelyek népszerűsítik az MTMI szakmákat a pályaválasztás előtt álló fiatal nők számára;
- a kutatói életpálya népszerűsítésével a felsőoktatásban;
- középfokú szakképzés terén;
- az MTMI pályaorientáció, ösztöndíj a felsőoktatásban, különös tekintettel a női hallgatókra.
- A lányok és nők szakképzésben és felsőoktatásba való érvényesülésének előmozdítása, a lemorzsolódásuk csökkentése speciális oktatásszervezési modellek kidolgozásával és alkalmazásával;
- felzárkózási és fejlesztési célú kurzusok megvalósításával;

- olyan programok kidolgozásával, amely révén nő a szakma és a diplomaszerzés esélye a lemorzsolódás kockázatával érintett nők számára;
- a “nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülők” (NEET) között magasabb a nők aránya, számukra szakképzést, illetve felsőfokú tanulmányokat előkészítő programok szervezésével, a programokon való részvételt elősegítő ösztönző rendszer kialakításával és működtetésével, specifikus (korai) pályaorientációs, készségfejlesztő és kommunikációs programok megvalósításával, továbbá a gyermekneveléssel összeegyeztethető továbbtanulási formák támogatásával;
- nagyszabású digitális kompetenciafejlesztési program indításával nők részére.
- A nőpolitikai, a női szempontokat figyelembe vevő szaktudás fejlesztése szakértők képzésével, valamint a szaktudás elterjesztésével a közigazgatásban (pl. Probono képzések indításával).

3. A nők és férfiak egyenlő mértékű gazdasági, egészségi és szociális védelmének megteremtése:

- A 6 év alatti gyermeket nevelő nők elhelyezkedésének támogatása az 1. fejezetben kitűzött célok mellett fiatal nőknek karrier tanácsadással, mentorhálózat kiépítésével;
- kisgyermekes anyáknak biztosított képzéssel, tanácsadással;
- bölcsődei ellátást biztosító intézmények kapacitásának további növelésével;
- a hátrányos helyzetű, szakmát még nem szerzett négy vagy több gyermekes édesanyák esetében a hosszú évek után a munkába történő visszatérés megkönnyítésére azon lehetőség kialakításával, hogy egészségügyi, szociális, gyermek-vagy idősgondozási területen segítő szakmába térhessenek vissza, amely az otthon megszerzett tudás elfogadottságát is erősítené (Nő az esély programhoz hasonló koncepció kidolgozása), amennyiben az eredeti munkahelyen történő foglalkoztatásra nincsen mód.
- A női vállalkozók támogatása felkaroló, foglalkoztatást javító (kompetenciafejlesztés, tréningek, kutatás, mentorprogram) és a források elérését biztosító intézkedésekkel;
- sikeres vállalkozó nők példájának bemutatásával.
- A nők és férfiak közötti bérkülönbségek okainak kutatásban való vizsgálatával a kihívások alátámasztásának fényében;
- a kutatás eredményeinek figyelembevételével az indokolt, célértékekkel meghatározott intézkedések meghozatalával;
- a nők és férfiak nyugdíja közötti különbségek kutatásban való vizsgálatával.
- A nők speciális (különösen gyermekszülés és gyermeknevelés, családi állapot, gyermekszám, egészségi állapot, valamint beteg- és idősgondozás miatti) szegénységi kockázatának csökkentése (munkavállalás, társadalombiztosítás, munkanélküliség, az egészségügyi és a szociális ellátások, valamint a digitalizáció területén) nemekre bontott statisztikai adatgyűjtések és adat-kiértékelések elvégzésével, külön célzottan a speciális helyzetben lévő (egyszülős, fogyatékkal élő gyermeket nevelő, nagycsaládos, hátrányos helyzetű) csoportokra keresetszerkezeti felmérés, időmérleg adatok, háztartási szatellit számla módszereivel;
- kedvezményes oktatási lehetőségek biztosításával kismamák számára;
- a Család és Karrier Pontok hálózatának továbbfejlesztésével;
- a Családbarát Szülészet és Családbarát Kórház pályázat további meghirdetésével, kibővítésével;
- a várandós anyák nagyobb mértékű támogatása érdekében a védőnői hálózat erősítése ösztönzők bevezetésével, béremeléssel, kiemelt jelentőséggel a hátrányos helyzetű településekre;

- a hátrányos helyzetű nők egészségtudatosságát növelő, a szervezett népegészségügyi szűréseken való részvételt ösztönző programok kidolgozásával;
- ingyenes mentálhigiénés tanácsadással, pszichológusok biztosításával az Egészségfejlesztési Irodákban a hátrányos helyzetű nők számára;
- a szegénységben élők és a roma nők, mint aktív erőforrás beépítésével a munkaerőpiacra, figyelembe véve a korai iskolaelhagyást megelőző programok továbbfejlesztését, kiterjesztését;
- a hátrányos helyzetű édesanyák gyermeknevelési kompetenciáinak erősítése (az uniós források biztosítása esetén a Biztos Kezdet Gyerekházak hálózatának kibővítésével: legfeljebb 50 új Gyerekház létrehozásával);
- a szegénységben, illetve mélyszegénységben élő egyszülős családok számára rezsiköltségek támogatásával, illetve tanulmányi ösztöndíjak biztosításával az egyszülős gyermekek részére;
- idős hozzátartozó gondozását ellátó nők otthoni munkavégzésének elismerésével;
- digitalizáció adta támogatási lehetőségek speciális felmérésével és kamatoztatásával az adott élethelyzethez igazodva.

2.1 Kapcsolódás stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal.

Különösen: Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció, Településfejlesztési Stratégia, Településszerkezeti Terv, Településfejlesztési Koncepció, Településkép Védelmi Rendelet.

- Szociális Szolgáltatástervezési koncepció

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 92. § (3) bekezdése alapján a legalább 2 000 lakosú települési önkormányzat a rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében szolgáltatástervezési koncepciót készít. Célja, hogy a település minden lakója számára legyenek elérhetőek azok a jogszabályban előírt szolgáltatok, ellátási formák, amelyek a szociális biztonságot garantálják. A szociális szféra magas színvonalon felejen meg a szakmai kritériumoknak és eredményesen, hatékony formában nyújtson szolgáltatást, továbbá a prevenció által biztosítson, jelentsen több esélyt az arra rászorulóknak. A koncepció határozza meg a szociális szolgáltatások fejlesztési alapelveit, céljait, a fejlesztések ütemét és finanszírozási lehetőségeit. A szolgáltatástervezési koncepció előkészítését széles körű egyeztetés kíséri. A koncepció elfogadásánál Kiskunhalas Város Önkormányzata figyelembe veszi a Szociálpolitikai kerekasztal véleményt. Kiskunhalas Város Önkormányzata 2023-2028 évre szóló Szociális Szolgáltatástervezési koncepció felülvizsgálata szükségessé vált, jelenleg kidolgozás alatt áll.

- Településfejlesztési koncepció

A településfejlesztési koncepció a település környezeti, társadalmi, gazdasági adottságaira alapozó, a település egészére készített, a változások irányait és a fejlesztési célokat hosszú távra meghatározó dokumentum.
A koncepció hosszú távra rendszerbe foglalja az önkormányzat településfejlesztési szándékait, ennek keretében a területi adottságok és összefüggések figyelembevételével meghatározza a település jövőképét, javaslatot tesz a helyi környezet, társadalom, gazdasági és az infrastruktúra átfogó fejlesztésére, a műszaki, az intézményi, valamint a táji, természeti és ökológiai adottságok fenntartható hasznosítására. A Településfejlesztési koncepcióban foglaltakat a

települési önkormányzat döntéseiben érvényesíti.
Kiskunhalas Város Településfejlesztési koncepciója a vonatkozó előírásoknak megfelelően három fő fejezetre tagolódik:

1. meghatározza a város gazdasági, társadalmi, táji, természeti, épített környezetre, térségi szerepére vonatkozó jövőképet,
2. megfogalmazza a jövőkép eléréshez szükséges átfogó és részcélokat, valamint
3. összefoglalja a további tervezési feladatok kiinduló adatit.

Kitűzött településfejlesztési elv az esélyegyenlőség javítása, foglalkoztatás javításához való hozzájárulás.

- Településszerkezei Terv

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. tv. 6. §-a alapján Kiskunhalas Város Önkormányzata a településrendezési feladtát a helyi építési szabályzat, valamint a településrendezési tervek elkésztésével és elfogadásával látja el.
A Településszerkezeti Terv (röviden: TSZT) a település főbb fejlesztési irányainak, alakításának, védelmének, a területfelhasználás módjának, valamint a műszaki infrastruktúra főbb elemeinek a településszerkezetét meghatározó térbeli kialakításának és elrendezésének meghatározására szolgál, összhangban az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvénnyel. A TSZT az Önkormányzat 4/2000.Kth. önkormányzati határozatával fogadta el.

- Kiskunhalas Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája (ITS) a város középtávú fejlesztési irányait, célrendszerét és azok elérése érdekében tervezett tevékenységeket határozza meg az Önkormányzat által jóváhagyott jövőkép és hosszú távú (15-20 év) átfogó célok alapján. Az ITS célja, hogy stratégiai tervezés eszközeivel segítse elő a következő 7-8 év városfejlesztési tevékenységeinek eredményességét.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Kiskunhalas, mint a Kiskunhalasi Járás székhelye figyelemmel van a járáshoz tartozó településeken az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenységekre. Szervezetei, intézményei révén támogatja a környező települések esélyegyenlőségi törekvéseit.

A mai magyar területfejlesztés és rendezés alapszintjei: az ország, a régió, a megye és a kistérség. A kistérségek illetékességi területei a KSH által kialakított tervezési-statisztikai körzetek. Az itt működő önkormányzatok képviselő-testületei az összehangolt fejlesztések, közös területfejlesztési programok megvalósítása érdekében társulásokat hoztak létre. Kiskunhalas kistérségben a Halasi Többcélú Kistérségi Társulás működik.

A Kiskunhalasi statisztikai kistérséget 9 település alkotja: Kiskunhalas, Tompa, Kelebia, Kisszállás, Kunfehértó, Balotaszállás, Pirtó, Harkakötöny és Zsana. A kistérség délen Szerbiával határos. A térségét közúton Kecskeméttől az 54-es úton, majd Soltvadkerttől az 53-as úton, Szeged felől az 5408. számú úton, Baja felől az 55-ös főúton lehet megközelíteni. A Budapest - Kelebia vasútvonalon a fővárosból 2 és fél óra alatt érhető el.

A megye lakónépességének mintegy - 8%-a él ebben – a lakosság száma és aránya alapján közepes méretű – kistérségben. A Kiskunhalasi kistérség demográfiai mutatói közül a

népsűrűségre vonatkozó adatok jól tükrözik az alföldi, nagy kiterjedésű településhálózatokra jellemző viszonyokat. A népességváltozást jelző egyenlegmutatók mint a vándorlási mutató az utóbbi években kedvezően alakul, addig a halálozások aránya minden évben magasabb, mint a születéseké.

Infrastruktúra és közlekedés

Az alapinfrastruktúra tekintetében a közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások a településeken majdnem 100% -nak mondható. Az ivóvíz minősége, annak magas arzéntartalma miatt, több helyen kifogásolható volt. Az arzénos víz nemcsak a Kiskunhalasi kistérségben, hanem a Dél- alföld jelentős részén problémát jelent. EU-források segítségével az ivóvíz-minőségjavító program keretében mára jelentős javulásokat tapasztalható ezen a téren.

Kiskunhalas város külön csapadékvíz elvezető hálózattal rendelkezik, befogadó a Dong-ér főcsatorna, valamint az Alsószállási csatorna.

A kistérség minden településén kiépült a gázellátást szolgáló infrastruktúra. Az áramellátás a tanyák kivételével minden településen megoldott, zavartalan, kiépítettsége 100%-os.

Az alföldi térségre jellemző nagyobb távolságok miatt az ott élők a közigazgatással, pénzügyekkel, oktatással, kultúrával stb. összefüggő feladataik elvégzése során sokkal inkább rá vannak kényszerülve a személygépjárművek használatára.

Kiskunhalas - a Homokhátság D-i harmadában - fontos forgalmi csomópont. Térségének fő közlekedési tengelye az 53. sz. főút, ahonnan a Dunántúl (52. sz. főút), a megyeszékhely (54. sz. főút), valamint Baja és Szeged (55. sz. főút) egyaránt elérhető. A vasúti közlekedésben szintén az É-D-i szerkezeti irány a meghatározó; ezt követi a Budapest-Kelebia-Belgrád nemzetközi fővonal. Maga Kiskunhalas egy ÉK-DNY-i futású szárnyvonal révén Kiskunfélegyházával és Bajával is összeköttetésben áll (vonattal pl. egyedül ezen a vonalon lehet eljutni Szegedről Pécsre). Tompa, mint közúti és Kelebia, mint vasúti határátkelőhely jelentősége túlmutat a kistérségen.

Gazdasági tevékenységek, szolgáltatás

A gazdaság területéről Kiskunhalas térségében három jellegzetesség vázolható fel: a széleskörű mezőgazdasági tevékenység; a főleg Kiskunhalason található különböző feldolgozóipari üzemek és a térség tranzit szerepéből, a határmentiségből adódó helyzet.

Nagyon fontos a térségben a feldolgozóipar és sokan foglalkoznak ingatlanügyekkel és gazdasági szolgáltatásokkal, valamint szállítmányozással, ami szintén a tranzitszereppel és a határ közelségével függ össze. Jelentős számban vannak építőipari vállalkozások.

A térség adottságaihoz igazodóan az élelmiszeripar igen jelentősnek számít, foglalkoznak bor-, vetőmag-, hibridkukorica feldolgozással, gyógytápszer előállítással és a baromfikészítmények külföldre is eljutnak. A kistérségben tízezer fő a foglalkoztatott. A legnagyobb foglalkoztatók a kereskedelem, szolgáltatás és az élelmiszer-ital gyártási ágakban vannak.

A régi ipartelepítések hagyományaira alapozva a térségben a gépipar és a könnyűipar továbbra is megmaradt, folytatódik a hagyományos halasi csipkevarrás, több kisüzem bérmunkát vállal. A kistérségben gyártanak autóvillamossági cikkeket, kompresszorokat, áramfejlesztőket.

Vannak műanyag-feldolgozó, konténereket előállító, faipari árukat, papír csomagolóanyagokat gyártó vállalkozások is. Kisebb-nagyobb vállalkozások foglalkoznak építőipari tervezéssel, magas- és mélyépítéssel, építőanyag-előállítással.

Kiskunhalas 1999 végén kapta meg az Ipari Park címet, a város keleti iparterület szabadon álló ingatlanjaira. A terület 200 m-es közelében található a városi vasútállomás, a kelet-nyugati és észak-déli vasútvonalak a terület közvetlen közelében haladnak, az Ipari Parkban ipari vágány és rakodó található. Az Ipari Parkkal érintkező utakon rendszeres buszjáratok haladnak, a megállók kiépítettek.

Mezőgazdaság

A kistérségben a mezőgazdaság jelentős megélhetési forrás a lakosság számára. Jellemző a tanyás településszerkezet, az elöregedő lakosság. A foglalkoztatottak ~1440 fő dolgozik – legálisan - a mezőgazdaságban, ám becslések szerint 7-9 ezer fő lehet valójában, akik jellemzően a 1-5 hektáron, eszközök nélkül, szolgáltatások igénybevételével gazdálkodnak, alapvetően félig önellátó gazdaságokat működtetve. A kisméretű gazdaságok kiszolgáltatottságát az integráló szervezetek hiánya fokozza. A tárolótér és tőkehiány miatt a gazdák értékesítési kényszer hatására sokszor áron alul kénytelenek értékesíteni terményeiket.

A kistérség teljes területe, Tompa kivételével érzékeny természeti területi besorolású, Kiskunhalas és Tompa települések pedig a nitrátérzékeny területek közé tartoznak. A gyenge termőhelyi adottságok következtében a termőterület összetételét az erdő és gyep túlsúlya jellemzi.

Idegenforgalom

Adottságok: A térség településein a turizmus jelentősége a lehetőségekhez képest szerény. A területen jelentős tranzitutak (53., 55.) vezetnek keresztül, amelyek idegenforgalmi folyosóként is szolgálnak. Bár a kistérség nem rendelkezik látványos természeti, táji látványosságokkal, mégis vannak speciális értékek az itt lakók számára és megmutathatók, élvezhetők az idelátogatnak is. A terület vendégforgalmat is csalogató adottságai közül legtöbb Kiskunhalason található: a világhírű halasi csipke, a jódtartalmú gyógyvíz, a jelentős lovasbázis és a horgászatra alkalmas szikes Sóstó.

A térségben a Harka-tó, a szikes- és homokpuszták speciális növény és állatvilága, a fürdésre alkalmas Kunfehértói tó, valamint a térség vadállománya, lótartása emelhető ki, amelyek a turizmus bázisai, vagy azokká fejleszthetők.

Az egészségügyi és szociális ellátás

A KSH adatai alapján 2003-ban a Kiskunhalasi kistérségben 23 háziorvos rendelkezett praxissal. Az egy háziorvosra jutó állandó lakosok száma mind kistérségi, mind megyei szinten meghaladta a 2000 főt, ami mintegy 100 fővel magasabb az országos átlagnál.

Kiskunhalas Város Önkormányzata az egészségügyi alapellátást – mint kötelező feladatot – vállalkozási formában 11 felnőtt háziorvosi és 6 gyermek-ellátó körzetbe szervezve látja el. Kiskunhalason működik jelenleg a központi ügyelet, mely ellátja Kiskunhalas 11 háziorvosi körzetét, valamint külön társulási megállapodás alapján Balotaszállás, Harkakötöny, Kisszállás, Kunfehértó, Pirtó, és Zsana települések teljes lakosságát. Tompa és Kelebia a feladatot jelenleg

önállóan látja el. Kiskunhalason működik súlyponti szerepkörrel a Kiskunhalasi Semmelweis Kórház a Szegedi Tudományegyetem Oktató Kórháza.

A halasi gyógyfürdő („Csipke-fürdő”) vizének jövőbeli kiaknázási lehetőségeiről az Önkormányzat megbízásából megvalósíthatósági tanulmány készült. A településen feltörő jódtartalmú gyógyvíz elsősorban nőgyógyászati és mozgásszervi betegségek gyógyítására szolgál.

Az önkormányzati költségvetésből a rászorultak rendszeres szociális támogatásban, valamint nem rendszeres, rászorultságtól függő egyéb támogatásban részesül(het)nek a kistérségben. A térség önkormányzatai átmeneti segélyt ill. lakásfenntartási támogatást is adnak a rászorulóknak.

A falu- illetve tanyagondnoki szolgálat működtetése mellett szinte minden településen jelen van a szociális étkeztetés és a házi segítségnyújtás, valamint három település kivételével (Harkakötöny, Kelebia, Pirtó) a családsegítés is.

A Kistérség területén 6 településen működik az időskorúak számára tartós bentlakásos elhelyezést és napközbeni ellátást nyújtó intézmény, Kiskunhalas pedig az enyhe és középsúlyos értelmi fogyatékosok számára is biztosít ellátást.

A gyermekjóléti alapellátások közül került megszervezésre a Gyermekjóléti Szolgálat, a Szolgálat szakmai koordinációjában működő Helyettes szülői hálózat, valamint a Családok Átmeneti Otthona.

Oktatás, képzés

Az alapfokú, önkormányzati kötelező feladatot teljesítő oktatási intézmények fenntartását a kistérség települései önállóan, két esetben intézmény-fenntartó társulással oldják meg. Az óvodai ellátásban 19 önkormányzati/egyházi fenntartású óvodai intézményegység vesz részt. Az oktatási intézményrendszert alap- és középfokú intézmények képviselik. A kistérség minden településén található általános iskola. Kiskunhalason 6 általános iskola működik, ebből, 2 egyház fenntartásában.

Középiskolai képzés a kistérségen belül csak Kiskunhalason folyik. A városban egy állami (Bibó István Gimnázium) és egy egyházi fenntartású gimnázium (Szilády Áron Gimnázium), egy egyházi fenntartású szakközépiskola (II. Rákóczi Ferenc Mezőgazdasági, Közgazdasági és Informatikai Szakközépiskola), valamint Kiskunhalasi Szakképzési Centrum fenntartásában működő szakiskola, szakközépiskola (Garbai Sándor Szakképző Iskola) és (Dékáni Árpád Szakgimnázium és Szakközépiskola) működik. Kiskunhalas városban szakiskolai, illetve speciális szakiskolai oktatás is folyik.

Kultúra, sport, civil társadalom

A kistérség kulturális öröksége gazdag és jól dokumentált. Bár a környék nem dúskál műemlékekben, azonban a meglévő építészeti értékeit, köztéri alkotásait igyekszik megőrizni,

gyarapítani minden település. A kistérség korábbi képművészeti alkotásai a templomokban megtalálható freskók, táblaképek, festett üvegablakok, szobrok. A vallás, hitélet lehetőségei (templomok, imaházak) minden településen megtalálhatók. A közterületen Kiskunhalason és Kunfehértón találkozunk szobrokkal vagy egyéb köztereket díszítő elemekkel. A halasi múzeumban található az ország legnagyobb Thorma János képgyűjteménye. Több festménye közismert pld. az Aradi Vértanúk vagy a Talpra Magyar című nagyméretű festmények.

A népművészethez is tartozó tájház, néptánc (Halas Néptáncegyüttes, Szilaj Citerazenekar, Neve Serhaja), népi mesterségek, valamint a régészet lelőhelyei szinte kivétel nélkül a térségi központban találhatók. Igen jelentős a kistérségben élő, vagy ott alkotó népi mesterségeket űző iparosok, valamint művészek száma, „műfaji gazdagsága". A községekben és a városban is több énekkar, kórus működik. Zeneiskola és több éve művészeti szakiskola van Kiskunhalason, a környékből is itt képzik a hallgatókat.

Művelődési ház, könyvtár minden településen van, Kiskunhalason filmszínház is, melyben színházi előadásokat is tartanak időnként. Közösségi rendezvényekre az iskolák is tudnak hellyel szolgálni. A kistérségben helyi tv és rádió is működik a helyi lapok mellett. Az iskolákba a Sulinet hozza be a nagyvilágot. A helyi közélet, politika fontosabb eseményeit (pld. önkormányzati üléseket) a helyi TV élőben sugározza 35 km-es körzetben, így a politikai, közéleti kultúra a legszélesebb rétegekhez elér.

Mára a mezőgazdaság ünnepei, a vallási ünnepek és a településekhez kötődő jeles napok sorából néhány kiemelkedett és az adott településen régi-új hagyománnyá vált. A szüreti ünnepből Halasi-hetek kerekedtek. Harkakötönyben Kötönyi napokat-, Kunfehértón „Fehértone fesztivál" rendezvénysorozatot tartanak, de mindenütt van a településnek saját ünnepe. Kelebián a Kárpát fesztivált rendezik meg több éve. Ezeken az ünnepeken kulturális, sportesemények mellett vásárokat, kiállításokat szerveznek, a környék településeit és a hazai-külföldi partnervárosok követeit is fogadják. Ilyenkor a helyi gasztronómiai specialitások is előkerülnek.

Kiemelkedők a Halas és térsége rendszeres sportrendezvényei, amelyek jelentőségükben túlmutatnak a kistérség határain (pl. lovasversenyek, Bozsik torna, diáksport versenyek stb.). Annak ellenére, hogy az erre fordítható önkormányzati források egyre csökkennek, a tömegsportolási lehetőségek megteremtésére, fenntartására nagy szükség van. Az önkormányzatok, iskolák, civil egyesületek, klubok sokat tesznek ennek érdekében. Minden településen jelen vannak a tömeg és családi sportoknak kitüntetett napjai: a „Kihívás napja", kupák, szüreti, utcai versenyek, túrák. Kiskunhalasi Szilády RFC körzetközponti szerepe felerősödött, 17 települést felügyel, versenyeztet, tavasszal és ősszel 9-9 vasárnap, alkalmanként 170-220 sportolóval.

A szocializálódásban a társadalom és az egyén közötti értékközvetítésben nélkülözhetetlen a kisközösségek szerepe. Stratégiai érdek a jó partnerkapcsolat a civil szervezetekkel a döntéshozás, a közfeladat ellátás, a hatalom demokratikussá tétele érdekében. Erősödik a civil szférában az összefogás hajlandósága, és az önkormányzatok is egyre jobban partnerként és nem kliensként kezelik a civileket. Kedvező, hogy kezd kialakulni egy civil ill. vállalkozói kör,

amely bizonyos mecenatúrát vállal fel szűkebb térsége sport és kulturális értékei megőrzése, fejlesztése érdekében. Nő azon fiatalok száma, akik tanulmányaik, nyelvismeretük révén képesek és indíttatást éreznek az európai kultúra átvételére, tolmácsolására, nemzetközi kapcsolatok fejlesztésére.

Összegzés: A kistérség speciálisan városközpontú mind térségkapcsolatát, történeti kialakulását, mind intézményrendszerét, kultúráját tekintve. Halas vállalja és fejleszti ezt a múltban kialakult kapcsolatrendszert. A kistérség többi települése kezdi kialakítani saját arculatát, egyenrangú partnerként kíván együttműködni.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok,[20] kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A dokumentumban szereplő adatok az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszerből (TeIR) kerültek lekérdezésre. Az adathiányok pótlása érdekében megkereséssel fordultunk más hatóságokhoz, pl.: a KSH-hoz, Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal Kiskunhalasi Járási Hivatala, civil szervezetekhez, valamint a helyi nyilvántartásokból kerültek az adatok kigyűjtésre.

Annak érdekében, hogy legalább öt éves statisztikai adatok készülhessenek, több esetben a 2016-2021. évek adatai kerültek kiértékelésre.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Az emberi méltóság minden egyén, és társadalmi csoport tekintetében egyenlő, korlátozhatatlan, visszavonhatatlan, megkérdőjelezhetetlen. Nem megengedhető „A roma kisebbséggel szemben megfogalmazott olyan véleménysértő kijelentés, amely figyelmen kívül hagyja a mindenkit egyenlően megillető emberi méltóság értékét."[21] A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége abban az esetben fedi egymást, ha a roma személy egyúttal a mélyszegény célcsoportba tartozik. A romák és mélyszegények egy célcsoportban való említése a HEP-ben a munkahelyteremtéssel foglalkoztatással, oktatással és képzéssel, egészségügyi és szociális szolgáltatásokkal, szegregátummal, helyi közélettel kapcsolatban indokolt lehet.

Fontos, hogy a jogalkotó több irányból kívánja a nemzetiségi lakosság esélyeit növelni. Egyrészt, az Njt. 81. § (1) bek. által meghatározott nemzetiségi jogok, „különösen a kollektív nyelvhasználat, hagyományápolás és kultúra, a helyi sajtó, az esélyegyenlőség, társadalmi felzárkózás és a szociális ellátás kérdéskörében a nemzetiségi lakosságot e minőségében érintő helyi önkormányzati határozatot a képviselő-testület csak az e lakosságot képviselő települési nemzetiségi önkormányzat, ennek hiányában az országos nemzetiségi önkormányzat egyetértésével hozhatja meg." Az Njt. 81. § (1a) bek. alapján, a nemzetiségi önkormányzat részére az (1) bekezdésben biztosított egyetértési joggal kapcsolatban, a nyilatkozat megtételére - jogszabály eltérő rendelkezésének hiányában - harminc nap áll rendelkezésre. A határidő - bármely érdekeltnek a másik félhez intézett nyilatkozata alapján - egy alkalommal további tizenöt nappal meghosszabbodik. A határidő jogvesztő. Másrészt, az Njt. 115. § d) pontja alapján a helyi nemzetiségi önkormányzat kötelező közfeladata „a képviselt közösség

[20] Különösen a közoktatási esélyegyenlőségi intézkedési terv, és a szakképzési intézkedési terv.

[21] Bővebben lásd : 828/2011. (VI. 22.) számú médiatanácsi határozat kivonata.

érdekképviseletével, esélyegyenlőségének megteremtésével kapcsolatos feladatok ellátása, különös tekintettel a helyi önkormányzatnak a nemzetiségek jogainak érvényesítésével kapcsolatos feladataira.”[22]

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	**Az SZJA adófizetők száma**	**Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók**
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	**az állandó népesség %-ában** (TS 060)
2016	48,76	35,79
2017	48,16	32,11
2018	48,48	29,10
2019	48,19	26,37
2020	47,72	25,62
2021	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A 3.1. számú táblázatból jól látható, hogy évről évre csökken az SZJA adófizetők száma, illetve a SZJA adófizetők közül azoknak a száma, akik 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartoznak.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.) és a Mötv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint

[22] 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól (Njt.)

Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	**Nők aránya** (TS 034)	**Összesen**
2016	3,95	4,78	4,37%
2017	4,01	4,87	4,44%
2018	3,33	4,00	3,67%
2019	3,33	3,98	3,66%
2020	4,32	5,39	4,86%
2021	3,38	4,10	3,74%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hi

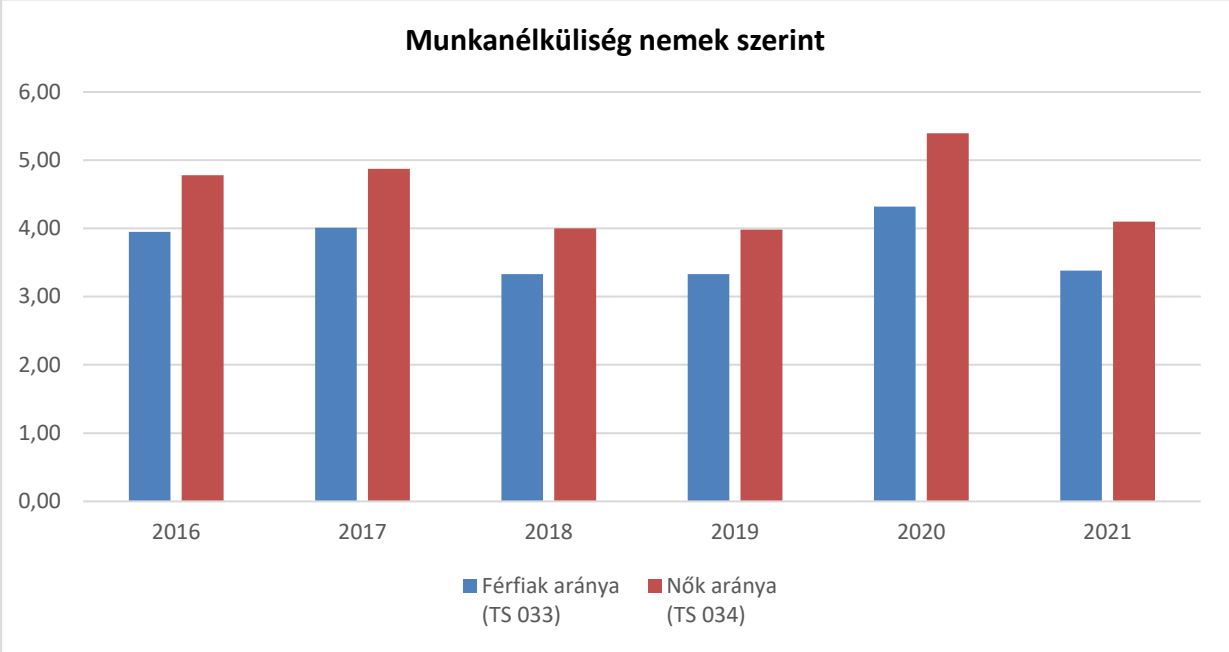

A 3.2.1. számú táblázat adatiból leolvasható 2016-tól a nyilvántartott álláskeresők száma csökkenést mutat. Ezen belül is a férfiak aránya csökkent nagyobb számban.

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	**Év**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
	Fő összesen	**861**	**867**	**705**	**689**	**898**	**674**
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	61,00	48,00	36,00	35,00	61,00	29,00
	%	7,08%	5,54%	5,11%	5,08%	6,79%	4,30%
21-25 év (TS 038)	Fő	140,00	109,00	70,00	67,00	93,00	54,00
	%	16,26%	12,57%	9,93%	9,72%	10,36%	8,01%
26-30 év (TS 039)	Fő	79,00	93,00	66,00	77,00	88,00	52,00
	%	9,18%	10,73%	9,36%	11,18%	9,80%	7,72%
31-35 év (TS 040)	Fő	71,00	71,00	59,00	52,00	86,00	59,00
	%	8,25%	8,19%	8,37%	7,55%	9,58%	8,75%
36-40 év (TS 041)	Fő	106,00	105,00	79,00	73,00	97,00	66,00
	%	12,31%	12,11%	11,21%	10,60%	10,80%	9,79%
41-45 év (TS 042)	Fő	104,00	116,00	97,00	80,00	118,00	74,00
	%	12,08%	13,38%	13,76%	11,61%	13,14%	10,98%
46-50 év (TS 043)	Fő	103,00	104,00	79,00	86,00	112,00	105,00
	%	11,96%	12,00%	11,21%	12,48%	12,47%	15,58%
51-55 év (TS 044)	Fő	68,00	69,00	67,00	67,00	86,00	63,00
	%	7,90%	7,96%	9,50%	9,72%	9,58%	9,35%
56-60 év (TS 045)	Fő	77,00	77,00	72,00	71,00	57,00	59,00
	%	8,94%	8,88%	10,21%	10,30%	6,35%	8,75%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	52,00	75,00	80,00	81,00	100,00	113,00
	%	6,04%	8,65%	11,35%	11,76%	11,14%	16,77%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Kiskunhalason a nyilvántartott álláskeresők száma 2011 óta folyamatosan csökken. 2016-ban 861 fő álláskereső volt nyilvántartva, míg 2021-ben 674 fő volt. (3.2.2. számú táblázat)

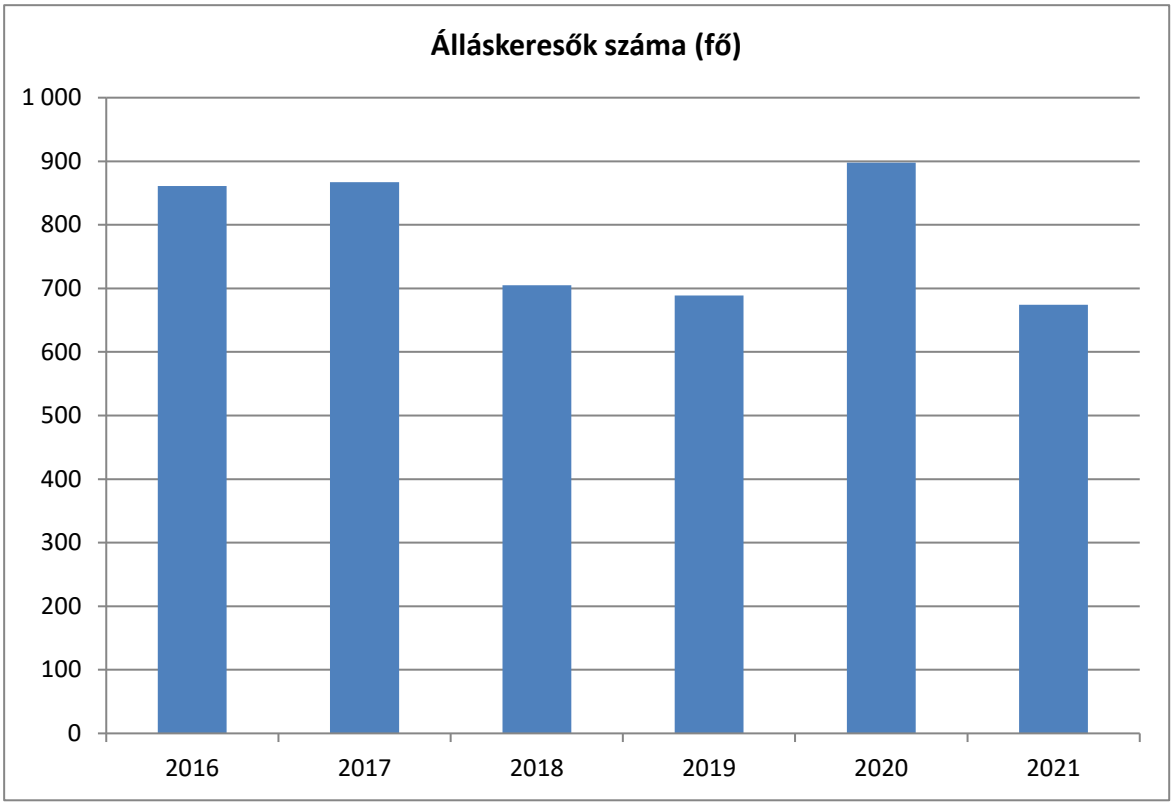

Korosztályi szerkezetet tekintve a 2016-ban 829 fő volt 25 év alatti nyilvántartott álláskereső, 2021-ben pedig 645 fő. Lényegesen kedvezőbben alakult a nyilvántartott álláskeresők száma. A nyilvántartott álláskeresők csoportos kimutatása szerint a középkorúaknál, azaz 50-es korosztály és a 61 év és a feletti korosztálynál a legmagasabb a munkanélküliek száma, ami azért veszélyes, mert a legproduktívabb népességről van szó.

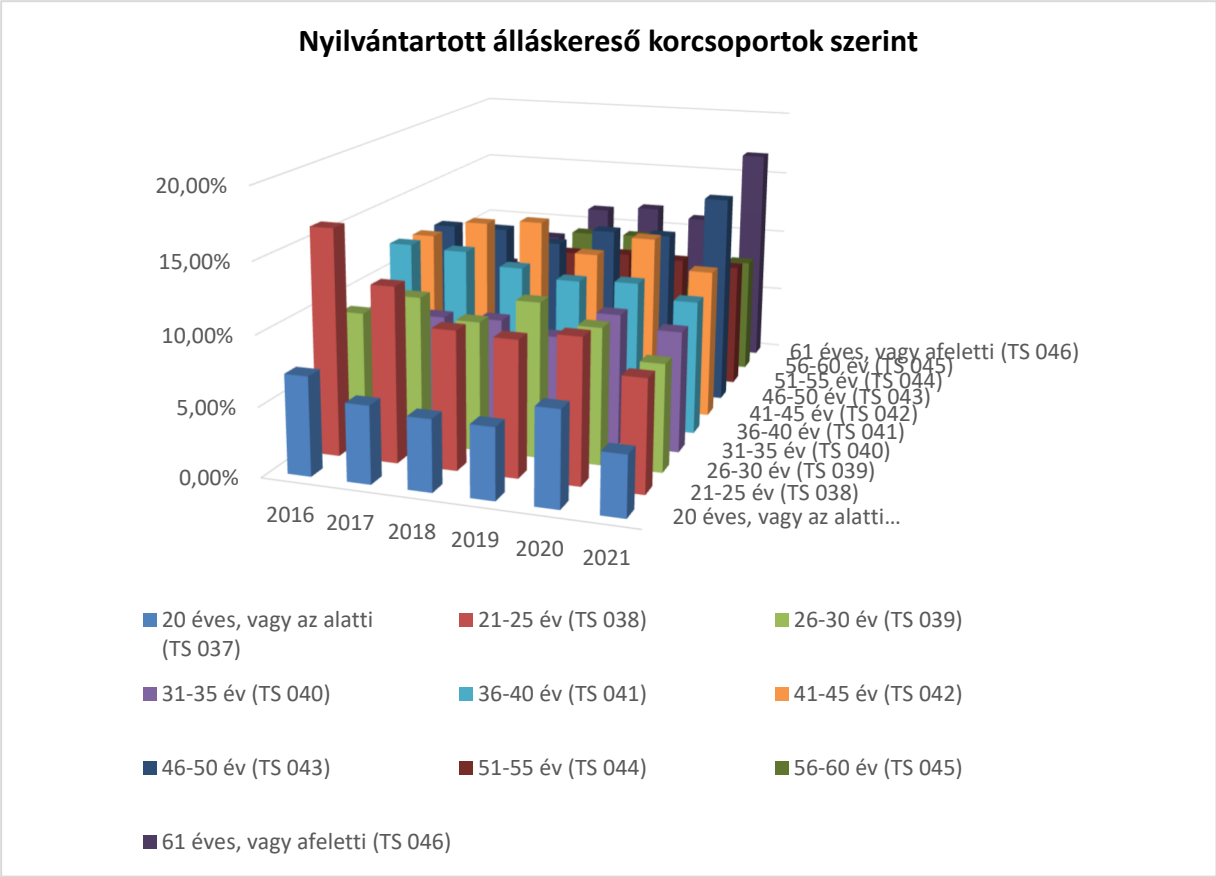

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya		
Év	**180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya** (TS 057)	**Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül** (TS 058)
	%	**%**
2016	48,66	58,00
2017	54,56	59,83
2018	46,24	54,29
2019	42,82	50,17
2020	46,55	53,35
2021	55,34	54,42

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 3.2.3. számú tábla a munkanélküliek közt a 180 napnál hosszabb ideig nyilvántartott álláskeresők számának alakulását mutatja. 2018-2019 években csökkenő tendenciát mutat az álláskeresők számának alakulása. 2020. évtől emelkedésnek indult a 180 napnál hosszabb ideje

nyilávántartott álláskeresők száma.

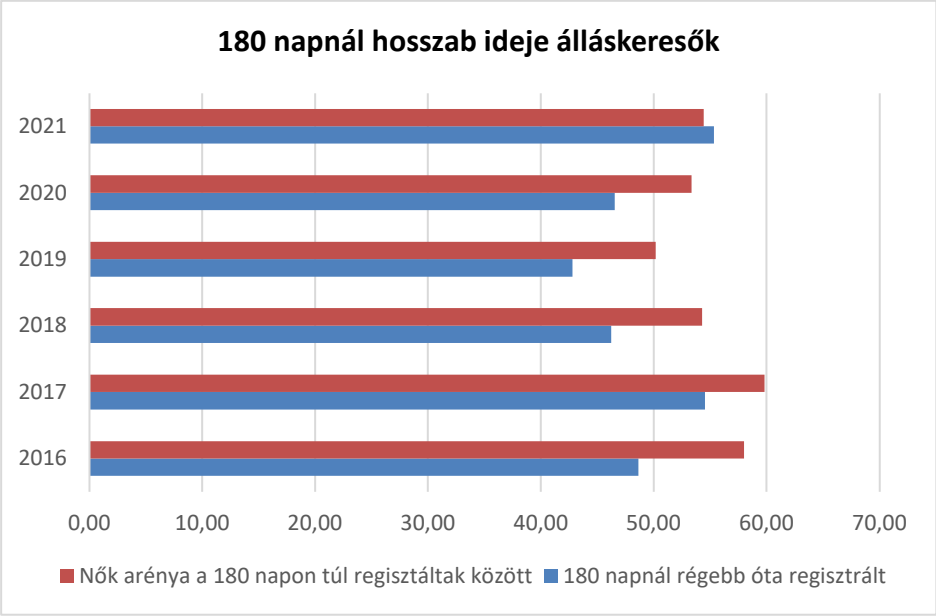

A fenti ábra sajnálatosan illusztrálja azt a tényt, hogy a munkanélküliség bekövetkezése napjaikban az álláskeresők közel felénél nem átmeneti, hanem tartós állapot. Veszélye a szegénység kialakulásában és elmélyülésében található, a fentiekben már említettek okán: a jövedelemtranszferek összege nem elégséges ahhoz, hogy az egyén megfelelő életvitelt finanszírozzon belőle. Az emberi szükségletek túlmutatnak az élelem meglétének tényén. A kutatók több tanulmányban számoltak be arról, hogy azok a háztartások, ahol az összes jövedelem 45 %-át meghaladják a biológiai létfenntartáshoz kapcsolódó kiadások, a kirekesztettség szempontjából veszélyezettnek tekinthetők. Nem képesek arra, hogy a munkavállaláshoz is szükséges kapcsolataikat, humán képességeiket megteremtsék, vagy újratermeljék.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint

Év	**Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen** (TS 052)	**Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint**					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		**Általános iskolai végzettség** (TS 035)		**8 általánosnál magasabb iskolai végzettség**	
	Fő	**Fő**	**%**	**Fő**	**%**	**Fő**	**%**
2016	861	110	12,78%	236	27,41%	515	59,81%
2017	867	105	12,11%	283	32,64%	479	55,25%

2018	705	85	12,06%	194	27,52%	426	60,43%
2019	689	75	10,89%	214	31,06%	400	58,06%
2020	898	82	9,13%	256	28,51%	560	62,36%
2021	674	64	9,50%	203	30,12%	407	60,39%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

2011-ben a nyilvántartott álláskeresők mintegy 37,6 % -a míg 2016-ban 12,78 %-a nem rendelkezett szakképesítéssel, 2011-ben 10,5 %-a nyolc általános iskolai végzettséggel sem 2016-ban ez a szám 12,78 %-a, vagyis nyilvánvalóan nem birtokolták a kulcs kompetenciák nagy részét (írás, olvasás, szövegértés, kommunikáció). Esteükben nyilvánvaló, hogy a munkavállalási esélyeik minimálisak, hiszen a szakképzettséget nem igénylő fizikai munka kereslete elenyésző Kiskunhalason. A nyolc általánost végzettek esteében a szakképzés és a munkaerő kereslet összehangolása hozhat eredményt. A kompetencia hiánnyal küzdők, a szakképzettséggel nem rendelkezők komplexebb segítségnyújtást igényelnek, a felnőttképzésen túl egyéb beavatkozásiok is szükségesnek mutatkoznak esetükben.

2021-ben a nyilvántartott álláskeresők mintegy 90,5 % rendelkezett 8. általános vagy annál magasabb iskolai képesítéssel. Nyolc általánosnál alacsonyabb végzettséggel 9,50 %-a rendelkezett. (3.2.4. számú táblázat)

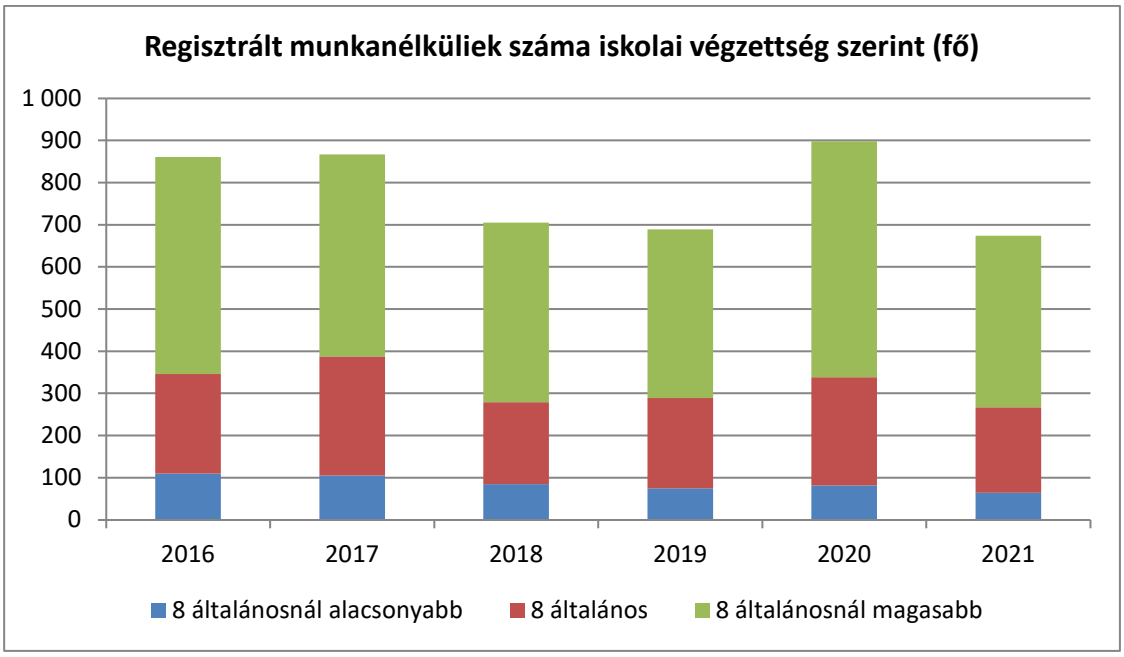

c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

A közfoglalkoztatás célja a munkavállalók részéről a munkateszt, az aktivitás növelése, az önkormányzatok részéről az értékteremtés, településüzemeltetés és településfejlesztés, a társadalom részéről a tranzitfoglalkoztatás, valamint a szegénységenyhítő funkcióban ragadható meg.

Magyarország 2014 óta erősíti a közfoglalkoztatás rendszerét, mivel a program jelentős szerepet tölt be a tartósan munkanélküliek foglalkoztathatóságának javításában, az inaktív népesség aktiválásában. A rendszer fenntartását indokolja, hogy a célcsoport tartós piaci foglalkoztathatósága a munkaerő-kereslet további növekedésével párhuzamosan lászik csak

megvalósíthatónak.
A közfoglalkoztatás rendszere nem váltja fel a jóléti politikákat vagy az aktív munkaerő-piaci eszközöket, hanem a célja, hogy átmenetet képezzen a segélyezésből a nyílt munkaerőpiacra, emellett jelentős szociális felzárkóztató szerepe is van.
A közfoglalkoztatás kétoldalú. Pozitív hatása, hogy a munkanélküli személy munkatapasztalatot, önbizalmat szerez, s ha lehetősége adódik, ki tud törni az elsődleges munkaerő-piacra. Negatív hatása, hogy az álláskeresőknek a felkínált állást el kell fogadnia, akár a képzettségénél lényegesen alacsonyabb munkakört is, illetve a határozott idejű munkaszerződéssel foglalkoztatottaknak kevesebb esélyük van a továbblépésre, sőt inkább kötve maradnak az addigi körülményeikhez.
Az utóbbi időszakban több közfoglakoztatott személy sikeresen elhelyezkedett az elsődleges munkaerő-piacon. Az utóbbi időszakban a közfoglalkoztatotti bér nagysága, illetve a minimálbér nagysága közötti olló nagymértékben kinyílt, a 2022. január 1-től érvényes, szakképzettséget nem igénylő közfoglalkoztatotti bér 100 000,-Ft-ra emelkedett, azonban ez még mindig nem túl vonzó a munkanélküliek számára. Vannak azonban olyan személyek, akik úgymond „bent ragadtak" a közfoglalkoztatotti státuszban, akár a végzettségük, akár az életkoruk miatt, illetve a fizikális és/vagy mentális állapotuk nem teszi lehetővé, hogy az elsődleges munkaerőpiacon el tudjanak helyezkedni. Ezért viszonylag sok közfoglalkoztatott személy esetében problémát jelentett volna a korábban bevezetett szabályozás, miszerint a közfoglalkoztatási jogviszony időtartama – mivel határozott időtartamú – 10 évnél nem lehet hosszabb. Azonban a veszélyhelyzettel összefüggő átmeneti szabályokról szóló 2021. évi XCIX. törvény 115. §-a alapján a közfoglakoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény 2. § (2) bekezdésében foglaltaktól eltérően a 27/2021. (I..29.) Korm. rendelet szerinti veszélyhelyzet ideje alatt fennálló közfoglalkoztatási jogviszony, továbbá a legkésőbb 2022. június 30-ig létesített közfoglalkoztatási jogviszony a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 192. § (2) bekezdése szerint számított időtartama meghaladhatja a tíz évet.
2011 szeptember 1. napjától hatályba lépett a közfoglalkoztatásról és közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény, amely létrehozta a közfoglalkoztatás új rendszerét. A foglalkoztatás szervezését Kiskunhalas Közös Önkormányzati Hivatal Jegyzői Titkársága látja el. A munkaügyi, bérszámfejtési feladatokat szintén a Jegyzői Titkárság és a Magyar Államkincstár közösen végezi. A közterületen dolgozók szakmai irányításával a Halasi Városgazda Zrt. foglalkozik. Az elmúlt évben minden intézményünk vállalta a tartós munkanélküliek foglalkoztatását. Jellemzően a tartós munkanélkülieknek iskolai végzettségüknek megfelelő munkakört tudtunk biztosítani. Településünkön a közfoglalkoztatásban részt vevők számnak csökkenése figyelhető meg. A közfoglalkoztatás keretében alkalmazottak az alábbi tevékenységekben vettek részt az elmúlt években:

- 2016-ban illegális járási start program, hosszabb időtartamú program, hajléktalan járási start program, szociális program, földút járási start program, mezőgazdasági járási start minta program, belvíz járási start program és képzési programok,
- 2017-ben belvíz járási start program, hosszabb időtartamú program, hajléktalan program, illegális hulladék járási program, bio program, közút járási program, konyhai kisegítő képzési program, építő-és anyagmozgató gépkezelő képzési program,
- 2018-ban járási start program, hosszabb időtartamú, hajléktalan program, bolti előadó képzési program, személy-és vagyonőr képzési program,
- 2019-ben járási start program, hosszabb időtartamú, hajléktalan program, belépés a digitalizált munka világába képzési program, óvodai dajka, élelmiszer-és vegyiárú eladó képzési program, virágkötő képzési program, 7-8 osztályos felzárkóztató képzés,

- 2020-ban járási start program, hosszabb időtartamú, hajléktalan ellátás, intézménytakarító, kézápoló és műkörömépítő képzési program, konyhai kisegítő képzési program,
- 2021-ben járási start program, hosszabb időtartamú, hajléktalan program, betanított szociális segítő program, betanított takarító program, zöldterület kisgép üzemeltető program.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitika		
Év	**Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)**	**Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)**
	Fő	**(éves átlag - fő)**
2016	**786**	**584**
2017	**647**	**451**
2018	**413**	**316**
2019	**423**	**234**
2020	**597**	**198**
2021	**272**	**167**

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 3.2.5. számú táblázat adatiból jól látszik, hogy 2016-tól csökken a közfoglalkoztatottak száma. 2011-ben meghaladta a 600 főt, 2016-ban 584 fő és 2021-ben 167 fő vett részt átlagosan a közfoglalkoztatásban. Ki rövidebb ideig ki hosszabb ideig.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal Kiskunhalasi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya fogadja az álláskeresőket. A Foglalkoztatási Osztálynál minden esetben elsődleges szempont, hogy az ügyintézők az ügyfelek részére megfelelő állásokat keressenek és ajánlanak fel, emellett a munkaerő-piaci képzések lebonyolításában, a képzési lehetőségek felkutatásában, a pályaválasztási tevékenységben az intézményi és piaci képzőkkel tartanak fenn kapcsolatokat.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma

Év	**Nyilvántartott álláskeresők száma** (TS 052)	**Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma** (TS 053)
	Fő	**Fő**
2016	861	141
2017	867	109
2018	705	63
2019	689	55
2020	898	96
2021	674	51

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

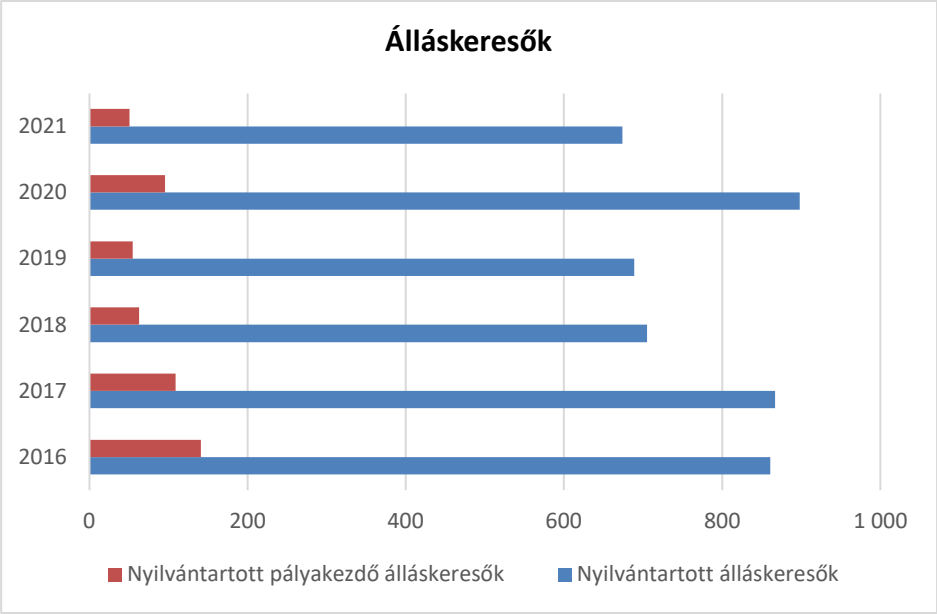

A nyilvántartott álláskeresők száma 2016-ban 861 fővolt, míg 2021-ben 674 fő. Az adatokból jól látszik, hogy csökkenést mutat a nyilvántartott álláskeresők száma, melynek egyik lényeges oka a munkahelyek létesítése és a foglalkoztatás emelkedése. 25 év alatt nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma 2016-ban 141 fő, 2021-ben 51 fő. Az adatokból megállapítható, hogy javul a fiatal munkavállalók munkaerő-piaci helyzete. Cél a 25 év alatti pályakezdőket sújtó munkaerő-piaci feszültség kezelése, a fiatalok első munkahely megszerzésének elősegítése, valamint a szükséges munkatapasztalat megszerzésének biztosítása. (3.2.6. számú táblázat)

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

A munkaerő-piaci integrációt térségünkben a Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal Kiskunhalasi Járási Hivatalának Foglalkoztatási Osztálya koordinálja, az álláskeresők az általuk szervezett képzéseken vehetnek részt. A legtöbb képzés valamilyen szakma elsajátítása- konyhai kisegítő, eladó, kéz-és műköröm ápoló, virágkötő, személy-és vagyonőr, valamint 7-8 osztályos felzárkóztató képzés.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

A mélyszegénységen élők számát az aktív korúak ellátásában részesülők számának felhasználásával tudjuk megbecsülni. Az önkormányzat elsősorban az aktív korúak ellátásában részesülőket alkalmazza közfoglalkoztatás keretében. Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási programban a romák foglalkoztatásának száma jelentős.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

A nők és férfiak egyenlő jogaira vonatkozó Európa Uniós dokumentumok az Európai Közösségek kezdeteitől fogva léteznek. Számos rendeletet, irányelvet, határozatot, javaslatot és egyéb dokumentumot fogadtak el, amelynek célja annak biztosítása, hogy a nők és férfiak a munkahelyükön tisztességes és egyenlő bánásmódban részesüljenek. Ezek a szabályok számos területet fednek le, többek között az egyenlő bánásmód elvének érvényesítését az álláskeresés, munkavégzés, javadalmazás, szociális biztonság, vagy a munkaviszony után, de különösen, az állapotos dolgozók, szoptató anyák védelmét, valamint a szülési szabadsághoz és szülői szabadsághoz való jogot.

i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáférésének lehetőségei.

A 21. században a digitális kompetenciával való rendelkezés, nemcsak az infokommunikációs technológiákhoz való hozzáférést és azok használatát jelenti, hanem magában foglalja a kapcsolódó és megfelelő ismeretek, készségek és attitűdök birtoklását is.
A digitális szakadék következménye, hogy az alacsonyabb szintű digitális készségekkel rendelkező felnőttek gyakrabban szembesülnek problémákkal az álláskeresés során, munkaerőpiacra lépésük után pedig kevesebbet keresnek, mint a magasabb szintű készségekkel rendelkező felnőttek.
A COVID-19 világjárvány még inkább kihangsúlyozta a polgárok alapvető digitális készségeinek fontosságát. 2020 júniusában a Bizottság leszögezte: A koronavírus okozta válság megmutatta, mennyire fontos az internetkapcsolat, és az, hogy a polgárok és a vállalkozások

képesek legyenek az online interakciókra. 2015-ig az uniós intézkedések nem irányultak kifejezetten a felnőttek alapvető digitális készségeire. Azóta azonban egyre hangsúlyosabbá váltak az alapvető digitális készégekkel rendelkező, gazdaságilag aktív népesség arányának növelését célzó intézkedések. Az új, 2021–2027-es időszakra az EU első alkalommal határozott meg konkrét célt, mégpedig azt, hogy a 2019. évi 56%-ról 2025-re 70%-ra nőjön az alapvető digitális készségekkel rendelkező polgárok aránya.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások rendszerének 2015 évi átalakulása eredményeképpen felértékelődött az önkormányzatok szerepvállalása a szociális ellátásokat érintően. Az Szt. felhatalmazása alapján az önkormányzatok a helyi viszonyokat, helyi sajátosságokat és a költségvetési lehetőségeiket figyelembe véve továbbra is önkormányzati rendeletben szabályozzák az általuk nyújtott szociális támogatásokat.
A települési támogatásokról szóló, jelenleg hatályban lévő önkormányzati rendelet (17/2021.(X.29.) és az abban foglalt pénzbeli és természetben nyújtott ellátások fajtáit tartalmazza. Az ellátások finanszírozását az önkormányzatok elsősorban saját adóbevételeikből teremhetik meg, emellett a központi költségvetés továbbra is támogatja az alacsony adóerő-képességű települések szociális feladatinak ellátását.

Az önkormányzat a szociális és egészségügyi indokok miatt rászoruló személyek, családok részére a karácsonyi ünnepekre tekintettel – immár több éve – ajándékcsomagot (élelmiszercsomagot) és tüzelő utalványt biztosít.

Az állami felelősségi körben kötelezően biztosítandó ellátások szabályait továbbra is a Szt. szabályozza. Általa szabályozott ellátások az aktív korúak ellátása, az alanyi jogon biztosított közgyógyellátás, ápolási díj, időskorúak járadéka. Az ellátási formák 2013 évtől a járási hivatalok hatáskörébe kerültek át, ezek megállapítása és folyósítása egységesen járási hatáskörbe került, finanszírozásuk teljes mértékben a központi költségvetésből történik.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.

Év	**Nyilvántartott álláskeresők száma** (TS 052)		**Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma** (TS 047)	
	Fő	**15-64 év közötti népesség %-ában**	**Fő**	**Nyilvántartottak %-ában**
2016	861	4,70%	123	14,29%

2017	867	4,79%	138	15,92%
2018	705	3,95%	158	22,41%
2019	689	3,93%	166	24,09%
2020	898	5,21%	187	20,82%
2021	674	4,01%	195	28,93%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A táblázat adataiból jól látszik, hogy 2016-ról 2021-re csökken a nyilvántartott álláskeresők száma., viszont az álláskeresési ellátásában részesülők nyilvántartott álláskeresők száma nő. 2016-ban 861 fő volt nyilvántartott álláskereső, ebből 123 fő volt, aki ellátásban is részesült. 2021-ben 674 fő volt nyilvántartott álláskereső, ebből 195 fő volt, aki ellátásban is részesült. Ez azt jelenti, hogy 2016- ról 2021-re nőtt azok száma, akik jogosultak lettek álláskeresési ellátásra, hiszen a munkanélkülivé válás előtt volt munkaviszonyuk. (3.3.1. számú táblázat)

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.

Év	**Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma** (TS 048)		**Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma** (TS 054)		**Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma** (TS 049)	
	Fő	**Nyilvántartottak %-ában**	**Fő**	**Nyilvántartottak %-ában**	**Fő**	**Nyilvántartottak %-ában**
2016	272	31,59%	n.a.	-	395	45,88%
2017	268	30,91%	346	39,93%	406	46,83%
2018	196	27,80%	264	37,49%	354	50,21%
2019	147	21,34%	186	27,07%	313	45,43%
2020	153	17,04%	154	17,14%	340	37,86%
2021	132	19,58%	n.a.	-	327	48,52%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma a vizsgált időszakban csökkenést mutat. A foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos száma csökken. Az ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma 2016-os évhez képest növekedett. (3.3.2. számú táblázat)

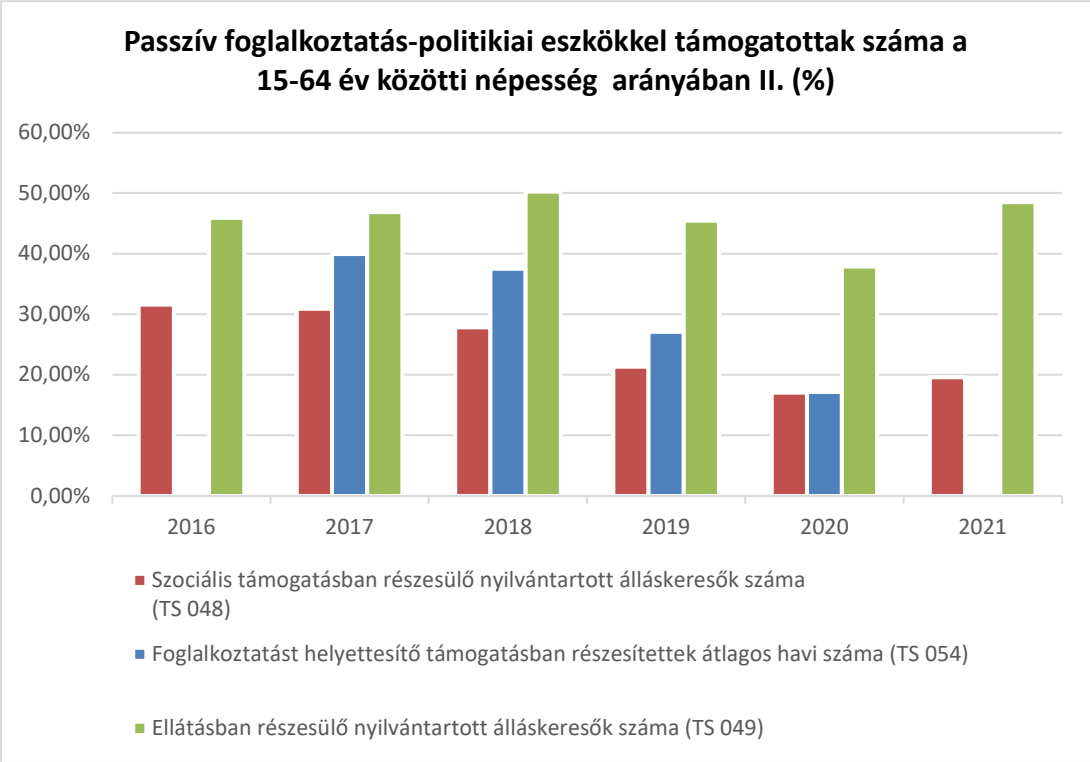

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	**Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)**
	fő
2016	**n.a.**
2017	**118**
2018	**120**
2019	**119**
2020	**116**
2021	**n.a.**

Forrás: TeIR, KSH

Az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek száma a vizsgált időszakokban szinte azonos. (3.3.3. számú táblázat)

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

Év	**Lakásállomány (db)** (TS 073)	**Épített lakások száma** (TSv 077)	**Épített lakások száma 1000 lakásra** (TS 078)	**1-2 szobás lakások aránya** (TS 076)	**A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások aránya** (TS 074)	**A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya** (TS 075)
	db	**db**	**db**	**%**	**%**	**%**
2016	12661	20	1,58	51,45	74,25	87,84
2017	12673	29	2,29	51,35	77,76	87,83
2018	12711	44	3,46	51,25	74,75	86,99
2019	12738	45	3,53	51,08	76,21	87,69
2020	12765	28	2,19	51,01	76,59	87,49
2021	12769	16	1,25	50,94	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

A magyarországi lakásviszonyok jellemző problémáival azonos Kiskunhalason élőké is:

- a közmű, illetve lakáshitel tartozások,
- a (szociális) bérlakások aránya, illetve hiánya,
- valamint a rendkívül súlyos lakhatási problémák.

A lakás, lakhatás költségeinek fedezésével kapcsolatos problémákat kiemelt kérdésként kezeli az Európa 2020 Stratégiához kapcsolódó Nemzeti Program is. A háztartások szegénységi mutatói, illetve a gyermekszegénységet tekintve kiemelt jelentősége van a lakáshitel, illetve rezsiköltségek emelkedő terheinek. A lakhatás biztonságának megrendülése, gazdasági válság körülményei között az alsóbb jövedelmi csoportokhoz sorolható széles rétegek számára lehet a szegénység legsúlyosabb formáihoz vezető út. A közműszolgáltatók felé a hátralék felhalmozódásának megakadályozását célozza a lakásfenntartási támogatás. A lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásaik viseléséhez nyújtott hozzájárulás. A képviselő-testület által átruházott hatáskörben a polgármester a villanyáram, a víz és a gázfogyasztás, a távhőszolgáltatás, a tüzelőanyag költségeihez lakáshatási támogatást nyújt, Kiskunhalas Város Önkormányzat szociális rendeletében foglaltak alapján.[23]

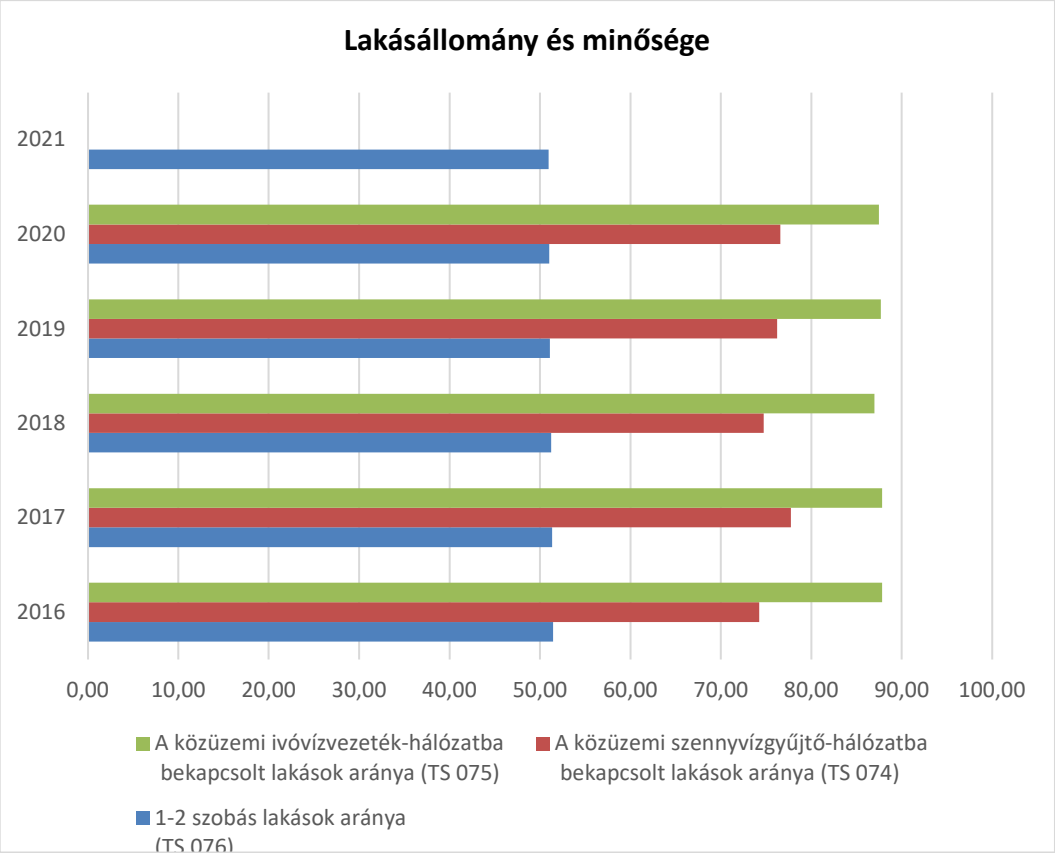

a) bérlakás-állomány

[23] Kiskunhalas Város Önkormányzata Képviselő-testületének 17/2021.(X.29.) önkormányzati rendelete a szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetbeni ellátásokról

Településünkön önkormányzati és magán bérlakások igénybevételére is van lehetőség. A településen hivatalos adatok nem állnak rendelkezésre a bérlakás-állományról.

3.4.2. számú táblázat - Bérlakás és szociális lakás állomány

Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)
	db	db	db	db	db	db	db
2016	12 661	n.a.	368	0	291	2	0
2017	12 673	n.a.	378	0	295	15	0
2018	12 711	n.a.	365	1	274	2	0
2019	12 738	n.a.	356	1	272	2	0
2020	12 765	n.a.	353	0	258	3	0
2021	12 769	n.a.	346	0	262	3	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

Az önkormányzat lakásállománya 2016-ról - 2021-re szinte alig változott. Szociális lakásállományban csökkenés figyelhető meg a vizsgált időszakban. (3.4.2. számú táblázat)

b) szociális lakhatás

A városban az önkormányzati tulajdonban lévő lakások kezelését Halasi Városgazda Zrt. végzi. Az önkormányzat tulajdonában lévő lakások közül a szociális alapon bérbe adott lakások száma jelenleg 262. Általánosságban elmondható, hogy a bérlők nagy része több mint 10 éve él szociális bérlakásba.

c) lakhatást segítő támogatások

Az Önkormányzat helyi rendeletében szabályozza a lakhatási támogatást.
A pénzbeli ellátásokat tekintve a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadások viseléséhez az önkormányzat havi rendszereséggel lakhatási támogatást nyújt. A lakhatási támogatás részlet szabályait a települési támogatások szóló 14/2021.(X.29.) önkormányzati rendelet tartalmazza.

Az önkormányzat által nyújtott települési támogatások köre 2019-től két új ellátási formával bővült, a beiskolázási támogatás és az életkezdési támogatás.

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	**Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni)** (TS 136)	**Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma** (TS 137)
	Fő	**Fő**
2016	513	n.a.
2017	378	12
2018	306	15
2019	212	389
2020	151	505
2021	257	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A 3.4.3. számú táblázatban jól látszik, hogy a kahatási támogatásban részesülők száma jelentősen csökkent 2016. évtől, amely a támogatáshoz való hozzájutás jövedelemhatárával, a magas foglalkoztatással is magyarázható.

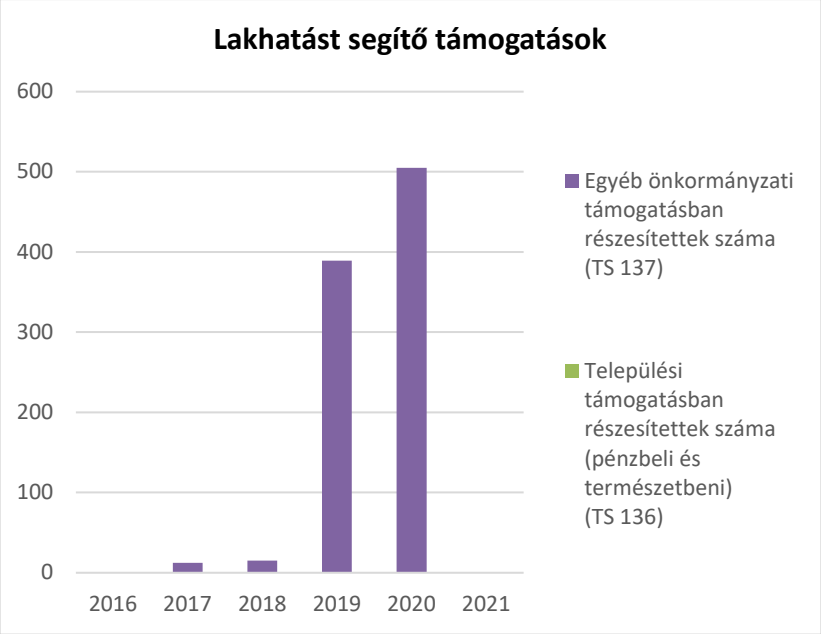

d) eladósodottság

Komoly problémát jelent napjaikban az eladósodás, különösen a hátrányos helyzetű munkájukat elveszítő, vagy alacsony jövedelmű idős, vagy több gyermekes családok esetében. Jelentősen megnövekedett az eladósodott családok száma 2020-ban a COVID-19 vírus miatt bekövetkezett gazdasági válság miatt, ez a célcsoport vált leginkább veszélyeztetetté a lakásuk elvesztése, a hajléktalanná válás, vagy fizetés hiányában a közműszolgáltatások kikapcsolása miatt.

e) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Közműszolgáltatások mindenki számára elérhetőek, biztosítottak a közösségi közlekedéshez való hozzáférés is mindenki számára. A településen autóbuszváró és egy vasúti váró is található. Az autóbusz váró a település központjában található, mindenki számára elérhető.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

a) a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői);

A szegregátum esetén elmondható, hogy az ott lévő lakások többsége alacsony komfortfokozatú. A lakásokban jellemzően több, sokgyermekes család él együtt, nagy a zsúfoltság, jellemző a higiénia hiánya. A nyílászárók több helyen hiányoznak.

Néhány helyen bevezetésre került a gáz és fürdőszobát is kialakítottak, de a lakások többsége elhanyagolt állapotban van, a vakolat kiívül-belül mállik, az épületek nem szigeteltek. A lakók a főzést és fűtést jellemzően szilárd tüzelésű tűzhelyen oldják meg. A korszerűtlen fűtés miatt a lakások füstösek, a lakók többsége valamilyen légúti megbetegedésben szenved. Az elhanyagolt udvar és környék következtében elszaporodtak a rágcsálók. Az illegális szemét folyamatos elszállítás ellenére hamar újratermelődik.

b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya;

A humán szolgáltatások, a szociális alapszolgáltatások közvetlenül elérhetőek a városrészben. Óvoda, iskola, bölcsőde működik. Hivatalos ügyek intézése Kiskunhalasi Közös Önkormányzati Hivatalban történik.

c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.

Az országban a szegregátumokat vagy a lepusztulóban lévő városrészeket illetően jelenleg Kiskunhalason nyílt mód a bérlakás felújítására. Kívül és belül egyaránt megújultak a Halasi Erzsébet Királyné téri bérlakások és jelenleg is újulnak meg bérlakások, ennek következtében szebbek és korszerűbbek lesznek. A szegregált városrészek felújítását segítő 500 millió forintos program útjavításokat is tartalmazott, illetve egy sportolásra, kikapcsolódásra alkalmas közösségi teret is kialakítottak.

Az Erzsébet Királyné téren az önkormányzati tulajdonú 55 lakásos társasház korszerűsítése valósult meg. A leromlott állapotú épületben lecserélték a nyílászárókat és külső szigetelést kapott az ingatlan. A lakásokban új fűtésrendszer, illetve új elektromos és vízhálózat került kialakításra.

A Szegregált városrészek felújítása Kiskunhalason elnevezésű 500 millió forintos program részeként 250 millió forint került ráfordításra az Erzsébet Királyné téri társasház beruházásra. E mellett pluszban még további bérlakásokat is felújítanak.

Már nem a sárban kell közlekedni a gyalogosoknak. Járdaépítést és útfelújításokat is tartalmaz a program. Megoldódott a Sáros utca kőszórással ellátott- és földútszakaszának burkolása és a hiányzó járda kiépítése, valamint a Zerge utca teljes útburkolatának kiépítése, illetve a Harangos tér- és a Tompa utca útburkolattal való ellátása. Csapadékvíz-elvezetés kialakítása a Zerge utcában szükséges, a többi érintett útszakaszon szikkasztással oldják meg ezt a problémát. Egy közösségi teret alakítottak ki a Sáros és Polgár utcák találkozásánál, itt több korosztály is tud sportolni és kikapcsolódni. A közösségi tér tartalmaz egy 38x18 m-es labdajátékokra alkalmas teret kapukkal, egy játszóteret homokozóval, csúszdával, hintával és mászókával. Továbbá elhelyezésre került 6 db vandál biztos pad lebetonozott lábakkal. A tér egy része alkalmas szabadtéri rendezvények megtartására is.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Kovai szerint „több mint 10 év a különbség a legjobb és a legrosszabb gazdasági helyzetű területeken élők várható élettartama között,[24] ezért alapvető fontosságú az egészségügyi ellátásokhoz való hozzáférés valamennyi érintett számára.
Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás terén gondoskodik a háziorvosi, házi gyermekorvosi, fogorvosi alapellátásról, az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról, a védőnői és az iskola-egészségügyi ellátásról. Folyamatosan javul a háziorvosi praxisfinanszírozás az elmúlt időszakban. Az önkormányzat a háziorvosi rendelőket térítésmentesen biztosítja a háziorvosok számára. 2021. évben létrejött az orvok körében a praxisközösség. Kiskunhalason a háziorvosi feladatokat 11 háziorvos, a házi gyermekorvosi feladatokat pedig 6 orvos látja el. A fogorvosi alapellátás területén 6 fogorvosi praxis elégíti ki a lakossági szükségleteket, A 10 védőnői körzetben jelenleg a védőnők házi gyermekorvossal szoros együttműködésben végzi munkáját. Tevékenységükkel a település egészét lefedik, nem kis teherrel a vállukon, hiszen sok gyermeket látnak el a körzeteikben.
A koronavírus járvány több szempontból is új kihívások elé állította az egészségügyi alapellátást. A védőoltások beadásának koordinálása a felnőtt háziorvosoknak jelentett nagy terhet akkor, mikor egyébként is rengeteg volt a beteg, akiket el kellett látniuk. Adminisztratív terhek csökkentése érdekében az önkormányzat szociálpolitikai csoport dolgozó segítséget

[24] KOVAI Cecília: Az etnicitás szerepe az egészségegyenlőtlenségek magyarázatában, és a hozzáférés esélyei a magyarországi hátrányos helyzetű csoportoknál Magyar Tudományos Akadémia Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont Budapest, 2017. p. 229.

nyújtottak az oltásra behívók tekintetében. A közreműködés sikeres volt. A háziorvosi ügyeleti szolgáltatást (felnőtt, gyermek) vállalkozási szerződés keretében SPED-MED Kft. látja el. Az iskola- és ifjúság-egészségügyi szolgálat orvosi feladatait 2 iskolaorvos és 6 iskolavédő látja el. A területi ellátásért felelős kórház a Kiskunhalasi Semmelweis Kórház a Szegedi Tudományegyetem Oktató Kórháza. A személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokat az önkormányzathoz tartozó Halasi Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltató Központ biztosítja a lakosaink számára az egyenlő esélyű hozzáférést. Tevékenységük a szociális étkeztetés, a házi segítségnyújtás, tanyagondnoki szolgálat, a családsegítés, gyermekjóléti szolgáltatás terén fejt ki hathatós segítséget. A szociális ellátások és a szolgáltatások összehangoltan, koordináltan működnek, nagymértékben lefedik a szociális szükségleteket.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás

Év	**Inőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma** (TS 107)	**Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma** (TS 106)	**A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma** (TS 108)	**Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma** (TS 110)	**Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott)** (TS 133)	**Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma** (TS 135)
	db	**db**	**db**	**db**	**Fő**	**Fő**
2016	0	12	6	10	n.a.	n.a.
2017	0	12	6	9	762	342,29
2018	0	12	6	9	709	332,04
2019	0	12	6	9	730	273,98
2020	0	12	6	9	699	267,34
2021	0	12	6	9	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

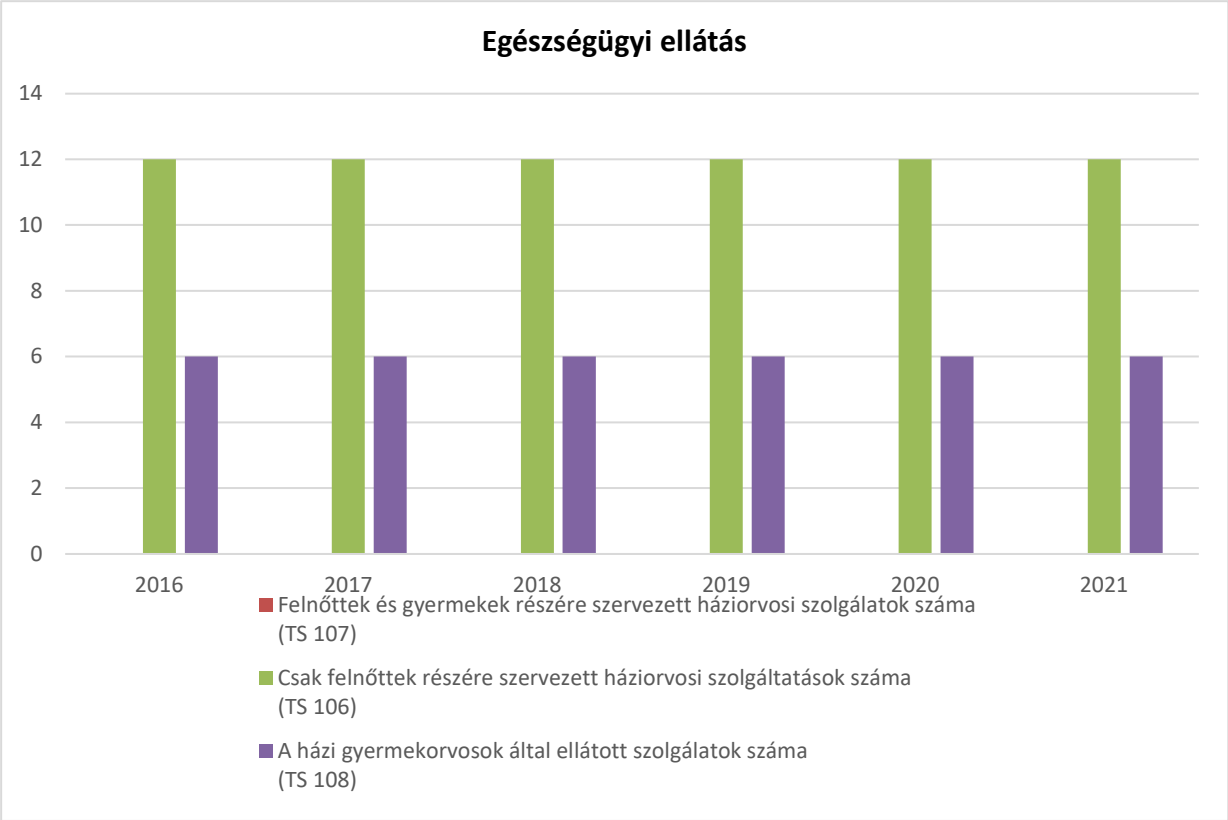

b) prevenciós és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A koronavírus okozta veszélyhelyzet miatt a prevenciós és szűrőprogramok háttérbe szorultak. Ugyanakkor a praxisközösségekről szóló 2021-ben megalkotott kormányrendelet az alapellátás esetében kifejezetten nagy hangsúlyt fektet ezen feladatokra, melynek jövőbeni megvalósulása a járvány csillapodásával lehetséges.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

„Konduktív Pedagógia Kiskunhalason" Alapítvány célja:

- a sajátos nevelési igényű óvodás és iskoláskorú gyermekek konduktív pedagógiai fejlesztésének elősegítése,
- a központi idegrendszer károsodása következtében motorikus diszfunkciós gyermekek speciális Pető-módszerrel történő helyreállító nevelése-oktatása és integrációra való felkészítésének elősegítése bentlakásos és bejáró formában,
- az intézet eszköztárának, felszerelésének bővítése (speciális bútorok, rehabilitációs eszközök), korszerűsítése a hatékonyabb működés elősegítése végett
- Az intézmény 1982 óta látja el a mozgássérült gyermekek konduktív pedagógia nevelését Pető módszerrel. Működésüket a fenntartója a Kiskőrösi Tankerületi Központ biztosítja. Felvételi körzete országos.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A 37/2014.(IV.30.) EMMI rendelet szabályozza a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokat, melyek a szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat, illetve a gyermekjóléti alapellátást és a gyermekvédelmi szakellátást biztosító szolgáltatókra, a nemzeti köznevelésről szóló törvény szerinti nevelési-oktatási, valamint a fekvőbeteg-ellátást nyújtó intézményekre, továbbá valamennyi, közétkeztetési szolgáltatást saját, működő főzőkonyhája révén biztosító intézményre, szervre, szervezetre, gazdasági társaságra, természetes személyre terjednek ki.
Kiskunhalas Város Önkormányzata által fenntartott, vagy működtetett gyermekintézményekben a gyermekétkeztetés kiszervezett közétkeztetés formájában valósul meg a KIGSZ -el kötött szerződés alapján.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

A városban folyó sporttevékenységek igyekeznek magukba foglalni a testmozgás minél változatosabb formáit, a gyermekek és felnőttek rekreációs és szabadidős tevékenységétől, rendszeres testmozgásától, a versenysportokig, beleértve a testnevelés, testedzés és az egészségmegőrzés minden kapcsolódó területét. Nem utolsó sorban a tehetséges és a nehéz anyagi körülmények közt élő fiatalok felkarolását és esetükben a sport pozitív jellemformáló hatásának kiaknázását.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Kiskunhalas Város Önkormányzata a kötelező szociális és gyermekjóléti alapellátásokat és a szociális szakellátásokat (idősek, hajléktalanok részére) elsődlegesen a HTKT SZSZK útján biztosítja. Saját fenntartású bölcsődéi biztosítják a 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását. A személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz biztosítani kell az egyenlő esélyű hozzáférést. A preventív rendszerszemléletű szociális munka keretében komplex segítséget kell nyújtani az állampolgárok önálló életvitelének és készségének megőrzéséhez, erősítéséhez. Ide sorolható: a szociális étkeztetés, a házi segítségnyújtás, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, idősek nappali ellátása, fogyatékosok nappali intézménye, nappali melegedő, családsegítés, gyermekjóléti szolgáltatás, bölcsőde, családi napközi és idősek átmeneti elhelyezését nyújtó intézménye. A szociális ellátások és a szolgáltatások összehangoltan, koordináltan működnek, nagymértékben lefedik a szociális szükségleteket. A helyi szociális ellátórendszer középpontjában továbbra is a segítségre szoruló emberek állnak, akiknek színvonalas ellátása feltételezi az emberi értékek tiszteletben tartását. A népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez való hozzáférés a lakosság számára biztosított. A primer és szekunder prevenció tevékenységét leghatékonyabban a védőnői szolgálat és a házi gyermekorvosi ellátás biztosítja. Kiskunhalason 11 háziorvos, 6 gyermekorvos, 10 védőnő dolgozik. Fogászati szűrést, az iskola-egészségügyi feladatokat a fogorvos végzi az oktatási intézményekkel egyeztetve. Az egészségügyi alapellátás megfelelő, az EU-s előírásoknak is eleget tevő biztosítása érdekében az önkormányzat egyik fő feladatának tartja az egészségház felújítását. Ennek megvalósítására pályázat útján kerül sor, egy korszerű, modern egészségügyi intézmény áll majd a lakosság részére. Településünkön a prevenciós és szűrőprogramok szervezésének hagyománya van, ahogy az Egészségnapnak és az egészségügyben dolgozók megbecsülésének, munkájuk fontosságának elismeréseként tartott Semmelweis nap megrendezésének is. Az önkormányzat a KIGSZ által biztosítja a köznevelési intézményben a közétkeztetést, amely megfelel az érintett korosztály egészséges étrendjére vonatkozó elvárásoknak. A szolgáltatók

minőségi és mennyiségi ellenőrzése folyamatos, szakemberek bevonásával történik. Szükség is van erre, hiszen a pedagógusok, óvónők, konyhai dolgozók tapasztalatai alapján elmondható, hogy sajnos a hétvégék, szünetek utáni első tanítási és ovis napon a visszatérő gyermekek közül sokan sokkal éhesebek és többet repetáznak, mint a hétköznapokon, amikor rendszeresen háromszor étkeznek naponta. Ez azt mutatja, hogy sok családban nem tudják a megfelelő tápértékű, vagy mennyiségű ételt biztosítani a szülők.

g) drogprevenciós szolgáltatások;

A Kiskunhalasi Rendőrkapitányság ÚJ DROGPREVENCIÓS PROGRAM-ja a rendőrség a fiatalok kábítószer-fogyasztásának megelőzése érdekében a 2014/15-ös tanévtől új szolgáltatással áll a szülők, családok rendelkezésére. A program minden általános- és középiskolában tanuló gyermek családja számára elérhető. Szakember szülői értekezleten, fogadóórán, telefonon vagy elektronikus levélben nyújtanak tájékoztatást a kábítószerrel kapcsolatos büntető igazságszolgáltatást érintő kérdésekben.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

A hátrányos megkülönböztetés tiltott az önkormányzat számára az Ebktv.-ben felsorolt védett tulajdonságok alapján. Az önkormányzat jogszabályokban kötelezett megtartani az egyenlő bánásmód követelményét közszolgáltatásai nyújtásában.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai;

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2019)

Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	**Sportcsarnok, sportpálya léte** (TS 103)	**A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma** (TS 104)	**Közművelődési intézmények száma** (TS 105)
db	**van/nincs**	**db**	**db**
15	igen	44 946	9

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Amikor egy közösségről beszülünk, akkor egyúttal azokról az egyénekről is szó van, akik a közösséget alkotják. Az egyén és a közösség, illetve a közösség tagjai tehát szükségszerűen valamilyen kapcsoltban állnak egymással, függetlenül attól, hogy kisebb (pl. családi vagy nagyobb pl. lakóhelyi) az adott közösség. Ennek a viszonynak az alapja az egyének, emberek együttműködése, ahogy a Pedagógiai Lexikon is fogalmaz. A település földrajzi elhelyezkedése, regionális gazdasági pozíciója és az ennek nyomán elérhető piaci, munkaerő-piaci esélyek is alakítják a települések közösségének életét és közéletét.

Kiskunhalas a humán szolgáltatások igen széles körét nyújtja nemcsak a város lakói számára, hanem a vonzáskörzetben élő, számos esetben távolabbról idelátogató emberek számára is. Kiemelkedő szerepe van az egészségügyi ellátások terén, hiszen alap- és szakellátás mellett egészségügyi fekvő- és járóbeteg szakellátási feladatokat is biztosít. A szolgáltatások folyamatos, magas színvonalú biztosítása elemi érdeke a városnak.

A kultúra és a sport szervesen hozzátartozik a város lakosságának mindennapi életéhez, emellett a közösségi összetartozás egyik kulcs eleme. A kulturális intézmények és rendezvények hozzájárulnak a helyi identitástudat növeléséhez, ugyanakkor kiemelik Kiskunhalas térségi szerepét. A kulturális programok egy része évről évre visszatérő program, mint a Halasi Szüreti fesztivál. Az önkormányzati intézményhálózathoz tartozó Halasi Városmenedzser Nonprofit Kft. melynek keretein belül is számos program és szolgáltatás érhető el.

A közösség, mint társas közeg létfontosságú szerepet játszik az ember egész életében mert az egyén közösség nélkül élet- és fejlődésképtelen. A közösségi erőforrások sajnálatos módon azok számára a leginkább elérhetetlenek, akiknek életminősége nem éri el az adott közösségben elfogadható szintet, akik a legsúlyosabb problémákkal küzdenek. Ők a mélyszegények, a romák, az aluliskolázottak, a munkanélküliek, a rokkantak, a fogyatékosok, a hajléktalanok, stb., akiknek a problémáik oly súlyosak, hogy kevés idejük, energiájuk és forrásaik vannak a tágabb közösségben való részvételre és aktvitásra. Kiemelendő, hogy ismert szegregátum közelében is kialakításra került az ott élők igényeihez igazodó közösségi tér. Lehetőséget ad a szabadidő hasznos eltöltéséhez, egyéb kulturális eseményeken való részvételre.

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

Kiskunhalas Városban Cigány Kisebbségi Önkormányzat működik. A nemzetiségi önkormányzat épülete egy több funkciós, speciális nemzetiségi közművelődési intézményé vált. Pályázati forrásból felújításra került.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

A városnak nagy hagyománya van az adományozás terén, számos civil szervezet, cég szervez adománygyűjtést. Többsége adventi időszakra tevődik, de év közben is folyamatosan érkeznek például rendszeres élelmiszer és ruhaadományok a rászorulók részére. Kiskunhalas Város Önkormányzata is szerepet vállal akként, hogy a karácsonyi ünnepekre tekintettel az arra rászoruló személyek részére élelmiszercsomagot biztosít.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Az önkormányzat jogszabályban kötelezett a romákat érintő döntések meghozatala során a nemzetiségi önkormányzattal együttműködni.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A **mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön**	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A kiskunhalasi szegregátum felszámolása az ott élő bérlők csere elhelyezése nem valósítható meg megfelelő cserelakás hiányában	Elhelyezési lehetőségek felmérése szegregált területről integrált városrészbe költözni kívánó személyek számára, hozzájárulás a csereingatlannal kapcsolatban felmerülő költségekhez
Roma lakosság szocializációja, életvezetési problémáinak csökkentése	Felhívni a figyelmet a tanulás fontosságára, jó gyakorlatok, követendő minták bemutatása, háztartásvezetési, családfenntartási előadások, életvezetési tanácsadások

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

„Az esélyteremtés szempontjából a hátrányos helyzetű gyermekek problémáinak megjelenése különösen két nagy területre osztható a kezelés helye alapján: a szociális és az oktatási társadalmi alrendszerre. Valójában e két terület számos területen átfedést mutat, mely természetükből kifolyólag nem jelenti azt, hogy e problémák a családok, települések, járások, megyék, egyszóval az ország minden területén egyenlő mértékben jelentkeznének. Természetesen e problémákat a családoknak természetük szerint, és az állam különböző alrendszereinek is jogszabályban előírt módon kezelniük kell, hogy ne növekedjenek a társadalmi különbségek. A szocio-kulturális helyzetből adódó problémák megoldás hiányában szegregálódnak, és a későbbiekben megterhelik a szociális, egészségügyi, végső soron az egyénnel kapcsolatban kerülő valamennyi társadalmi alrendszert. Egyes társadalomtudósok szerint a gyermekkori problémák kezeletlensége a későbbiekben hétszer annyiba kerül a társadalomnak. Családban a felnőttek képességeik szerint járulnak hozzá gyermekeik fejlődéséhez, azonban jelentős, leküzdhetetlen akadályok esetén, a gyermekvédelmi jelzőrendszer jelzésére vagy szülői kérésre az államnak, illetve alkalmazottainak segíteniük kell. A gyermekek támogatásában szakmai oldalról a pedagógusok munkája kiemelkedő, mert az adaptív pedagógia jellemzője, hogy a gyermek igényeiből indul ki, és csökkenti társadalmi hátrányaikat. Az eredményes tanulás segítésének elvei között a tanulási környezet címszó alatt megtaláljuk az esélyteremtés alapelvét is. Állíthatjuk azt is, hogy a „szegény és alacsony végzettségű családok gyermekei nagyobb valószínűséggel esnek ki az iskolából, tovább örökítve ezzel a társadalmi különbségeket.” Az esélyteremtésre fokozott mértékben van szükség, mert az idősorok azt mutatják, hogy Magyarországon 2012-2019 között 2 %-ról 3 %-ra nőtt a pszichés fejlődési zavarral élő gyermekek aránya az összes tanuló között, azon belül pedig 44-ről 52% - ra nőtt az SNI-vel rendelkező gyermekek száma, tehát a probléma egyre növekvő számú feladattal látja el a közoktatási intézményeket, annak pedagógusait. Véleményünk szerint a települési önkormányzatoknak a helyi köznevelési közoktatási intézmények évekre lebontott intézményi esélyegyenlőségi intézkedési tervére lenne szükségük a gyermekek helyzetének átláthatósága érdekében. (Gyermekesélyek körét tartalmazzák az iskolák pedagógiai, ill. gyermekvédelmi programjai is). Igaz, hogy a HEP Fórumoknak az iskolák vezetetői állandó meghívottjai, akik ezen információk lehető legszélesebb körével rendelkeznek.”[25]

[25] MAKKOS Nándor : Önkormányzatok gyermekek esélyteremtésével kapcsolatos felelősségéről JEGYZŐ ÉS KÖZIGAZGATÁS (1589-3383): XXIV. évfolyam 5. pp 36-40 (2022).

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

Magyarországon a családpolitikára szánt kiadások viszonylag magasak a többi európai országokhoz képest és a támogatási rendszer különös figyelmet fordít a kisgyermekes családokra. A gyermek születése utáni három évben három támogatási forma (CSED, GYED, GYES) is segíti a családokat. Ezekkel a támogatásokkal évtizedeken keresztül a gyermekek otthoni nevelésének elősegítése volt a cél, de az utóbbi években a GYED extra intézménycsomag bevezetésével a kisgyermekek melletti munkavállalás elősegítése is kiemelt szerepet kapott.

Magyarországon az 1950-es évek végétől készülnek népesség-előre számítások. A legutóbbi, 2015-ös előre számítás eredményei szerint az alapváltozatban 2060-ban várhatóan 7 millió 900 ezer fő lesz Magyarország népessége; a magas változat 8 millió 700 ezeres népességszámot jelez, az alacsony változatban 6 millió 700 ezer fő szerepel.

Akár az alacsony, akár a magas változatot nézzük, a diagram látványosan szemlélteti a népesség fogyását. A születésszám alacsony szinten való állandósulásának eredménye pedig a későbbi önállósulás, az együttélési formák megváltozása (az élettársi kapcsolatok és a „szingliség" elterjedése), a tanulási idő meghosszabbodása és ezekkel összefüggésben a születések időbeli kitolódása.

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)

Korcsoport	**Fő**			**Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)**	
	Férfiak	**Nők**	**Összesen** (TS 003)	**Férfiak** (TS 005)	**Nők** (TS 007)
	Fő	**Fő**	**Fő**	**%**	**%**
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	13 470	14 636	28106	47,93 %	52,07 %
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			726	2,58%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	1 999	1 847	3846	7,11%	6,57%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	423	404	827	1,51%	1,44%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossággal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

A Gyvt. alapján a veszélyezettség olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakuló állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

Ha a szülő a gyermek testi, lelki, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődésének veszélyeztetettségét önkéntesen nem akarja megszüntetni, úgy a gyámhivatal a gyermeket védelembe veszi. Védelembe vétel esetén a gyermek a családban maradhat, azonban a szülőknek be kell tartani a családgondozó által készített nevelési tervet. Gyvt. rögzíti a gyermek alvető jogait, célja, hogy a gyermek veszélyeztetettségét megelőzze, illetve a kialakult veszélyeztetettségét megszüntesse. A törvény értelmében végső soron a gyermeket a szüleitől vagy más hozzátartozóitól csak különösen súlyos esetben lehet kiemelni.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek

Év	**Védelembe vett kiskorú gyermekek száma** (TS 116)	**Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma** (TS 115)
	Fő	**Fő**
2016	80	n.a.
2017	75	n.a.
2018	50	n.a.
2019	64	195
2020	72	161
2021	131	181

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Kiskunhalason a védelembe vett gyermeke száma (4.1.1. számú táblázat) 2016-tól folyamatosan emelkedik.

A Gyermekjóléti Szolgálat beszámolója alapján a Gyermekekkel kapcsolatosan megküldött leggyakoribb jelzések a köznevelési intézményektől, az egészségügyi szolgáltatóktól, a védőnőktől, a rendőrségtől, személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatóktól érkezik. Főbb problématípusok az együttműködési megállapodás alapján szolgáltatást igénybe vevők körében az elhanyagolás (oktatási elhanyagolás), életviteli, gyermeknevelési problémák, családi-kapcsolati konfliktus, anyagi problémák, szenvedélybetegség, családon belüli bántalmazás, magatartászavar, teljesítményzavar. A jelzőrendszer tagjaival való együttműködés jónak mondható.

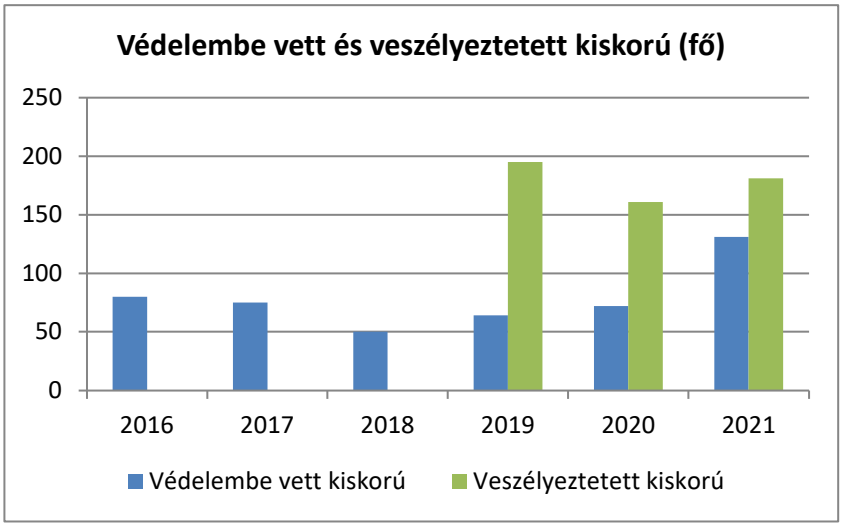

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság feltételeit Gyvt. szabályozza. A kedvezmény megállapítása a jegyző hatáskörébe tartozik. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítása a jövedelmi és vagyoni helyzet vizsgálatát követően 1 éves időtartamra történik.

Az ellátás megállapítása esetén a gyermek szociális helyzete alapján jogosulttá válik a törvényben meghatározott gyermekétkeztetés normatív kedvezményének, illetve külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezmények igénybevételére.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény jövedelmi határértékei 2008-tól 2017-ig nem változtak, ezért egyre kevesebb gyermek részesült ebben a – családoknak egyébként hathatós segítséget nyújtó – természetbeni ellátási formában. A létszámcsökkenés oka az alacsony jövedelmi határértéken túl az ingyenes gyermekintézményi étkezés kibővítése a bölcsődékben, óvodákban.

Az utolsó két évben az ellátottak létszámát befolyásolták koronavírus járvány miatti veszélyhelyzettel bevezetésre kerülő átmeneti szabályt tartalmazó jogszabályok.
A veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és járványügyi készültségről szóló 2020. évi LVIII. tv. 70. §. (2) bekezdése alapján 2020. március 11-e után és 2020. június 30-a előtt lejáró rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság 2020. augusztus 31-ig hosszabbodott meg. • 2020.12.05-én került kihirdetésre a Kormánynak a veszélyhelyzet ideje alatt teendő, egyes szociális és gyermekvédelmi ellátásokkal kapcsolatos intézkedésekről, valamint a szociális és gyermekvédelmi szolgáltatásoknak a veszélyhelyzet ideje alatt elrendelt működési rendjéről szóló 556/2020. (XII. 4.) Korm. rendelete, mely szerint a 2020. 12. 05-étől a veszélyhelyzet ideje alatt lejáró rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság időtartama, valamint a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet fennállását megállapító határozat hatályának időtartama meghosszabbodik a veszélyhelyzet megszűnésének hónapját követő második hónap végéig. • 2021. június 28-án kihirdetésre került a veszélyhelyzettel összefüggő átmeneti szabályokról szóló 2021. évi XCIX. törvény (továbbiakban átmeneti törvény), melynek hatályba lépése későbbi feltétel bekövetkeztéhez kötött volt. A törvényben foglaltak rendelkeztek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságról is. A veszélyhelyzettel összefüggő átmeneti szabályokról szóló 2021. évi XCIX. tv. hatályba lépéséről szóló 2021. évi CXV. törvény több módon módosította az átmeneti törvényt, valamint rendelkezett annak 2021. december 1-jei hatályba lépéséről. A veszélyhelyzettel összefüggő átmeneti szabályokról szóló 2021. évi XCIX. törvény

hatálybalépésére tekintettel egyes törvények eltérő alkalmazásáról szóló 647/2021. (XI.30.) Korm. rendelet módosításáról szóló 815/2021.(XII.28.) Korm. rendelet eltérő szabályokat tartalmazott a korábbi, fenti jogszabályokhoz képest.

Eszerint a 2020. november 4-e és a veszélyhelyzet megszűnését követő 30. nap között lejáró rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság jogosultsági időtartama és hatálya a veszélyhelyzet megszűnésének hónapját követő második hónap utolsó napjáig, azaz 2022.07.31-ig meghosszabbodott. Fentiek alapján 2021. évben csak az új kérelmezők számára lehetett megállapítani az ellátást, azonban az ügyfelek által tett bejelentések alapján, miszerint a jogosultsági feltételekben változás következett be, felülvizsgálatok történtek, amelyek végeredményeként a kedvezményre való jogosultságok megszüntetésre kerültek, vagy arról született döntés, hogy jogosultság továbbra fennáll 2022.07.31-ig.

Hátrányos helyzet, halmozottan hátrányos helyzet a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek a Gyvt-ben meghatározott egyéb feltételek - szülő(k) alacsony iskolai végzettsége, szülő álláskereső státusza, elégtelen lakókörnyezet – közül egy fennállása esetén minősülhet hátrányos helyzetűnek (továbbiakban: HH), vagy ha két feltétel áll fenn, akkor halmozottan hátrányos helyzetűnek (továbbiakban: HHH). A jogosultság a kérelem benyújtásának napjától a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság fennállásáig kerül megállapításra. A koronavírus járvány miatti jogosultságok meghosszabbításával egyidejűleg a hátrányos helyzetre vonatkozó határozatok is hatályban maradtak 2021. évben. A fent felsoroltakon kívül halmozottan hátrányos helyzetűnek minősülnek a nevelésbe vett gyermekek, valamint az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőttek is. A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek a köznevelés és a gyermekvédelem területén kedvezményekre, támogatásokra jogosultak. Bekerülhetnek pl. az óvodai fejlesztő programba.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek

Év	**Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma** (TS 111)
	Fő
2016	1273
2017	1 109
2018	964
2019	773
2020	656
2021	752

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

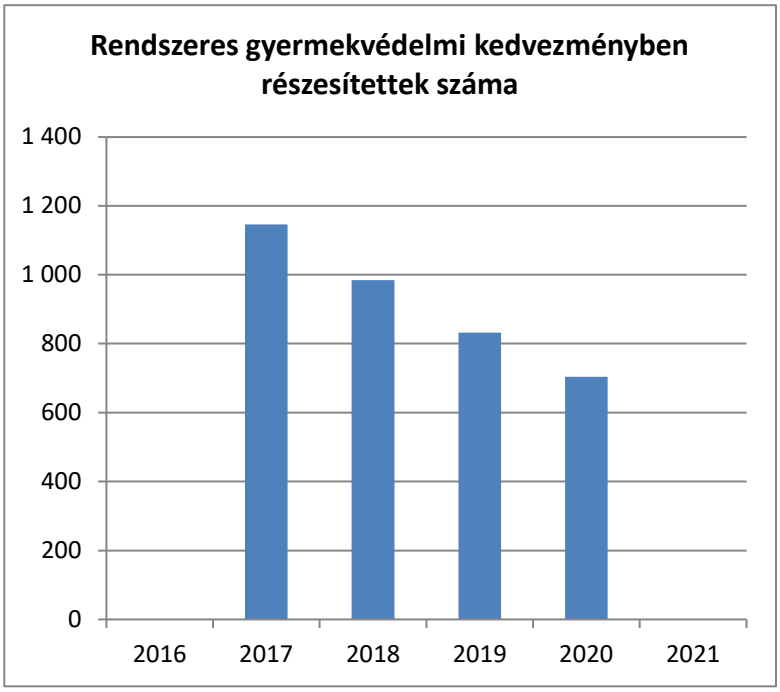

2018-tól a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény jogosultsági értékhatárai minimálisan emelkedtek, de ennek ellenére is egyre kevesebb gyermek részesülnek a kedvezményben. A 4.1.2. számú táblázat adatiból jól látszik, hogy 2016. évről 2021. évre majdnem a felére csökkent a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek száma.

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

Az önkormányzat kérelemre életkezdési egyszeri támogatást nyújt a szülőnek, ha a gyermek születéskor és az azt megelőző legalább 6 hónapban folyamatosan Kiskunhalas közigazgatási területén bejelentett lakóhellyel, ennek hiányában bejelentett tartózkodási hellyel rendelkezik. Az életkezdési támogatás egyszeri, vissza nem térítendő támogatás, amely egy alkalommal jár.

4.1.3. számú táblázat - Árvaellátás

Év	**Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő)** (TS 065)	**Árvaellátásban részesülő nők száma (fő)** (TS 066)	**Árvaellátásban részesülők összesen**
	Fő	**Fő**	**Fő**
2016	126	111	237
2017	112	126	238
2018	106	116	222
2019	107	103	210
2020	92	86	178
2021	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A 4.1.3. számú táblázat adatai jól mutatják, hogy az árvaellátásban részesülő gyermekek számának csökkenése figyelhető meg a vizsgált időszakban.

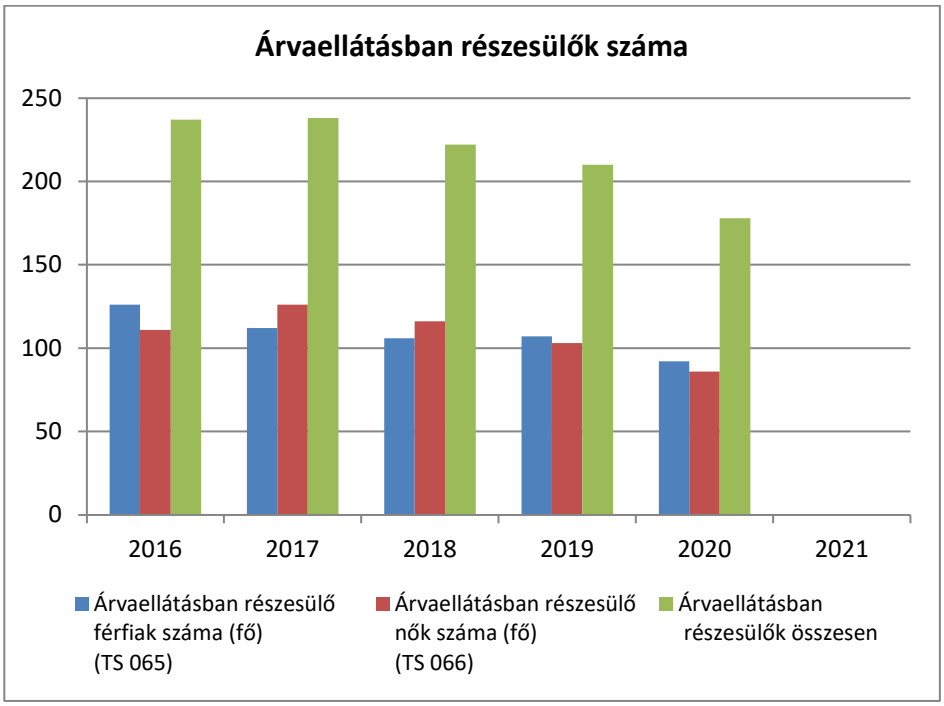

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

4.1.4. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők

Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	385
2017	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	640
2018	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	260
2019	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2020	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	186
2021	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	68

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A koronavírus járvány miatti veszélyhelyzetre tekintettel 2020-ban és 2021-ben a gyermekek sokszor nem jártak a közintézményekbe, illetve online oktatásban részesültek, ez az étkezések számában csökkenést eredményezett az előző évekhez képest. A hatályos jogszabályok szerint kötelező a települési önkormányzatok számára a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére a szünidei étkeztetés megszervezése. Az önkormányzat évek óta nagy hangsúlyt fektet arra, hogy a rászoruló gyermekek számára a szünidőkben is biztosított legyen az ebéd térítésmentesen.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A fejlesztésre szoruló tanulók igényeit kielégítő speciális alapfokú intézmény, valamint a szakképző intézménye biztosítja.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossággal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

A védőnő feladata a nővédelem, ezen belül a családtervezéssel kapcsolatos tanácsadás, az anyaságra való felkészülés segítése, a lakossági célzott szűrővizsgálatok szervezésében részvétel, a népegészségügyi célú méhnyak szűrés végzése, a várandós anyák gondozása a külön jogszabályban foglaltak szerint, a gyermekágyas időszakban segítségnyújtás és tanácsadás az egészségi állapottal, az életmóddal, a szoptatással, valamint a családtervezéssel kapcsolatban, az újszülött kortól a tanulói jogviszony megkezdéséig a gyermekek gondozása.[26]

Rendszeres és folyamatos a kapcsolattartás a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat és Központ munkatársaival. Rendszeresen zajlanak közös családlátogatások, esetmegbeszélések. Kapcsolatban vannak a Gyámügyi Osztály és a Családok Átmeneti Otthonának munkatársaival, szükség szerint óvónőkkel, gyermekorvosokkal, a kórházzal és különböző segélyszervezetekkel.
A külterületen élők esetében nagy segítséget jelent a Tanyagondnoki Szolgálat segítő közreműködése, melynek köszönhetően a szűrővizsgálatokra, oltásokra történő bejuttatást sok esetben segítik.

Látogatásaik során továbbra is emelkedő számban tapasztalják az alkohol és tudatmódosító szerek rendszeres fogyasztását. Ebben sajnos romló tendenciát tapasztalunk és ez a körülmény jelentős hatást gyakorol a következő generációra. A nevelőszülői hálózatot kézben tartó intézményrendszerrel továbbra sincs semmi kapcsolata a védőnői szolgálatnak. Csak akkor szereznek tudomást egy gyermek elhelyezéséről, ha a nevelőszülő megkeresi a szolgálatot. Örökbefogadó szülőknél is hasonló a helyzet. Valamennyi iskola és ifjúsági védőnő is megfelelőnek és rendszeresnek tartja a kapcsolattartást a gyermekvédelmi rendszerhez tartozó intézményekkel és munkatársakkal.

[26] 49/2004. (V. 21.) ESzCsM rendelet a területi védőnői ellátásról, 3. §.

Egészségnevelő munka részeként kis létszámú foglalkozás keretében Babamasszázs tanfolyamot vezettek be a Városi Könyvtár jóvoltából. Folyamatosan biztosítják ezt a lehetőséget ingyenesen a kisbabás édesanyáknak. A Védőnői Szolgálat beindította a Szülésre felkészítő foglalkozásokat Család születik címmel. Ingyenes foglalkozások keretében elsősorban a gyakorlati tudnivalókat előtérbe helyezve állították össze a tematikát.

Az együttműködést a gyermekvédelemben dolgozó társintézményekkel valamennyi védőnő továbbra is jónak és rugalmasnak ítéli meg. Az esetmegbeszélések során lehetőség van a vélemények egyeztetésére, mely hosszú távon segíti a családok közös gondozását, és munkánkat.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

Év	**Betöltött védőnői álláshelyek száma** (TS 109)	**0-3 év közötti gyermekek száma**	**Átlagos gyermekszám védőnőnként**
	db	**Fő**	**Fő**
2016	18	n.a.	-
2017	30	n.a.	-
2018	18	n.a.	-
2019	19	n.a.	-
2020	19	n.a.	-
2021	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

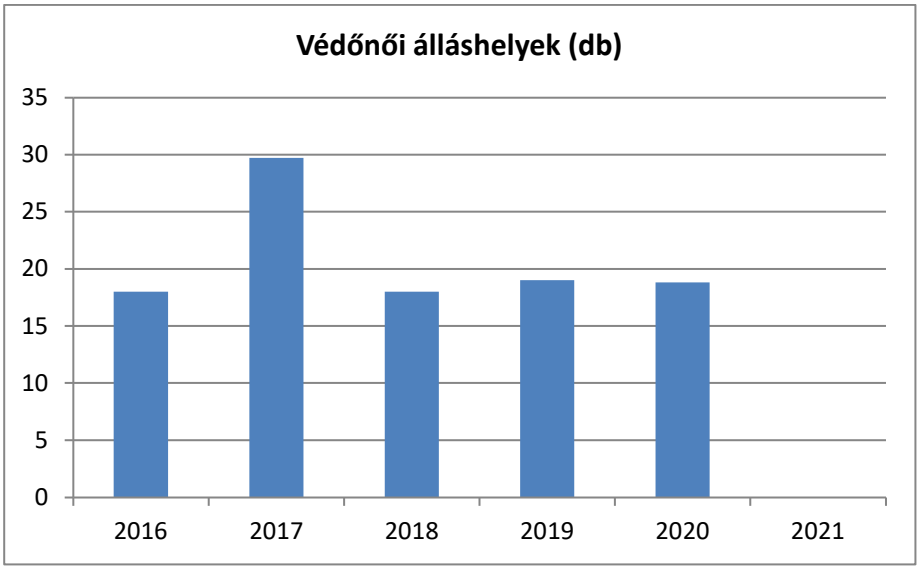

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

A háziorvos személyes és folyamatos orvosi ellátást nyújt az egészségi állapot megőrzése, a betegségek megelőzése és gyógyítása céljából. A házi gyermekorvos az ellátást a 14. életévét be nem töltött személyek számára biztosítja, de felkérésre a 14–18. év közötti személyeket is elláthatja. A gyógyító-megelőző alapellátás keretében a háziorvos és házi gyermekorvos feladatkörébe tartozik az egész lakosság részére nyújtott tanácsadás és szűrés, a beteg vizsgálata, gyógykezelése, egészségi állapotának ellenőrzése, orvosi rehabilitációja, illetve szükség esetén szakorvosi vagy fekvőbeteg-gyógyintézeti vizsgálatra, gyógykezelésre való utalása.

A városban a kötelező egészségügyi feladatok biztosítottak. A területi ellátási kötelezettséggel bíró 6 házi gyermekorvos körzet működik, valamint 11 felnőtt háziorvosi körzet. Az egészségügyi alapellátási körzetek a város teljes területét lefedik. Az iskola-egészségügyi feladat ellátását 2 fő iskolaorvos látja el.

Az egészségügyi alapellátás tekintetében az országos tendenciához hasonlóan Kiskunhalason is jelentkezik a szakember hiány, valamint tendencia a háziorvosi kör elöregedése. A nyugdíjba vonuló háziorvosok praxisának betöltése elsősorban a gyermekorvosi körzetek esetén ütközik majd nehézségekbe a városban.

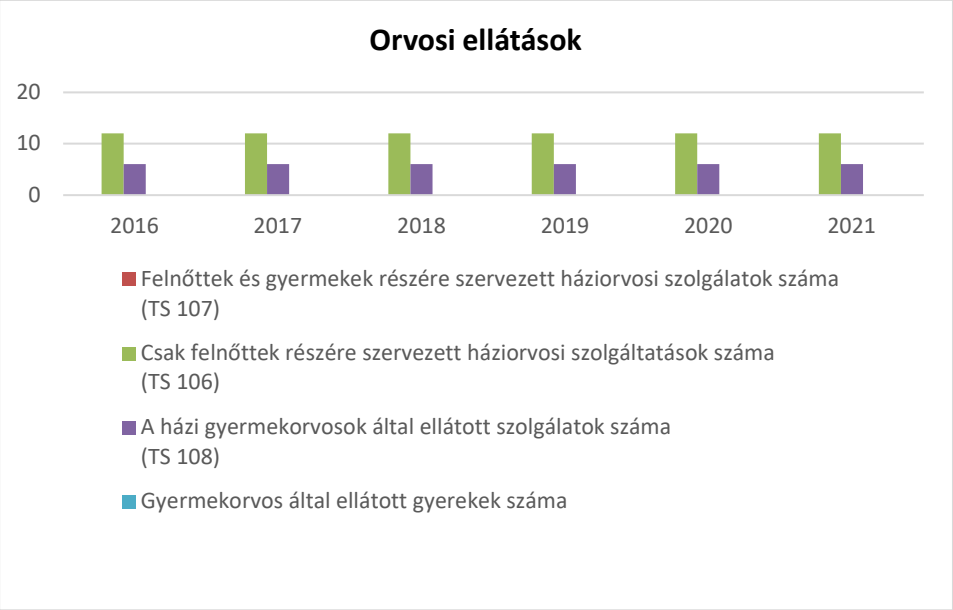

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2016	0	11	6	n.a.	n.a.
2017	0	11	6	n.a.	n.a.

2018	0	11	6	n.a.	n.a.
2019	0	11	6	n.a.	n.a.
2020	0	11	6	n.a.	n.a.
2021	0	11	6	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar,

c) gyermekjóléti alapellátások,

A Gyvt. alapján Kiskunhalason biztosított, a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások a gyermekjóléti szolgáltatás, a gyermekek napközbeni ellátása. A törvény 2017. január 1-jétől hatályos módosítása szerint a gyermekjóléti központ kizárólag járásszékhely település, fővárosi kerületi önkormányzat és megyei jogú város fenntartásában működhet.

Családsegítés, szociális munka, család- és gyermekjóléti szolgálat célja a szociális és mentálhigiénés problémák miatt veszélyeztetett, illetve krízishelyzetbe került személyek és családok életvezetési képességének megőrzése, az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, valamint a krízishelyzet megszüntetésének elősegítése. A családsegítésben nyújtott szolgáltatások személyes szociális szolgáltatások, amelyek a szociális munka eszközeire és módszereire építenek.

f) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

A Gyvt alapján[27] a bölcsődei ellátás keretében a gyermek húszhetes korától három, de legfeljebb negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-éig nevelhető és gondozható.

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2016	66	105
2017	78	125
2018	79	124
2019	80	122
2020	86	126
2021	92	131

[27] 1997. évi XXXI. törvény [Gyvt.] VI/C. Fejezet, Gyermekek napközbeni ellátása.

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

A bölcsődébe beíratott gyermekek száma 2016 évről 2021 évre emelkedést mutat. Egyre több szülő veszi igénybe a bölcsődei ellátást. (4.3.3.a. számú táblázat)

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	**Fő**	**db**	**Fő**	**db**	**Fő**	**db**	**Fő**
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	0	0	31	29	0	0	66	66
2018	0	0	31	29	0	0	78	78
2019	0	0	19	19	0	0	80	79
2020	0	0	19	19	0	0	80	78
2021	0	0	21	22	0	0	92	90

Forrás: TeIR, KSH Tstar

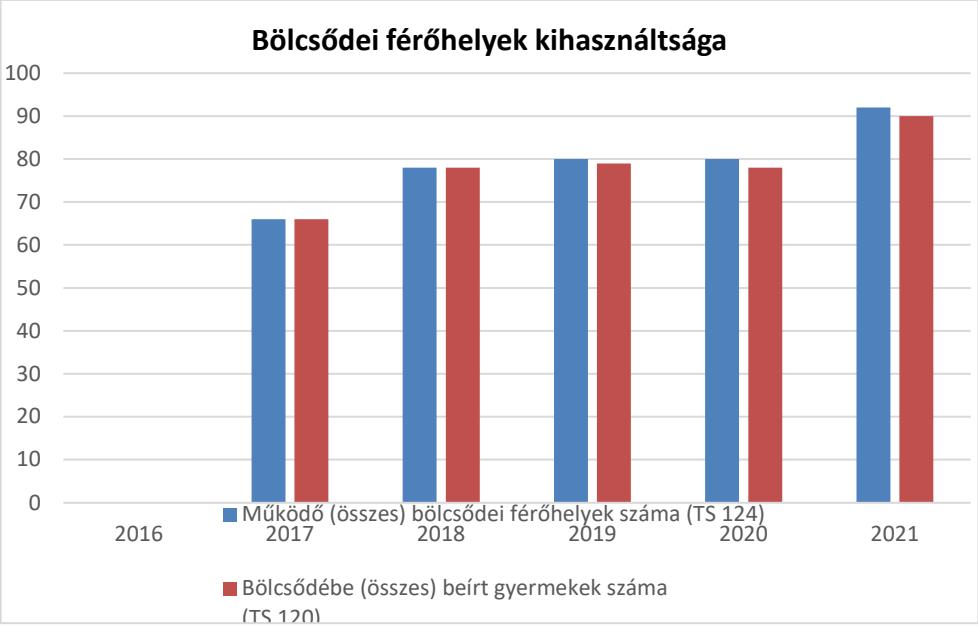

g) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei);

A gyermek életkorának megfelelő intézményi gyermekétkeztetést kell biztosítania a bölcsődében, óvodában, a nyári napközis otthonban, az általános és középiskolai kollégiumban, az általános iskolai és a középfokú iskolai menzai ellátás keretében, a fogyatékos gyermekek, tanulók nevelését, oktatását ellátó intézményben és a fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó fogyatékosok nappali intézményében. A gyermekeknek juttatott ingyenes vagy kedvezményes étkezés biztosítása eszközként szolgál a gyermekszegénység csökkentéséhez, a gyermekek alapvető szükségleteinek biztosításához. Emellett a bölcsőde és az óvoda zárva tartása, valamint az iskolában a nyári szünet és a tanítási szünetek időtartama alatt is biztosítani kell az ingyenes szünidei gyermekétkeztetést a hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára.[28]

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Hátrányos megkülönböztetés nem történt, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt eljárásra nem került sor, jelzés nem érkezett.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossággal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

A gyermekvédelmi munka valamennyi óvónő feladatkörébe beletartozik. Ezen belül fő feladatuk a hátrányos helyzetű, a sajátos nevelési igényű gyermekekkel való speciális foglalkozás. Az óvoda pedagógiai programjában kiemelten foglalkozik a család funkcióinak megerősítésével, a veszélyeztetettség okainak feltárásával és azok megelőzésével.

Az óvoda nyitvatartási ideje jól illeszkedik a munkában álló szülők munkaidejéhez. Az óvodák a nyári szünetben felváltva vannak nyitva, a gyermekek ellátása igény esetén az ügyeletes óvodában megoldott. Minden gyermeknek biztosítani tudják az óvodai férőhelyet, valamint a szakembereket és mindegyike rendelkezik esélyegyenlőségi tervvel.

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

Az egyenlő bánásmód követelménye kiterjed minden olyan nevelésre, oktatásra, képzésre, amely államilag jóváhagyott vagy előírt követelmények alapján folyik, vagy amelynek megszervezéséhez az állam közvetlen normatív költségvetési támogatást nyújt, illetve amelyhez közvetve – így különösen közterhek elengedése, elszámolása vagy adójóváírás útján – hozzájárul. Az Ebktv. alapján mindenkit egyenlő bánásmód illet meg az oktatással és képzéssel kapcsolatban. A szakértői bizottság véleményének figyelembevételével az oktatási intézmények biztosítják a fejlesztést az érintett gyermekek esetében. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, tanulók: a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló: aa) sajátos nevelési igénylő gyermek, tanuló, ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló, ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló b) hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanulók.

[28] 28/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról.

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	**Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)** (TS 087)	**Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)** (TS 092)	**Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekeken belül** (TS 093)
	Fő	**Fő**	**%**
2016	915	183	20,00
2017	883	129	14,61
2018	911	131	14,38
2019	953	55	5,77
2020	890	61	6,85
2021	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	**Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban**	**Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)** (TS 094)	**Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül** (TS 095)
	Fő	**Fő**	**%**

2016	n.a.	591	27,66
2017	n.a.	489	22,73
2018	n.a.	438	21,12
2019	n.a.	224	10,86
2020	n.a.	229	10,90
2021	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

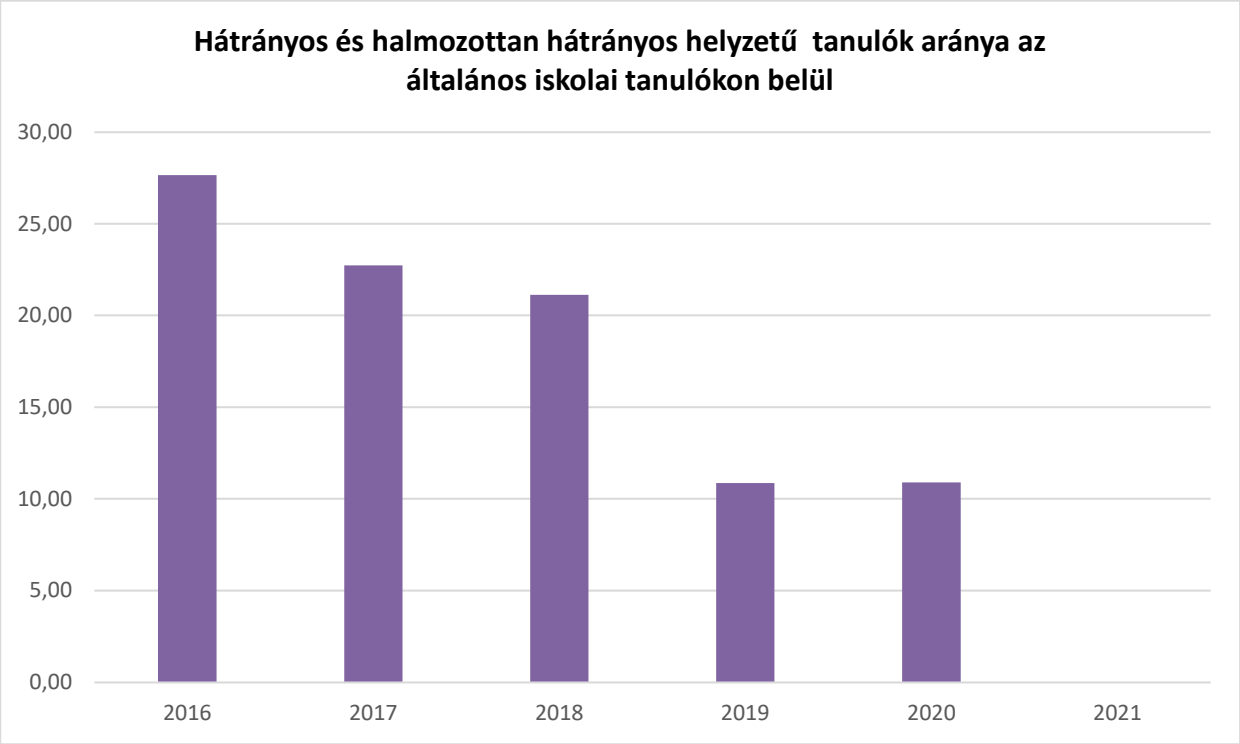

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban						
Év	**Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma** (TS 096)	**Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnázium**	**Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és**	**Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és**	**Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgim**	**Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi**

		i tanulókon belül (TS 097)	**készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban** (TS 098)	**készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva** (TS 099)	**náziumi tanulók száma** (TS 100)	**tanulókon belül** (TS 101)
	Fő	**%**	**Fő**	**%**	**Fő**	**%**
2016	43	4	91	23	62	6
2017	26	2	78	20	52	5
2018	9	1	107	29	32	4
2019	10	1	43	12	27	3
2020	3	0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2021	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	**Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma** (TS 114)	**Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma** (TS 113)
	fő	**fő**
2016	441	461
2017	438	382
2018	395	294
2019	372	234
2020	355	180
2021	424	194

Forrás: TeIR, KSH Tstar

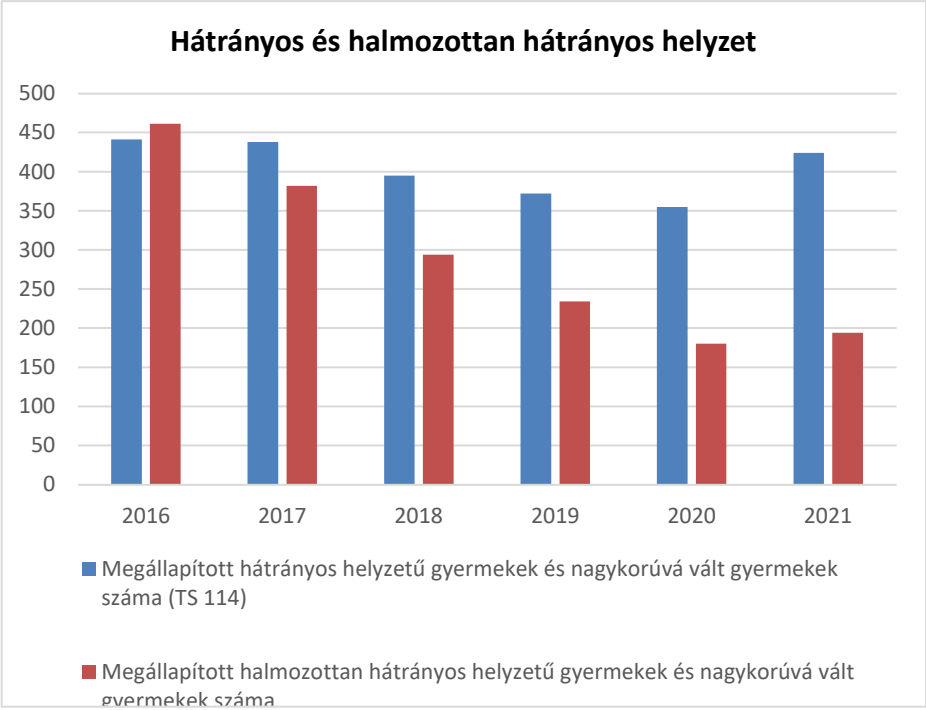

b) a köznevelésihez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Az elmúlt évtizedben a köznevelési intézményekben egyre nagyobb igény jelentkezett gyógypedagógus foglalkoztatására, mert drasztikusan megnövekedett a sajátos nevelési igényű gyermekek száma. A szakember feladata a sajátos nevelési igény, illetve a korai fejlesztésre és gondozásra való szükséglet minél hamarabb történő felismerése és a gyermek, tanuló fejlesztése, illetve egyéb fejlesztő intézménybe irányítása. A sajátos nevelési igény esetén kulcsfontosságú, hogy minél hamarabb, minél kisebb korban felismerjék. A korai felismerés és beavatkozás eredményeként a legtöbb esetben a gyermek már hároméves kort megelőzően olyan mértékű felzárkóztatásban részesül, hogy az óvodai ellátás kezdetére már nincs szüksége további fejlesztésre.

A Köznevelési Törvény értelmében 2013 szeptemberétől az iskolákban kötelező az iskolapszichológus alkalmazása. Az 500 főnél kisebb létszámú iskolákban fél, az 500 főnél nagyobbakban teljes munkaidős pszichológus dolgozik. A Bács-Kiskun Megyei Pedagógiai Szakszolgálat 2013. szeptember 1. nappal jött létre, amikor a pedagógiai szakszolgálatok működéséről szóló 15/2013 (II.26) EMMI rendelet teljesen új szervezeti alapra helyezte a szakszolgálati feladatokat ellátó intézményeket. Ettől az időponttól kezdődően a megyében egy pedagógiai szakszolgálati intézményben egyesültek az addig különböző fenntartatásban és szervezeti formában működő szakértői bizottságok, nevelési tanácsadók, beszédjavító intézetek és egyéb szakszolgálati feladatot ellátó intézmények. Az új intézményi struktúra elsődleges célja az egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása, valamint a protokollok által meghatározott, egységes szemléletű és szakmai tartalmú diagnosztikai és terápiás munka megszervezése. Az iskolapszichológus feladata az iskolában, a pedagógiai folyamatban megjelenő problémák, akadályok megértésében, okainak feltárásában, és szükség esetén a problémák korrekciójában

történő segítségnyújtás. A cél az oktatásban való eredményes részvétel, a tanulmányok sikeres befejezése.

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integrálttan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2016	n.a.	47	1 131	12	915	4	18	19
2017	n.a.	46	1 131	12	883	4	23	19
2018	n.a.	48	1 161	12	911	5	23	19
2019	n.a.	48	1 141	12	953	5	28	20
2020	n.a.	46	1 169	12	890	4	29	19
2021	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

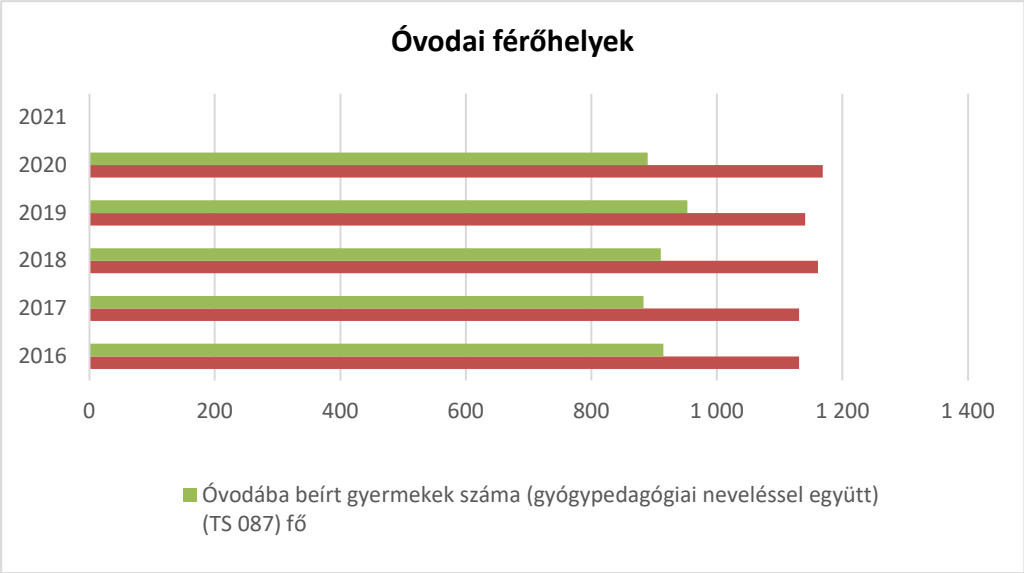

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladat ellátási helyek					
Tanév	**Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban)** (TS 080)	**Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt)** (TS 081)	**Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)** (TS 079)	**Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt)** (TS 082)	**Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban** (TS 084)
	db	**db**	**db**	**fő**	**%**
2016	10	108	6	19,79	5,62
2017	10	110	6	19,55	7,95
2018	10	108	6	19,20	6,61
2019	11	107	8	19,28	8,97
2020	11	105	8	20,00	11,48
2021	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

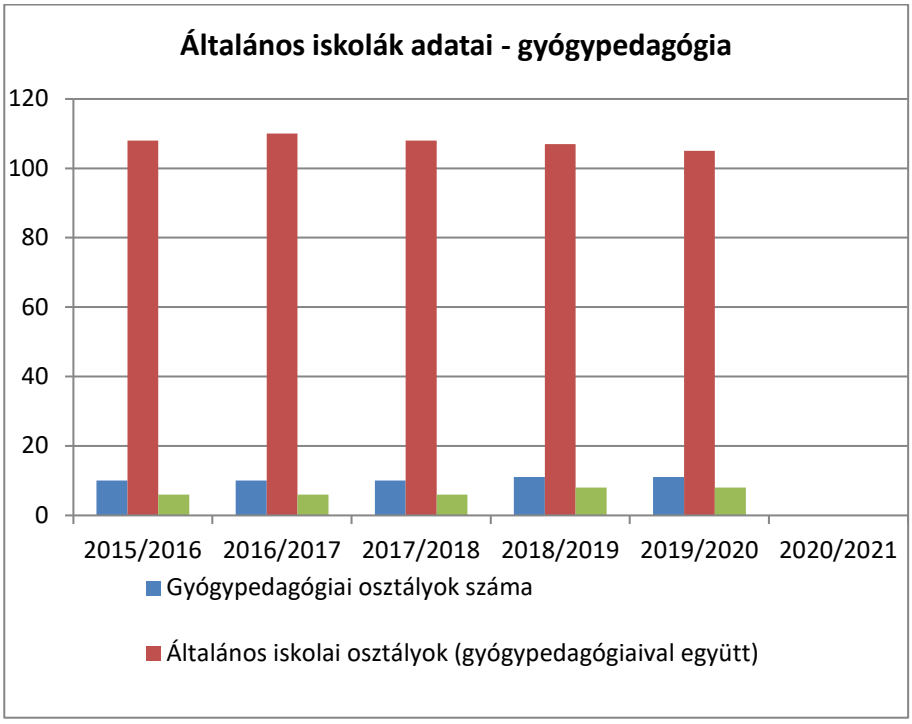

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban

Tanév	**A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban** (TS 083)
	Fő
2016	331
2017	305
2018	335
2019	307
2020	311
2021	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

A jogellenes elkülönítés (szegregáció) leggyakrabban az oktatásban tapasztalható. Éppen ezért a törvény szerint hátrányos megkülönböztetésnek minősül a bármely csoporthoz tartozó személyek elkülönítése egy oktatási, nevelési intézményben, illetve az azon belül létrehozott tagozatban, osztályban, csoportban, beleértve azt is, ha az elkülönítés számarányukhoz viszonyítva lényegesen nagyobb arányban érinti a csoport tagjait, mint a többi tanulót. Az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti valamely személy vagy csoport olyan nevelésre, oktatásra való korlátozása, olyan nevelési, oktatási rendszer vagy intézmény

létesítése, fenntartása, amelynek színvonala nem éri el a kiadott szakmai követelményekben meghatározottakat. Kiskunhalason az oktatás, képzés területén hátrányos megkülönböztetés nem történt, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt eljárásra nem került sor.

d) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások

Év	**Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma**	**Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma**	**Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma**	**Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma** (TS 112)
	Fő	**Fő**	**Fő**	**Fő**
2016	n.a.	n.a.	n.a.	385
2017	n.a.	n.a.	n.a.	395
2018	n.a.	n.a.	n.a.	187
2019	n.a.	n.a.	n.a.	155
2020	n.a.	n.a.	n.a.	217
2021	n.a.	n.a.	n.a.	44

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

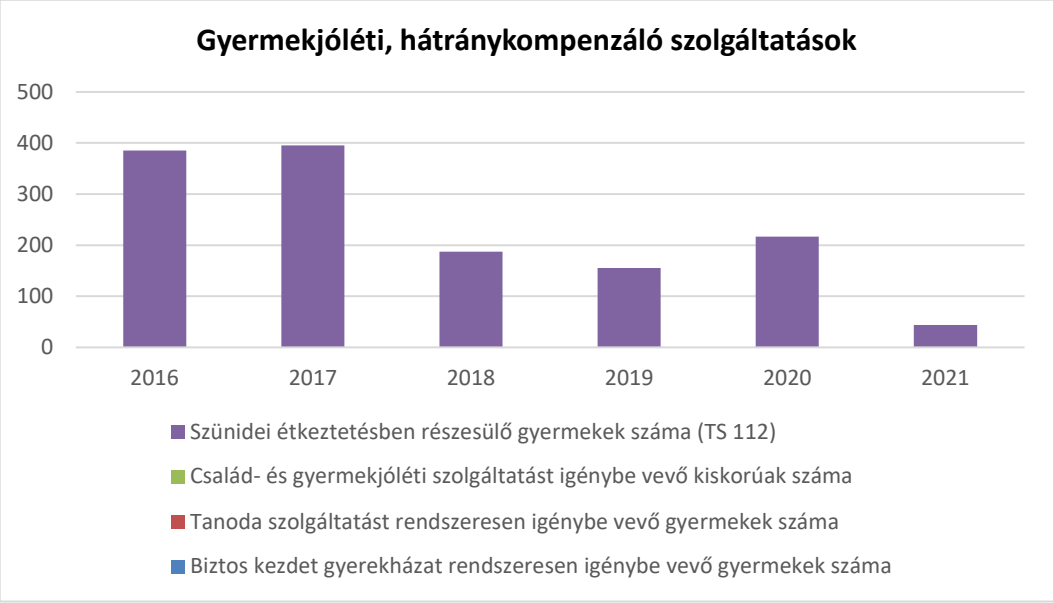

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek

A háziorvosok, házi gyermekorvosok részéről kevés esetben érkezik jelzés a veszélyeztetett gyermekekről	A háziorvosok, házi gyermekorvosok esetében a gyermekjóléti észlelő- és jelzőrendszeri aktivitás erősítése és a szakmai együttműködés realizálása
Nevelőszülői hálózatot kézben tartó intézménnyel nincs kapcsolattartás, gyermekelhelyezésről nem értesítik a védőnői szolgálatot	Nevelőszülői hálózattal való szakmai együttműködés és kapcsolattartás
Az egészségvédelem, egészségtudatos életvitel hiánya, a megelőzésre vonatkozó ismeretek hiánya	Az oktatás-nevelés minden szintjén, óvodától a középiskoláig egészségvédelmi programok megvalósításának ösztönzése

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Az ENSZ 2030-as fenntartható keretrendszerének egyik prioritása a nemek közötti egyenlőség elérése. A nők és a férfiak közötti egyenlőség az Unió egyik alapvető, a szerződésekben és az Európai Unió Alapjogi Chartájában is elismert elve. A női egyenjogúság az európai alapértékek kulcsfontosságú részét képezi, és az EP nőjogi és esélyegyenlőségi bizottsága (FEMM) szerint Magyarország ezektől folyamatosan távolodik, és ezáltal egyre inkább elszigetelődik. A FEMM szerint ennek oka, hogy Magyarország a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos szakpolitikákat „újraértelmezi és leszűkíti a családpolitikára". Magyarország minden népesedési mutatója javult 2019. december és 2020. február között. Jelentősen nőtt a gyermekvállalási kedv a téli hónapokban. A fenti időszakban 22.929 gyermek született Magyarországon.

Magyarország lakossága egyre kisebb mértékben, de évtizedek óta folyamatosan csökken. A legfrissebb, 2022-es KSH adatok szerint már 9 millió 700 ezer alatt van a lakosság száma. Az előrejelzések szerint pedig 2080-ra egymillióval lesznek kevesebben az országban, mint jelenleg. Az elemzők szerint a hazai gyermekszám csökkenés magyarázata az lehet, hogy a koronavírus elleni védőoltás vélt mellékhatásai miatt a nők egy része elhalasztotta a gyermekvállalást. A szakemberek viszont arra is felhívják a figyelmet, hogy a gyermekvállalásnál rendkívül fontos szempont a nők foglalkoztatása, a megélhetés és a lakhatás is. A legfrissebb KSH adatok szerint 2022 januárjában 6602 gyermek született, és 12 957-en haltak meg. Ez a mostani érték 10%-os csökkenés az elmúlt évhez, illetve 19%-os csökkenés a két évvel ezelőtti januárhoz viszonyítva. Ezek a 2022. januárban született babák 2021 tavaszán fogantak, amikor a koronavírus talán legsúlyosabb hulláma pusztított Magyarországon, ez indokolhatja a visszaesést.

A nemek közötti egyenlőségre vonatkozó uniós stratégia azon elkötelezett erőfeszítések egyike, amelyeket az Európai Bizottság egy egyenlőség-központú Unió megteremtése érdekében tesz. A stratégiában megfogalmazott szakpolitikai célkitűzések és intézkedések azt szolgálják, hogy Európa 2025-ig jelentős előrelépést tegyen a nemek 108 közötti egyenlőség megvalósulása felé. A cél egy olyan európai társadalom, ahol nők és férfiak, lányok és fiúk – sokféleségük ellenére – valamennyien szabadon választhatják meg életútjukat, egyenlő esélyt kapnak a boldoguláshoz, és az európai társadalom egyenértékű résztvevői és akár vezetői is lehetnek. A stratégia elsődleges célja, hogy megszűnjön a nemi alapú erőszak, visszaszoruljanak a nemi sztereotípiák, eltűnjön a nők és férfiak közötti munkaerőpiaci szakadék, a különböző gazdasági ágazatokban mindkét nem azonos arányban képviseltesse magát, egyenlőséget élvezzen a bérek és a nyugdíjak terén, a gondozási feladatok mindkét nem képviselőire egyenlő mértékben háruljanak, és a döntéshozói, illetve politikai pályák nemtől függetlenül nyitva álljanak mindenki előtt. A stratégia kettős megközelítést követ: a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítését célzott intézkedésekkel egészíti ki. A végrehajtás szempontjai közé horizontális elvként – azaz valamennyi szakpolitikát érintően – beépül a halmozottan diszkriminált

személyek egyedi helyzetét szem előtt tartó interszekcionális megközelítés. Bár a stratégia elsősorban az Unión belüli intézkedésekre összpontosít, összhangban áll azokkal a külpolitikai törekvésekkel, amelyekkel az EU határain kívül is igyekszik előrelépést elérni a nemek közötti egyenlőség és a nők társadalmi szerepvállalása terén.

A hatalmi pozíciók eloszlása tekintetében Magyarország tartósan a legrosszabb helyen áll. Amíg a többi európai tagállamban átlagosan az országgyűlési képviselők egyharmada (33%-a) nő, addig Magyarországon csupán kevéssel több, mint egytizedük (13%) az. Érdekes jelenség viszont, hogy a kormányban az elmúlt három évben jelentős mértékben nőtt a nők száma: 2 éve még csak a miniszterek 7%-a volt nő, ma már a 20%-uk az. A 109 legnagyobb cégek felügyelőbizottsági tagjainak csupán 14%-a nő Magyarországon, míg az uniós átlag 30%. Legnagyobb előrelépést a nők és a férfiak gazdasági helyzete közötti különbség, valamint a tudás, vagyis az iskolai végzettség és nemi szegregáció területén ért el Magyarország. Az előbbi esetében 2,5, az utóbbiban pedig 2,7 pontnyi emelkedést értünk el az elmúlt 10 év során. Az utóbbi esetében inkább a nők felé dől a mérleg nyelve: Magyarországon 4%-kal több nő diplomázik le, mint ahány férfi

Napjainkban a nők esélye új kihívások előtt áll. A magyar családok lassan vetik ugyanis le a szokást, hogy az idősekről való gondoskodás csupán a nők kötelezettsége. Azon kívül a gyermek a családban a női természet következtében általában jobban kötődik az anyához, aki a modern korban már, mint teljes értékű munkavállaló is szerepet kap. A nők e kettős, nekik tulajdonított és természetes szerepe, valamint az európai, de különösen a magyar háztartások gazdasági kihívásai is súlyosbítják a családanyák gazdasági és szociális helyzetét, akiknek e terheket úgy tűnik, hogy viselniük kell, és azt össze kell egyeztetniük munkavállalásukkal. A társadalomnak kötelessége a jogalkotás útján is enyhítenie e terheken.[29]

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A COVID-19 vírus okozta világjárvány korábban nem tapasztalt méretű negatív hatással van az egyes nemzetgazdaságokra, ezen belül a munkaerőpiacokra. A munkavállalókat nem egyforma mértékben és módon sújtja a gazdasági visszaesés, különösen nehéz helyzetbe kerültek a fiatal munkavállalók, a nők és az alacsony képzettséggel és jövedelemmel rendelkező csoportok. A COVID-19 világjárvány következményei veszélyeztetik a nemek közti egyenlőség javításának területén elért korábbi eredményeket A járványügyi karantén idején a nőkre még fokozottabb szerep hárul az otthoni, családi feladatok ellátásában (gyerekek segítése az oktatásban, gondozási feladatok, megnövekedett házi munka), ami nehezíti a munkavállalást, karrierépítést. A dupla feladatrendszer nagyobb mentális terhet jelent a nőnek, ugyanúgy, mint a félelem a bizonytalanságtól, a járványtól, a jövőtől. Az egészségügyben dolgozók tetemes része nő. A felmondási tilalomról szóló jogszabály 2020. novemberi bevezetése miatt a helyzetük még nehezebbé vált, hiszen kiégés esetén sem válthattak, ami mentálisan nagyon megviselte őket. Ez a helyzet 2022. május 31-ével megszűnt, de még nem tudható, hogy milyen mértékű lesz a női pályaelhagyók száma.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

[29] MAKKOS Nándor: Nők esélyegyenlőségéről JEGYZŐ ÉS KÖZIGAZGATÁS (1589-3383): XXIV. évfolyam 6. pp 36-40 (2022).

Magyarországon az Alaptörvény XV. cikk (3) bekezdése deklarálja, hogy a nők és a férfiak egyenjogúak. Ugyanezen cikk (5) bekezdése szerint Magyarország külön intézkedésekkel védi a családokat, a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket. A Munka Törvénykönyve szerint a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A nők és férfiak közötti egyenlőség – mely az alapvető emberi jogok sorába tartozik – az Európai Unió egyik fő prioritása, és mára az EU tagállamok alkotmányában rögzítettek szerint a nőket és a férfiakat egyenlő jogok illetik meg. Jogi értelemben nincsen megkülönböztetés, mégis tény, hogy napjainkban számos nő továbbra sem tud élni jogaival. Jól ismert az úgynevezett üvegplafon jelenség is, mely olyan gátakat és korlátokat jelöl, amelyek megakadályozzák a nők előrejutását a társadalmi ranglétrán. Ezek a hátrányok nem csupán igazságtalanok és ellentmondanak az alapvető emberi jogoknak, de súlyos versenyhátrányt is jelentenek, hiszen tehetségeket fosztanak meg az érvényesüléstől.

A nők egyre gyakrabban kényszerülnek részmunkaidős vagy fizetés nélküli, alacsony bérezésű munkát vállalni, és átlagban öt évvel kevesebbet is dolgoznak a férfiaknál, ezért megnő a kockázata az időskori elszegényedésnek.

A nők esetében munkaerő-piaci szempontból legnagyobb kockázatú csoportok a 25 év alattiak, az 55 év felettiek, a szakképzetlenek, valamint a kisgyermeket nevelők. Megállapítható, hogy az alacsony végzettséggel rendelkező nők esélye a legrosszabb a munkaerő piacon. Elhelyezkedési esélyüket tovább rontja, hogy többnyire az alacsony végzettséggel rendelkező nők vállalnak három vagy annál több gyermeket.

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint

Év	**Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében**		
	Férfiak aránya (TS 033)	**Nők aránya** (TS 034)	**Összesen**
	%	**%**	**%**
2016	3,95	4,78	4,37%
2017	4,01	4,87	4,44%
2018	3,33	4	3,67%
2019	3,33	3,98	3,66%
2020	4,32	5,39	4,86%
2021	3,38	4,1	3,74%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

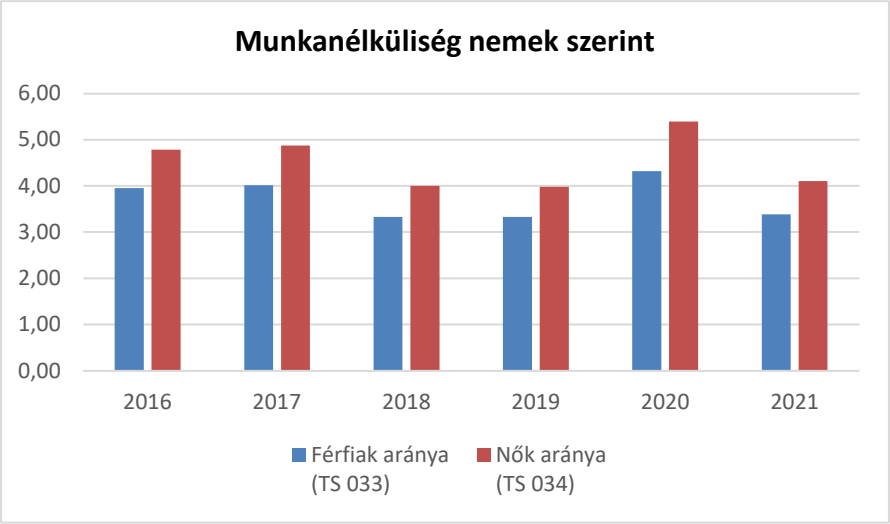

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők		
Év	**180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya** (TS 057)	**Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül** (TS 058)
	%	**%**
2016	48,66	58
2017	54,56	59,83
2018	46,24	54,29
2019	42,82	50,17
2020	46,55	53,35
2021	55,34	54,42

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

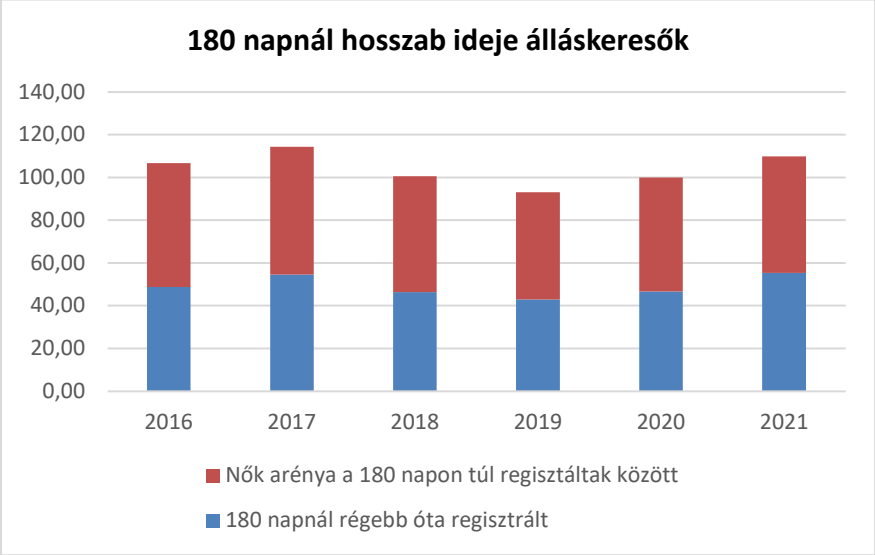

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma		
Év	**Nyilvántartott álláskeresők száma** (TS 052)	**Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma** (TS 053)
	fő	**Fő**
2016	861	141
2017	867	109
2018	705	63
2019	689	55
2020	898	96
2021	674	51

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

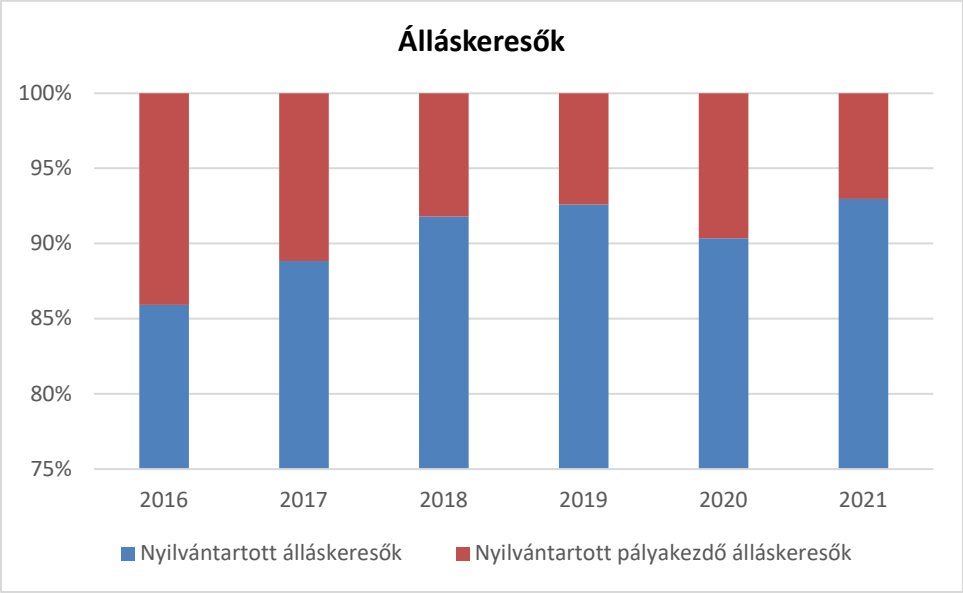

c) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A foglalkoztatás tekintetében ma a legrosszabb helyzetben a túlképzett, valamint az alulképzett nők vannak, akik nem rendelkeznek szakképzettséggel. Az ő munkaerőpiacra történő integrálásuk gyakorlatilag lehetetlen lenne a különböző támogatott képzések nélkül. A népszámlálási adatokból kitűnik, hogy tíz év alatt nagymértékben emelkedett a 15 éves kornál idősebb lakosság körében a legalább általános iskolai végzettséggel rendelkezők száma, azonban míg az általános iskolai végzettséggel nem rendelkező férfiak száma közel negyedére csökkent, a nőknél ez az arány 34%. Az elhelyezkedés érdekében az utóbbi években egyre több nőt vonnak be különböző munkaerő-piaci szolgáltatásokba, felnőttképző programokba.

d) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

A nők elhelyezkedési esélyeit csökkenti az alacsony iskolai végzettség, a származás, etnikai

hovatartozás, vagy ha hátrányos helyzetű kistérségekben élnek. Különösen nehéz helyzetben vannak azok, akiknél ezek a tényezők együttesen jelentkeznek. Az alacsony iskolai végzettségűek elhelyezkedési lehetősége a település és agglomerációja kínálta munkahelyeken alacsony. Elsősorban az önkormányzat és intézményeinek közfoglalkoztatási programjaiban kapnak feladatot és az indított képzéseken, programokban vesznek részt. Alkalmi jelleggel, nyári időszakban idénymunkán jelentős számú alacsony végzettségű nő helyezkedik el és ez jelent jövedelmet számukra.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A nők munkaerő-piaci hátránya összetett, nehezen vizsgálható jelenség. Hivatalos észrevétellel nem éltek a foglalkoztatás területén jelentkező hátrányos megkülönböztetésről.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A Kormány a családok gyermekvállalási kedvének fokozása érdekében több intézkedést is bevezetett, például:

- a családi otthonteremtési kedvezményt,
- a családi adókedvezményt,
- a diákhitel elengedését (2 gyermeknél a tartozás fele, 3-tól felfelé a teljes összeg elengedésre kerül), • a lakáshitelhez való hozzájárulást (1-1 millió forint összegben a harmadik és további gyermekek vállalása esetén),
- a gyed extrát, a diplomás gyed-et kétéves korig.

A kormány további intézkedési tervei között szerepel a bölcsődei férőhelyek 50 ezer főről 90 ezer főre bővítése, a szülés körülményeinek javítása, és a fentieken felül újabb anyagi juttatások is, amelyek elsősorban a fiatalokat és a főállású anyákat segítenék. Ezek a kedvezmények nagyban segítik a gyermeket nevelő családokat, ennek ellenére nem változik számottevően az élve születések száma (2012-től 2016-ig évente 1.304 és 1.366 fő között mozgott, 2016-ban 1.331 fő volt).

2019. július 1-jén elindult a kormány újabb családtámogatási programja, a 7 pontos Családvédelmi Akcióterv, mely az alábbi elemeket tartalmazza: - babaváró támogatás (kedvezményes kölcsön fiatal házasoknak), - a kedvezményes CSOK hitelt használt lakásra is igénybe lehet venni, - második és további gyermek születése után jelzálog hitel elengedés, - élethosszig tartó SZJA-mentesség a négy vagy több gyermeket nevelő édesanyáknak, - autóvásárlási támogatás nagycsaládosoknak, - nagyszülői gyed bevezetése és - 21 ezer új bölcsődei férőhely létesítése.

A bölcsődék szakmai programjában kiemelt szerepet játszik a bölcsőde – család jó kapcsolatának kialakítása, megtartása. Cél a családokkal szembeni elfogadó kapcsolatok kiszélesítése, hangsúlyozva a család kompetenciáját és védelmét.

Az önkormányzati bölcsődékben színvonalas szakmai munka folyik, a működést érintően szigorú tárgyi és személyi feltételek kerültek előírásra. A bölcsődei napirend betartása kiemelt szerepet kap.

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	**Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma**	**Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma**
	db	**Fő**
2016	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.
2018	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.
2020	n.a.	n.a.
2021	n.a.	n.a.

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	**Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma** (TS 126)	**Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma** (TS 122)	**Működő családi bölcsödei férőhelyek száma** (TS 125)	**Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma** (TS 121)	**Működő mini bölcsődei férőhelyek száma** (TS 127)	**Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma** (TS 123)	**Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma** (TS 124)	**Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma** (TS 120)
	db	**Fő**	**db**	**Fő**	**db**	**Fő**	**db**	**Fő**
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	0	0	31	29	0	0	66	66
2018	0	0	31	29	0	0	78	78
2019	0	0	19	19	0	0	80	79
2020	0	0	19	19	0	0	80	78
2021	0	0	21	22	0	0	92	90

Forrás: TeIR, KSH Tstar

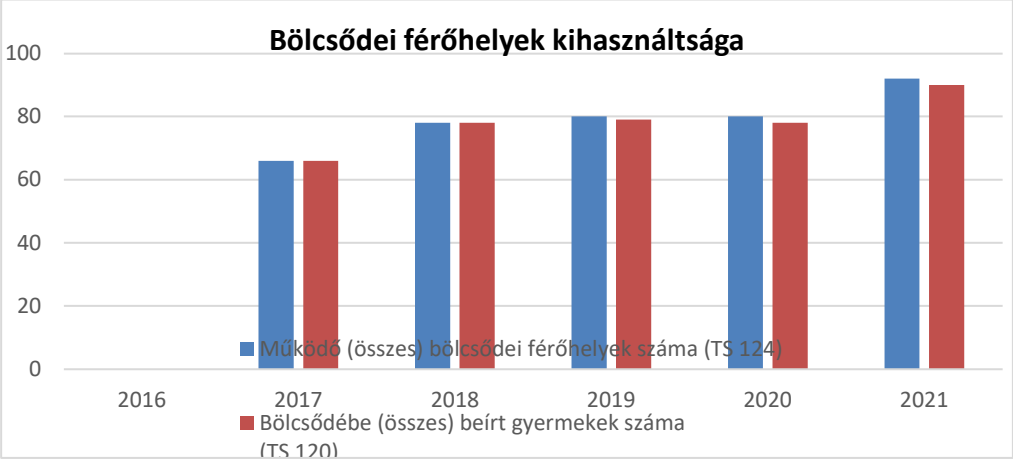

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A védőnő feladata a nővédelem, ezen belül a családtervezéssel kapcsolatos tanácsadás, az anyaságra való felkészülés segítése, a lakossági célzott szűrővizsgálatok szervezésében részvétel, a népegészségügyi célú méhnyak szűrés végzése, a várandós anyák gondozása a külön jogszabályban foglaltak szerint, a gyermekágyas időszakban segítségnyújtás és tanácsadás az egészségi állapottal, az életmóddal, a szoptatással, valamint a családtervezéssel kapcsolatban, az újszülött kortól a tanulói jogviszony megkezdéséig a gyermekek gondozása.[30]

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

Az Európai Bizottság jelentéséből kitűnik, hogy a nők elleni erőszak még mindig túlságosan gyakori: Európában minden harmadik 15 év feletti nővel szemben követtek már el fizikai vagy nemi erőszakot. Emellett Európában a nők mintegy 55%-át érte már szexuális zaklatás. Hazánkban nők ezrei szembesülnek nap mint nap erőszakkal. Egy nemrégiben készült felmérés alapján minden 5. nő kerül élete során olyan viszonyba, ahol bántalmazzák. A bántalmazás hetente egy halálos áldozatot követel és az elkövetők az esetek többségében családtagok, partnerek vagy volt partnerek. Több típusát különböztetjük meg: szóbeli, lelki, szexuális, gazdasági erőszak, de a leggyakoribb a testi sértés. A családon belüli erőszak másik formája a gyermekek ellen irányuló erőszak. A gyerekek elleni erőszak kétféle lehet: aktív (mint például a verés vagy a gyerek szexuális kihasználása) vagy passzív, vagyis elhanyagoló jellegű. Azokban a családokban, ahol a felnőtt tagok között gyakori az erőszakos viselkedés, legtöbbször a gyerekeket is bántalmazzák.

A családon belüli erőszak közügy. A nők és a gyermekek ellen irányuló erőszak a diszkrimináció egyik formája, ezért megszüntetése állami feladat. Egy ilyen mértékű társadalmi probléma megoldása azonban lehetetlen a civilszervezetek segítsége nélkül. A legismertebb szervezet a Nők a Nőkért Együtt az Erőszak Ellen (NANE) Egyesület 1994- ben jött létre. Az Egyesület célja, hogy fellépjen a nők és a gyerekek ellen elkövetett párkapcsolati és családon belüli erőszakkal szemben; tevékenysége egyéni, közösségi és társadalmi szinten folyik. Az Egyesület önkéntesei telefonos segítségnyújtást, tájékoztatást végeznek egyéni szinten, míg közösségi szinten különböző célcsoportú képzéseket és ifjúsági foglalkozásokat tartanak, valamint szakmai és önsegítő csoportokat indítanak. Társadalmi jelentőségű az Egyesület könyvkiadó tevékenysége, amely a párkapcsolati erőszakra – az egyéni aspektusokon túl – mint

[30] 49/2004. (V. 21.) ESzCsM rendelet a területi védőnői ellátásról 3. §.

társadalmi problémára hívja fel a figyelmet. Ezt a törekvést az egész évben szervezett figyelemfelhívó akciók egészítik ki.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

Az Szt. alapján a családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.[31]

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A nők száma a politikai életben csekély. Ezt jól példázza a 2018-ban és a 2022-ben alakult Országgyűlés összetétele: a 199 képviselő közül csupán 23, illetve 25 a nő. Ezt ellensúlyozza valamelyest, hogy 2022. május 10-én hivatalba lépett Magyarország első női köztársasági elnöke, Novák Katalin. 121 hasonló számokról beszélhetünk, ha megvizsgáljuk, hogy a bankokban, igazgatói posztokon, felügyelőbizottságokban mennyi nő van jelen. Uniós szinten is jelentős az egyenlőtlenség a hatalomhoz való hozzáférésben, de Magyarországon kirívó a helyzet. Nem véletlen, hogy sereghajtók vagyunk ebben a tekintetben. Kiskunhalas Város Önkormányzat Képviselő-testületében a 16 képviselő között is csak 4 nő foglal helyet.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A nők és gyermekek ellen irányuló erőszak napi szinten jelen van a kommunikációban. Ez össztársadalmi probléma, amely nem oldható meg kizárólag az állam által. Egyre több olyan civil szervezet van, amely hathatós segítséget nyújt az erőszak elszenvedőinek. Segélyvonalat működtetnek, képzéseket tartanak, reformokat kezdeményeznek. A kisgyermeket nevelő, az egyedülálló, vagy sokgyermekes szülők, valamint az alulképzett, csökkent egészségi állapotú, illetve a 45 év feletti nők hátrányos helyzetben vannak a munkaerő piacon. Számukra a hagyományos foglalkoztatás kevésbé elérhető. Egyre többen szeretnének, főképp gyermekes anyák és szellemi foglalkozásúak, a korábban megszokottnál kevesebb, de otthonról végezhető feladatot ellátni, akár egyszerre több munkaadónak is. Ez a szabadság olyannyira értékes lehet számukra, hogy a fizetésük egy részét is hajlandók feláldozni érte. Emiatt jelentősen felértékelődött az atipikus foglalkoztatási lehetőségek iráni igény. A hatékonyság javítása örök kihívás a vállalatok számára, a munkavállalókat pedig piacképesebbé, kívánatosabbá teheti rugalmasságuk.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek

[31] 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról 64. § (1) bek.

A nők nem tájékozottak az őket érintő egészségügyi szűrések időpontjait, elérhetőségét illetően	Női egészségtudatosság növelése: információ nyújtása az önkormányzat saját internetes oldalán és egyéb helyeken az aktuális szűrővizsgálatokról, a nőket érintő egészségügyi szolgáltatások elérhetőségéről
A több gyermeket, vagy gyermeket egyedül nevelő család esetében magas a leszakadás, a szegénység kockázata	Széleskörűbb tájékoztatás nyújtása az igénybe vehető szociális ellátásokról

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

Idős embereknél is az emberi méltóság, szociális biztonság érdekében hosszú távú, világos programokra van szükség.
A 65 év felettiek száma 1,66 millióról 1,89 millióra, aránya 16,6%-ról 19,3%-ra nőtt 2010-ről 2019-re.[32] A demográfiai helyzet változása „erőteljes hatással van a szociális védelmi rendszerekre, nyomás alá helyezi a nyugdíjrendszerek fenntarthatóságát, és megnöveli az igényt a tartós időskori ápolás-gondozásra."[33] Az idősödő társadalomban nő a jelentősége a kor alapú diszkriminációnak (ageizmusnak). „Az idősödés nemcsak a gazdaságilag fejlett és fejletlenebb társadalmakban okoz különböző gondokat, hanem különböző kezelést követel egyazon államon belül is konjunktúra és válság idején. A gazdasági krízisek befolyásolják a munkaerő piacot, ahol jelen vannak a munkaerőpiacra belépni kívánó fiatalok, és az azt elhagyni kívánó, és elhagyni nem kívánó idősebb munkavállalók."[34]

Az idősügynek választ kell adnia számos lényeges, és sürgető[35] kérdésre:

- Különösen a feminizációra. A demográfiai trendek régóta a nők hosszabb életkilátásait mutatják, és a nők, akik jövedelme még mindig kisebb, mint a hasonló képzettségű és munkakörű férfiaké, idősen is kisebb nyugdíjra számíthatnak, elözvegyülten pedig – ha vannak – gyermekeik vagy a köz támogatására inkább rászorulnak, mint a családban élő idősek.
- Választ kell adnia az izolációra, az elmagányosodásra. A gyermekek számának csökkenése és a nukleáris család terjedése miatt az idős emberek egy része elszigetelődik.
- Választ kell adnia az ún. Handicap jelenségre. A fogyatékossággal élők öregkora nehezebb, mint a társadalmi többségé, sőt a fogyatékosság sok esetben éppen időskorban bontakozik ki, a fehér és a más színű botok, a hallókészülékek, a szemüvegek, a „tolószékek" az idősebb generációk körében gyakoribbak.

[32] MNTFS 2030. p.70.

[33] MNTFS, 2030. p.19.

[34] MAKKOS Nándor : Kor alapú diszkrimináció a közszolgálatban JEGYZŐ ÉS KÖZIGAZGATÁS (1589-3383): 21 5 pp 24-30 (2019). p.24.

[35] Forrás: BORZA Beáta (szerk.): „Méltóképpen Időskorban" Az állampolgári jogok országgyűlési biztosának idősügyi projektje, Budapest, 2011. p. 6-.7.

- Választ követel a gettósodás jelensége. Nem annyira regionális értelemben, mint inkább „leépülő településrész vagy épület” értelmében az idősek által lakott házak, területek a kevésbé trendi, kevésbé ellátott vidékekre helyeződnek, avagy az elöregedő környéket az új típusú szolgáltatások – még akár az iskola is – elkerülik.

Gazdasági, társadalmi és kulturális tőkeszegénység. A járadékok és juttatások értékének csökkenése jobban érinti az időseket, és a szolgáltatásokhoz való hozzáférésüket nehezíti, amely szolgáltatások például a mozgásban akadályozottak esetében létfontosságúak lehetnek az önálló élet lehetőségét például az önálló élelmiszer-beszerzést, avagy a temető vagy az utolsó barátok, rokonok meglátogatását veszélyeztethetik. Amit nem használsz, leépül. Ha nem beszélnek, nem vesznek részt közös cselekvésekben, nem kapnak és nem adhatnak szeretetet, akkor az emberek kulturálisan, mentálisan és fizikailag leépülnek. Generációk tapasztalatai, élményei és érzésvilága múlhat ki – reméljük, nem teljesen nyomtalanul. Ha nem segítik, segítjük, az időseket például az infokommunikációs technológiák elsajátításában akkor ők elmagányosodnak.
Nagyon nagy feladat, hogy a negatív tendenciákat ellensúlyozzuk tudatos politikával, olyan fejlesztésekkel, amelyek képesek választ adni a demográfiai tendenciákra.

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

A népesség idősödésének egyik gyakran használt mérőszáma az öregedési index, amely egyben a jövőbeni tendenciákat vetíti előre. Az öregedési index a 14 éves és ennél fiatalabb népességre jutó idősek (65 évesek és annál idősebbek) arányát mutatja.

6.1. számú táblázat - Öregedési index

Év	**65 év feletti állandó lakosok száma (fő)** (TS 026 és TS 028 összesen)	**0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)** (TS 010 és TS 012 összesen)	**Öregedési index %** (TS 030)
2016	5 096	3 915	130,17%
2017	5 115	3 903	131,05%
2018	5 275	3 897	135,36%
2019	5 401	3 846	140,43%
2020	5 554	3 785	146,74%
2021	5 619	3 690	152,28%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az öregedési index Kiskunhalason 2016-ban 130,17% 2021-ben 152,28 %. A fenti adatok is jól mutatják, hogy az alacsony termékenység és a javuló életesélyek következtében a kiskunhalasi népesség korösszetételét – az általános tendenciának megfelelően – továbbra is az öregedési folyamat jellemzi. Az öregedési index 2020-ban 146,74 volt, mely a 2016. évi

adatokhoz képest 16,57 százalék emelkedést mutat, így továbbra is jellemző tendencia a kiskunhalasi népesség elöregedése.

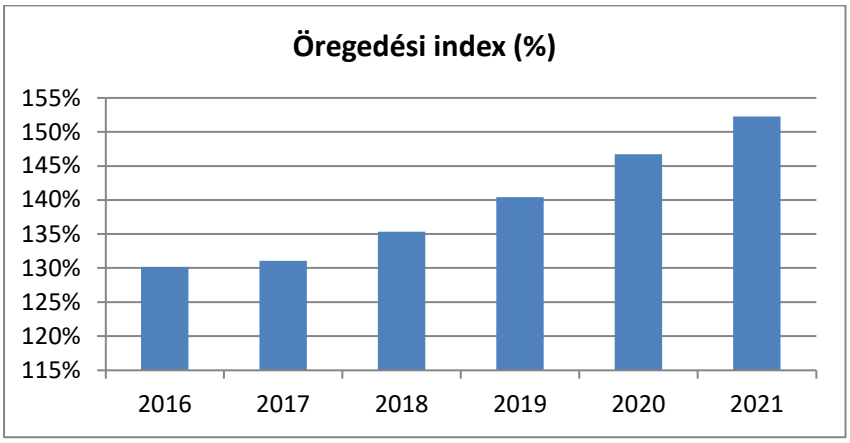

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2016	3 059	4 846	7905
2017	2 982	4 797	7779
2018	2 928	4 752	7680
2019	2 915	4 737	7652
2020	2 837	4 673	7510
2021	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Fő szabályként öregségi nyugdíjat csak a nyugdíjkorhatár betöltése után lehet megállapítani. Ez alól kivétel a nőknek 40 év jogosultsági idő alapján járó öregségi nyugdíj („nők 40”) Mind Magyarországon, mind a csökkenő népességű európai országokban nem ismeretlen a nyugdíjkorhatár emelés fogalma. Magyarországon 2014 óta jellemző folyamat a nyugdíjkorhatár sávos emelése, amelyre azért van szükség, hogy az állam egyensúlyban tartsa a dolgozóképes korú korosztály és az általuk eltartott nyugdíjasok arányát. 2022-ben érte utolsó szakaszát az öregségi nyugdíjasoknál a korhatáremelés, így 2022- ben 65 évesen lehet csak öregségi nyugellátást igényelni. A nők – életkortól függetlenül - már 40 év szolgálati idővel jogosultak továbbra is öregségi nyugdíjra. A nyugdíjtörvény alapján minden évben annyival szükséges emelni a nyugdíjak összegét, amennyi az infláció várható értéke lesz.

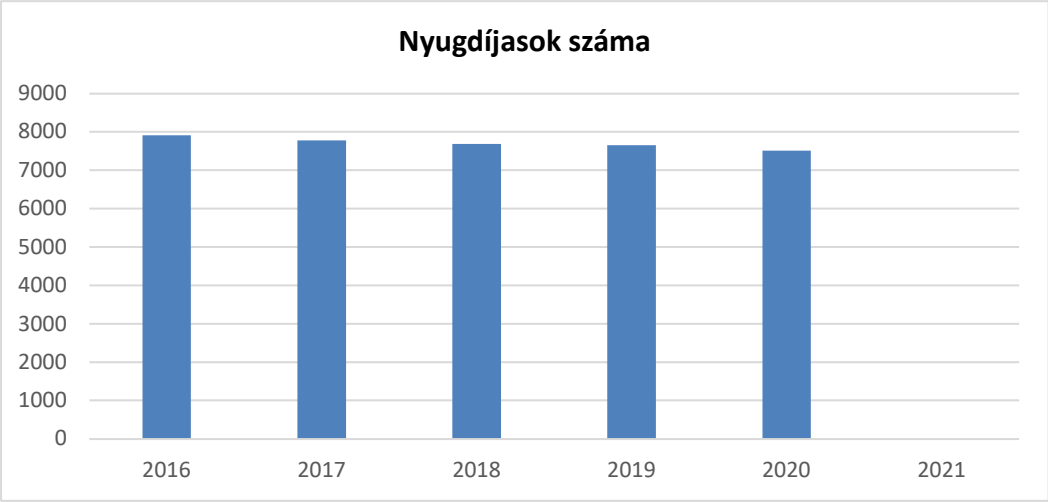

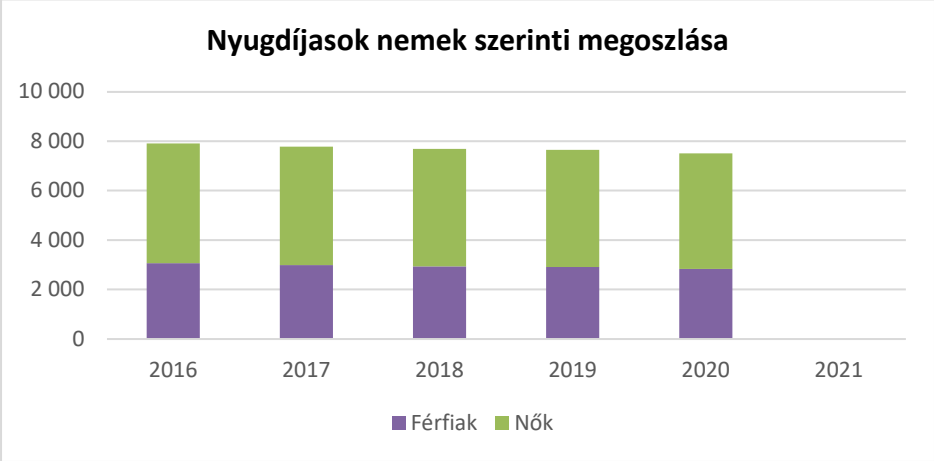

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások

Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2016	129	14	2 060	3 611	9	188	n.a.
2017	130	14	2 028	3 599	10	176	47
2018	130	11	2 018	3 634	10	169	41
2019	122	13	2 036	3 663	10	159	45
2020	123	11	1 978	3 650	12	142	45
2021	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás:
TeIR,

KSH
Tstar

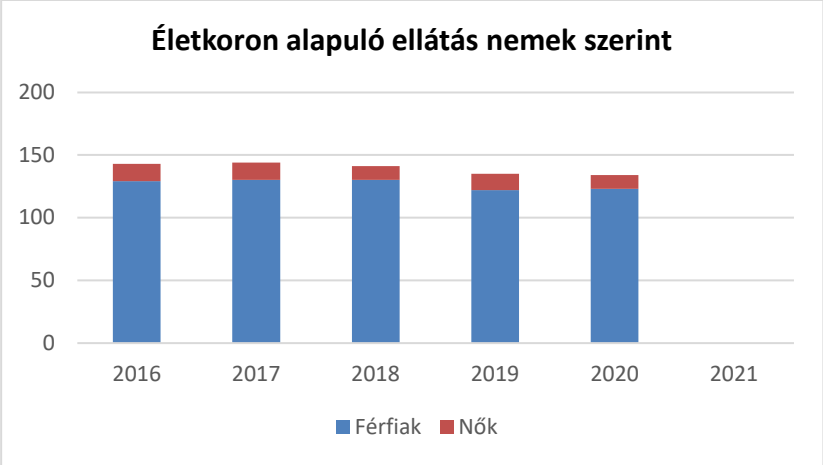

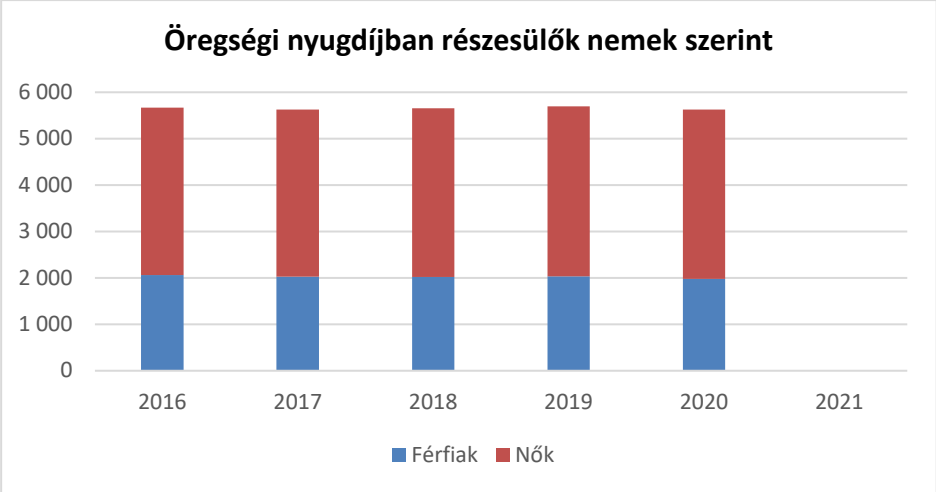

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

Hazánkban a nyugdíjasok munkaerőpiacra történő visszatéréséhez a legnagyobb motivációt az anyagiak jelentik, az egzisztenciális bizonytalanság elkerülése érdekében sokan hajlandóak idős korukban is elvállalni bizonyos munkákat

---

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	**Év**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**

	Fő összesen	**861**	**867**	**705**	**689**	**898**	**674**
41-45 év (TS 042)	Fő	104	116	97	80	118	74
	%	12,08 %	13,38 %	13,76 %	11,61 %	13,14 %	10,98 %
46-50 év (TS 043)	Fő	103	104	79	86	112	105
	%	11,96 %	12,00 %	11,21 %	12,48 %	12,47 %	15,58 %
51-55 év (TS 044)	Fő	68	69	67	67	86	63
	%	7,90%	7,96%	9,50%	9,72%	9,58%	9,35%
56-60 év (TS 045)	Fő	77	77	72	71	57	59
	%	8,94%	8,88%	10,21 %	10,30 %	6,35%	8,75%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	52	75	80	81	100	113
	%	6,04%	8,65%	11,35 %	11,76 %	11,14 %	16,77 %

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 6.2. táblázatban szereplő adatokból megállapítható, hogy 2016-2021 közötti időszakban a nyilvántartott álláskeresők száma folyamatosan csökkent. Ugyanakkor a 61 éves vagy a feletti nyilvántartott álláskeresők száma növekedést mutat.

b) tevékeny időskor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglakoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

Az aktív idősödés (active ageing) fogalma nem csak a fizikai aktivitás képességét, de a szociális, gazdasági, kulturális, szellemi és civil életben való aktív részvételt is magába foglalja. Az aktív életvitel biztosításával kivédhető a feleslegessé válás érzése. Az életkor előrehaladtával a gyakrabban előforduló betegségek elsősorban a fizikai állapotot rontják. A korábbi társadalmi, baráti kapcsolatok beszűkülése elmagányosodást okozhat, az idős ember izolálódhat. Ezek jelentősen befolyásolhatják az idősek életminőséget. A morbiditási mutatók szerint a 60 éven felüli idősek 51%-a egy, 10%-a két krónikus betegségben szenved, 3 vagy több krónikus megbetegedés pedig 3%-os gyakoriságú. Fontos, hogy az idősek megismerjék az életkorral járó változásokat, az egészséges életmód legfontosabb tényezőit, a mozgás szükségességét, a helyes táplálkozást. Új ismereteket és tapasztalatokat sajátíthassanak el. Motiválni kell az időseket olyan magatartás és életstílus kialakítására, amellyel elérhető a tevékeny öregedés.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

Az életkori sztereotípiák, és ezen belül az idősebb munkavállalók kapcsán megjelenő sztereotípiák hatással vannak az elhelyezkedési esélyekre a munkaerőpiacon. Annak ellenére, hogy az idősebb munkavállalókat gyakrabban tartják lassabbnak, kevésbé kreatívnak, kevésbé rugalmasnak, a változásnak ellenállónak, a képzésben érdektelennek, illetve fogékonyabbnak a megbetegedésre kutatások nem igazolják ezeket a hiedelmeket.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

A szociális alapszolgáltatások célja az igénybevevő segítése a saját otthonában és lakókörnyezetében az önálló életvitel fenntartásában. A szociális alapszolgáltatások között Kiskunhalason a szociális étkeztetés áll a vezető helyen az ellátásban részesülők száma alapján, ezt követi a házi segítségnyújtás, a sort a nappali ellátás zárja. (6.3.1. táblázat)

6.3. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	**Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma** (TS 063)	**Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma** (TS 064)	**Összes nyugdíjas**
2016	3059	4846	7905
2017	2982	4797	7779
2018	2928	4752	7680
2019	2915	4737	7652
2020	2837	4673	7510
2021	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

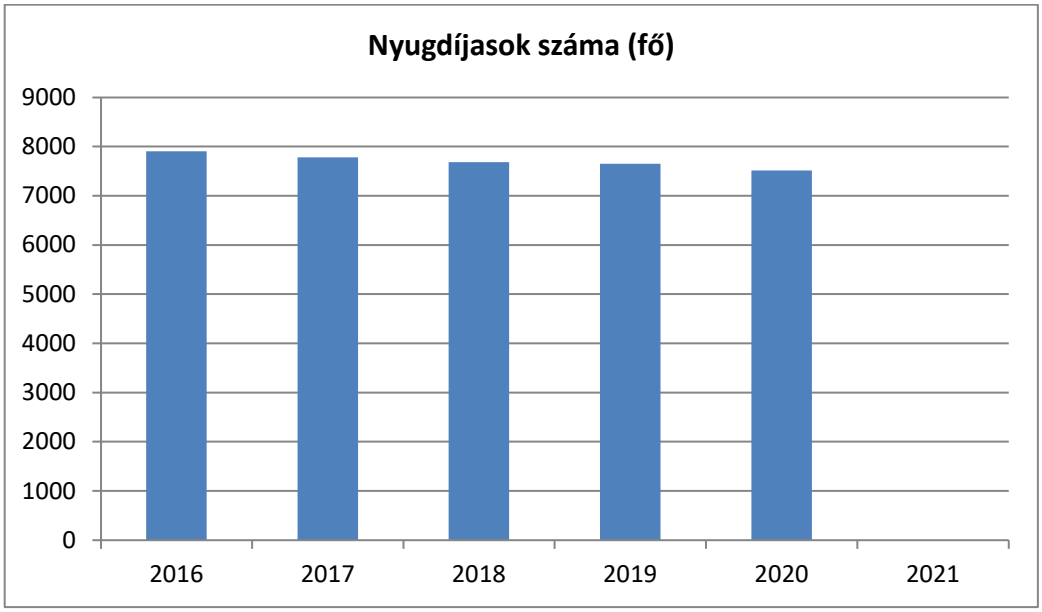

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	**65 év feletti lakosság száma** (férfiak TS 026, nők TS 028)	**Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma** (TS 129)	**Házi segítségnyújtásban részesülők száma** (TS 130)	**Szociális étkeztetésben részesülők száma** (TS 131)
	Fő	**Fő**	**fő**	**fő**
2016	5 096	32	136	823
2017	5 115	35	153	1 138
2018	5 275	35	153	1 130
2019	5 401	31	153	1 208
2020	5 554	27	160	1 611
2021	5 619	27	137	1 443

Forrás: TeIR, KSH Tstar

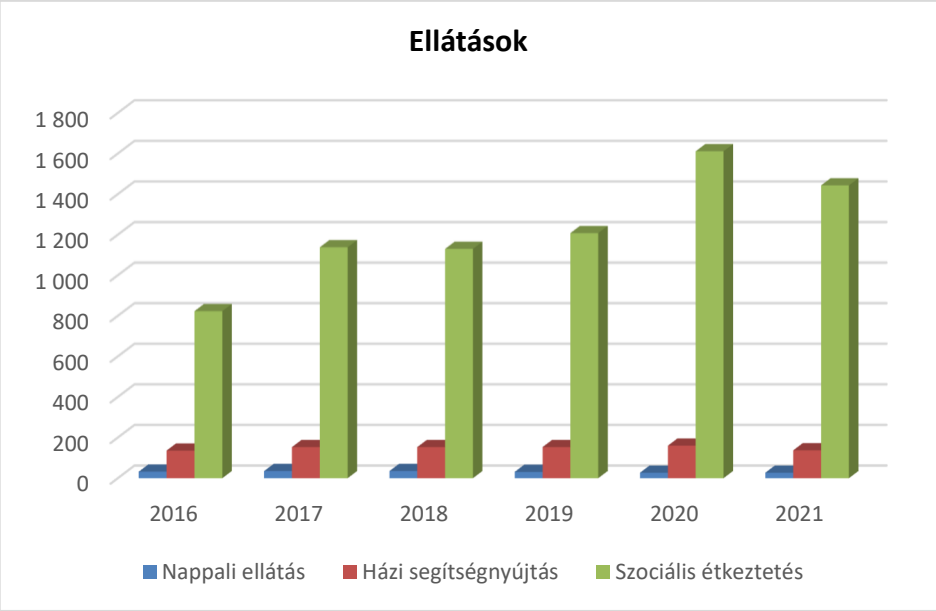

A házi segítségnyújtás és a falu/tanyagondnoki szolgáltatás, olyan feladata a családsegítésnek, mely nappali melegedőtől távolmaradó idősek esetében is biztosítja az idősek szociális, és közszolgáltatásokhoz való hozzáférését.

A házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy számára a saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást. A szolgáltatás igénybevétele önkéntes. Az ellátás az igénylő, illetve annak törvényes képviselője kérelmére, indítványára történik. Ezt követően felmérik az igénylő egészségi, szellemi és fizikai állapotát, megállapítják a gondozási szükséglet mértékét, és ennek megfelelően a szükségletekhez igazodóan állapítják meg a részére nyújtott szolgáltatásokat.

A falu/tanya gondnoki szolgáltatás olyan szociális alapellátási forma, amelyet főállásban, teljes munkaidőben (heti 40 óra), közalkalmazotti jogviszonyban foglalkoztatott falu/tanya gondnok alkalmazásával és a szolgáltatás jellegéhez igazodó gépjármű üzemeltetésével biztosítanak,

csökkentve ezzel az aprófalvak és a külterületi lakott helyek szolgáltatás- és intézményhiányból eredő hátrányait.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

A feladat magában foglalja a közművelődési alapszolgáltatások megszervezését, meghatározott pénzügyi támogatás biztosítását, valamint a helyi lakosság képviseletének biztosítását a közművelődési feladatokkal kapcsolatos döntések előkészítésében. Magában foglalja továbbá a művelődő közösségek létrejöttének elősegítését, működésük támogatását, fejlődésük segítését, a közművelődési tevékenységek és a művelődő közösségek számára helyszín biztosítását (a közösségi és társadalmi részvétel fejlesztése, az egész életre kiterjedő tanulás feltételeinek biztosítását. E feladat tartalmazza továbbá a hagyományos közösségi kulturális értékek átörökítése feltételeinek biztosítását, az amatőr alkotó- és előadó-művészeti tevékenység feltételeinek biztosítását, a tehetséggondozás és tehetségfejlesztés feltételeinek biztosítását, valamint a kulturális alapú gazdaságfejlesztést).

b) generációk közötti programok

Korunk egyik kiemelt célja az idősek társadalmi részvételének erősítése és a generációk közötti kapcsolatok mélyítése, a generációk közötti szolidaritás erősítése, az idősek társadalmi hasznosságának, közösségi megbecsültségének növelése.

6.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Növekednek a generációs távolságok, tendencia, hogy egyre több idős él egyedül, izolálódnak, magukra maradnak. A kor előrehaladtával a szervezet számos működése hanyatlik, az egészségügyi állapot romlik	Egészségtudatos életmód népszerűsítése; élményszintű tanulás, társas együttlét biztosítása.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

A fogyatékos emberek a társadalom egyenlő méltóságú, egyenrangú tagjai, akik a mindenkit megillető jogokkal és lehetőségekkel, csak jelentős nehézségek árán vagy egyáltalán nem képesek élni. A fogyatékos emberek hátrányainak enyhítése, esélyegyenlőségük megalapozása, illetve a társadalom szemléletmódjának alakítása érdekében a jogalkotó alkotott törvényt. A Fot. 2. § (1) – (5) bekezdései alapján az állam köteles gondoskodni a fogyatékos személyeket megillető jogok érvényesítéséről, a fogyatékos személyek hátrányait kompenzáló intézményrendszer működtetéséről a nemzetgazdaság mindenkori lehetőségeivel összhangban. „Az ésszerű alkalmazkodás a fogyatékkal élő személyek igényeihez történő alkalmazkodást jelenti. Magában foglalja különösen meglévő létesítmények átalakítását, és olyan új épületek létrehozását, melyeket fogyatékkal élők is használhatnak, valamint olyan munkahelyi szerkezetátalakítás, részmunkaidős vagy módosított munkarendek, áthelyezés egy üres állásba, berendezések vagy eszközök beszerzését és módosítását, valamint vizsgák, képzési anyagok

vagy szakpolitikák megfelelő kiigazítását vagy módosítását, illetve minősített olvasók vagy tolmácsok biztosítását és egyéb hasonló alkalmazkodást a fogyatékkal élők igényeihez. Az AB szerint az „ésszerű alkalmazkodás" az elengedhetetlen és megfelelő módosításokat és változtatásokat jelenti, amelyek nem jelentenek aránytalan és indokolatlan terhet, és adott esetben szükségesek, hogy biztosítsák a fogyatékossággal élő személy alapvető emberi jogainak és szabadságainak a mindenkit megillető, egyenlő mértékű élvezetét és gyakorlását, pl. az egyetemes tervezés által. Az „egyetemes tervezésen" a termékek, a környezet, a programok és szolgáltatások oly módon történő tervezését értjük, hogy azok minden ember számára a lehető legnagyobb mértékben hozzáférhetőek legyenek: adaptálás vagy speciális tervezés szükségessége nélkül. Az egyetemes tervezés nem zárhatja ki a „fogyatékossággal élő személyek csoportjai számára szükséges támogató-segítő eszközök és technológiák indokolt esetben történő használatát."[36]

A „Semmit róluk nélkülünk" James Charlton 1998-ban megjelent könyvének címe, melyet az MNTFS 2030 így fogalmaz meg: „a közösségi részvétel és támogatás elve az egyenlő jogok alapján: a bizalomra, aktív részvételre, partneri együttműködésre építve a programok tervezésébe, végrehajtásába és ellenőrzésébe be kell vonni a célcsoportok így a roma közösség, a helyi önszerveződések és a közigazgatás képviselőit." Az alapelv így vonatkozik a fogyatékkal élő szervezetekre személyekre is.[37]

7.1 A településen fogyatékossággal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	**Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak** (TS 061)	**Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők** (TS 062)	**Összesen**
2016	610	823	1433
2017	576	784	1360
2018	540	725	1265
2019	514	703	1217
2020	506	690	1196
2021	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

[36] MAKKOS Nándor : Egészségen alapuló diszkrimináció és ésszerű alkalmazkodás a közszférában JEGYZŐ ÉS KÖZIGAZGATÁS (1589-3383): XXII. évfolyam 3. szám május-június pp 16.-20. (2020).

[37] MNTFS 203. p. 23.

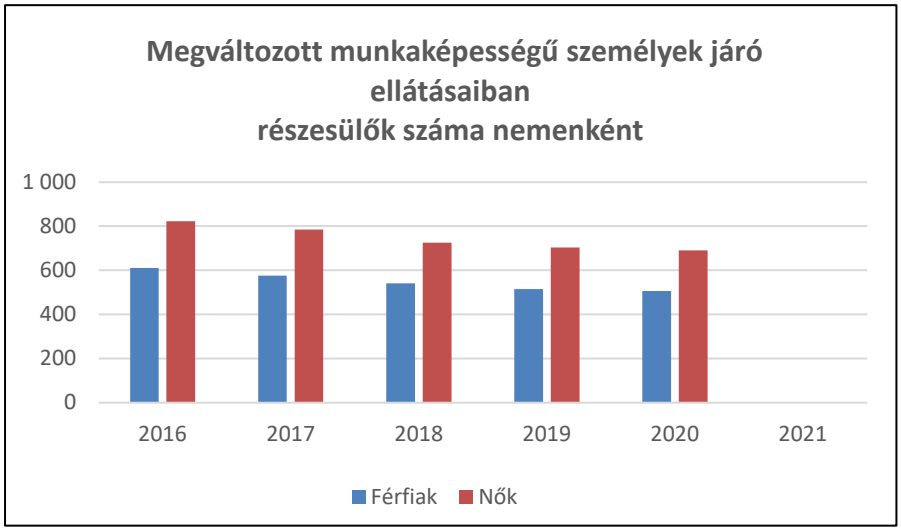

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma

Év	**Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma** (TS 128)
2016	77
2017	63
2018	63
2019	66
2020	65
2021	57

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

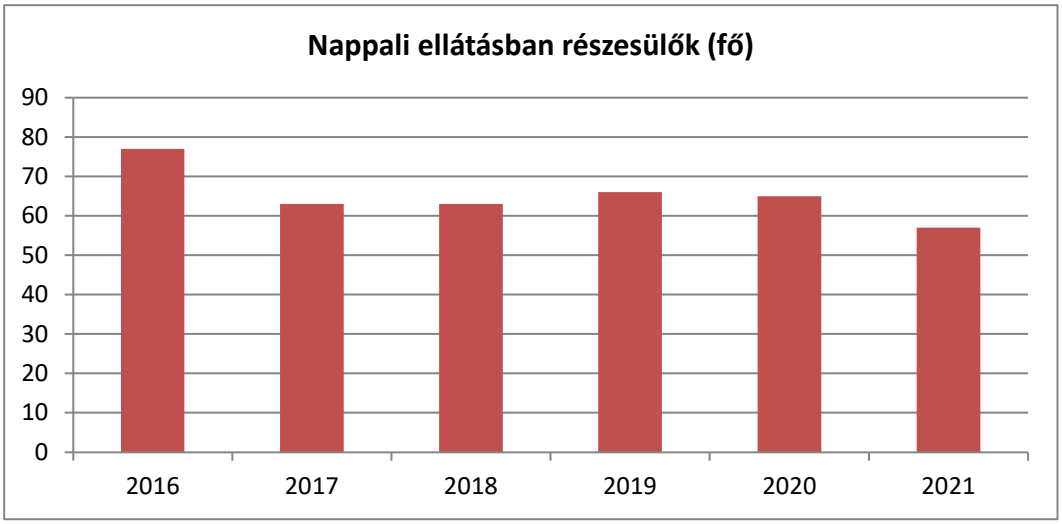

a) fogyatékossággal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

A 2011. évi népszámlálási adatok szerint Magyarországon 490.578 fogyatékos személy él, amely a népesség 4,9%-a. Ezen belül a mozgáskorlátozottak száma 232.206 fő, amely a népesség 2,34%-át, a vakok és gyengén látók száma 82.484 fő, amely a népesség 0.72%- át, a siketek és nagyothallók száma 71.585 fő, amely a népesség 0.72%-át, az értelmi fogyatékos személyek és a mentálisan sérültek száma 89.044 fő, amely a népesség 0.9%- át teszik ki. Mint látható, a fogyatékkal élők körét legtöbben a mozgáskorlátozottak, a látás-és hallássérültek, illetve az értelmi fogyatékos emberek teszik ki. A gyakorisági értékek életkoronként jelentősen különböznek. Statisztikai mérések szerint az életkor emelkedésével a látás és a hallás, de különösképpen a mozgás funkcióképessége jelentősen romlik, ezzel szemben az értelmi fogyatékos emberek aránya a fiatalok között magasabb. A foglalkoztatásba való bevonás jelentősen hozzájárul az életminőség javításához, viszont a célcsoport visszavezetése a munkaerő világába komplex összefogást, rendszerszemléletű hozzáállást igényel.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

A népszámlálási adatok alapján munkalehetőségek és képzettség híján Magyarországon a fogyatékos személyek túlnyomó többsége inaktív kereső, azaz valamilyen nyugdíjszerű ellátásban részesül. A fogyatékkal élők esetében a felmérések minden esetben rámutatnak az alacsony iskolai végzettségre, vagy az elavult szakképzettségre, amely jelentős hátrányt jelent a foglalkoztatás során. Vélhetően az előítéletek is jelentős mértékben jelen vannak. Tapasztalatok mutatják, hogy azoknál a munkáltatóknál, akik nem foglalkoztatnak megváltozott munkaképességű munkavállalót, attól tartanak, hogy több a probléma, amit a foglalkoztatás okoz, mint a rehabilitációs hozzájárulás megfizetése jelent. Ez abban is gyökerezhet, hogy a komplex akadálymentesítésre fordítandó összeget találják magasnak, illetve nem látja a munkáltató biztosítottnak, hogy a megváltozott munkaképességű munkavállaló önállóan is képes a munkavégzésre, nem kell mellé segítő személyt rendelni. Az alacsony iskolai végzettség tekintetében a család hozzáállása is szerepet játszik azon kívül, hogy az oktatási intézmény épülete nem volt akadálymentes, vagy maga az épület a településen belül nem volt megközelíthető. A fogyatékos fiatal egészségi állapota is szerepet játszik ebben a kérdésben, hiszen náluk a hosszú távú orvosi, vagy rehabilitációs kezelések az iskolai rendszerű oktatásban jelentős hiányzással járnak, amely a felkészülésben, a hiányzási ráta tekintetében, vagy akár a vizsgaidőszakban is jelentős hátrányt jelent. E mellett a család óvó-védő hozzáállása is jelentős mértékben akadályozhatja az iskolai végzettség megszerzését, ami a családon belüli szerepek, egyensúly alakulásától kezdve a fogyatékos gyerek féltésén át sok mindennel összefügg.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

Az anyagi támogatások mellett olyan szolgáltatásokra is szüksége van a családoknak, amelyek támogatást nyújtanak a fogyatékos gyermek vagy felnőtt gondozásában, fejlesztésében egészségügyi ellátásában. A pénzbeli és természetben nyújtott támogatások és ellátások mellett a gondozás és támogatás intézményi lehetőségei, a szociális szolgáltatások is fontos szerepet játszanak a fogyatékos emberek ellátásában. A szociális alapellátások közül kifejezetten a fogyatékos emberek helyzetének javítását célozza meg a támogató szolgáltatás és a fogyatékosok nappali intézménye. A személyes gondoskodás keretébe tartozó szakosított ellátás – többek között – a fogyatékosok otthona, és a fogyatékos személyek rehabilitációs lakóotthona és ápoló-gondozó lakóotthona keretei között valósul meg.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékkal élő személyek és a megváltozott munkaképességű személyek pénzbeli és természetbeni támogatásait több törvény is szabályozza. Az első és legfontosabb az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról, A fogyatékos személyek jogairól szóló ENSZ Egyezmény, az Szt., valamint a 2011. évi CXCI. törvény a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról. A fenti jogszabályok egyrészt konkretizálják a fogyatékkal élők és a megváltozott munkaképességű személyek fogalomhasználatát, kitérnek az igényelhető pénzbeli és természetbeni juttatásokra.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény hatályba lépése óta épült, illetve teljes körű felújításban részesült intézményi épületekben kötelezően megoldott a mindenki számára biztosított akadálymentes közlekedés. Az önkormányzat tulajdonában lévő intézményi épületek jelentős száma akadálymentes. Az egészségügyi, illetve a kulturális intézmények többsége az elmúlt 20 évben történt felújítások következtében olyan átalakításon is átesett, mely a fogyatékkal élők közlekedését, tájékozódását segíti. Ilyen jellegű átalakítás a jelentős ügyfélforgalmat lebonyolító hivatal-igazgatási épületekben is elvégzésre került.

b) munkahelyek akadálymentesítettsége;

Az egyenlő esélyű hozzáférés egyik eszköze az akadálymentesítés, amelynek fogalma az utóbbi években teljesen új tartalmat nyert: ma már valamennyi fogyatékossági csoporthoz tartozó ember – azaz a mozgássérült, a látássérült, a hallássérült, az értelmi fogyatékos, autista és súlyosan-halmozottan fogyatékos emberek – speciális szükségleteinek figyelembevételét kell a komplex akadálymentesítés, azaz az egyenlő esélyű hozzáférés megteremtése alatt érteni. Ez olyan eszközök és megoldások telepítését jelenti, amely lehetővé teszi, hogy egy-egy szolgáltatást a mozgássérült embereken túl látás- vagy hallássérült, valamint értelmi fogyatékos emberek is igénybe vehessenek. (Hangos térkép, indukciós hurok, könnyen érthető tájékoztató füzetek, stb.) A kulcs az, hogy ma már nem pusztán épületek akadálymentesítéséről, hanem a közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáféréséről beszélünk, amely tehát magában foglalja az épületek komplex akadálymentességét, de annál jóval több.

c) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

Kiskunhalason a mozgássérültek számára parkolóhelyek, illetve akadálymentes autóbusz várakozóhelyek, egyenletes, síkfelületű járdák kialakításra kerültek. A gyalogos átkelőhelyek süllyesztett járdaszegéllyel történő ellátása Kiskunhalason nagyrészt megoldott, de fejlesztése és a meglévők karbantartása szükséges.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A fogyatékkal élő gyermekek és fiatal felnőttek számára szükséges akadálymentes játszótér kialakítása	Pályázati lehetőségek felkutatása az egyenlő esélyű hozzáférés témakörben
Fogyatékkal élők elszigeteltségének enyhítés	A fogyatékkal élők társadalmi beintegrálódása, programok szervezése
Egészségügyi prevenciós szolgáltatások hiánya, illetve megközelíthetetlensége Szükséges szűrőprogramokra történő eljutás nehézsége	Célzott egészségügyi programok szervezése

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);

A for-profit szektor tagjai viszonylag ritkán jelennek meg közvetlenül az esélyegyenlőség biztosításának területén. Tervezhető együttműködésről – pl. vállalkozók klubján keresztül, vagy a tanácsadó testület bevonásával, a vállalkozók éves fórumának megszólításával – nem beszélhetünk, de érdemes lenne feltárni az ebben rejlő lehetőségeket is. Donációk, térítés nélkül elvégzett munkák, szállításban való közreműködés a leggyakoribb forma ezen a területen. Főleg ünnepek – karácsony, húsvét – időszakában, vagy egy-egy krízishelyzet elhárításában, esetlegesen komoly médiaeseményt jelentő problémamegoldásban találkozhatunk a for-profit szektor jelenlétével, ami ugyanekkor és ugyanezért igen jelentős!
Ami a non-profit szektort illeti Kiskunhalason a személyes gondoskodást nyújtó ellátások működtetésében nemcsak az állami szektor (önkormányzat és/vagy a kistérségi társulás), hanem a civil szervezetek (Egyház, magánvállalkozások, Alapítvány, Egyesület, Nonprofit Kft.) is tevékeny részt vállalnak mind a szociális, mind a gyermekjóléti alapszolgáltatások területén. A civil szerveződések területén jelentős a 2007-ben alakult Rotary Klub tevékenysége, akik megalakulásuk óta kitüntetett figyelmet szentelnek a hátrányos helyzetű tehetséges fiatalok, a jobbára külterületi szegény és idős lakosság, illetve a fogyatékos személyek támogatására. Az esélyteremtés szempontjából megemlítendő a Klubnak a tehetséges, ám hátrányos helyzetű művészeti pályák felé orientálódó fiatalok támogatása.
Városunkban az élet szinte minden területén (oktatás, kultúra, szociális, egészségügy, stb.) megtalálhatók a civil szervezetek, amelyek magánkezdeményezéssel vagy intézményi összefogással, egyházi vonalon jöttek létre. A városi regisztráció szerint Kiskunhalason 54 civil szervezet működik. Az önkormányzat által regisztrált civil szervezetek közül 37 szervezet a város egészségügyi, szociális, kulturális, sport (nem verseny jellegű sport) életében fejti ki a tevékenységét összesen 711 fős taglétszámmal. Az elmúlt évek sajnos azt bizonyították, hogy a civil szféra – főként a szociális területen - nem erősödött meg annyira, hogy önállóan – állami,

önkormányzati támogatás nélkül – és függetlenül tudjon jelentős feladatokat vállalni.

A város fogyatékosainak ellátásában nagy szerepet vállal a kiemelten közhasznú szervezet, a Fogadj el! Alapítvány (Székhelye: Kiskunhalas, Bajcsy-Zsilinszky u. 26.), amely szociális foglalkoztatást biztosít a nappali szociális ellátásban részesülő fogyatékosok számára. E tevékenységével a városban fogyatékkal élők képességfejlesztéséhez, e hátrányos helyzetű személyek rehabilitációs célú foglalkoztatásához, valamint a társadalmi beilleszkedés segítéséhez jelentős mértékben hozzájárul.

A Mozgáskorlátozottak Kiskunhalasi Egyesülete 1997-től működik Kiskunhalason. Célja a működési területen élő mozgássérültek érdekvédelme, érdekeinek érvényesítése, minden irányú rehabilitáció, ezen személyek egészségi állapotának és a társadalomban elfoglalt helyének a javítása, illetve megtartása. Az önálló életvitel lehetőségének megteremtése, esélyegyenlőség biztosítása. Az egyesület a rászorulók számára rehabilitációs gyógykezelési lehetőséget biztosít, befogad lakás-akadálymentesítési kérelmeket, melyet környezettanulmány elvégzése után továbbít, nívós kirándulásokkal és kulturális programokkal segíti a szabadidő hasznos eltöltését.
Albert Schweitzer Segítő Szolgálat Alapítvány, mint közhasznú alapítvány 1999-től kezdte meg működését. Fő tevékenysége többek között a szociális és mentális tanácsadás, válságkezelés házassági konfliktusok esetén, szociális felmérések és kutatások végzése, adatgyűjtések szociális területen, az egészségügyi és szociális rendszer javítására irányuló szervező tevékenység, szociális lakásépítés szervezése, tervezése.
Nagycsaládosok Kiskunhalasi Egyesületének célja a nagycsaládok összefogása és segítése, az értékek felmutatása. A szervezet előadásokat, programokat és közösségi táboroztatásokat szervez, a tehetséges gyermekeket segíti, képzésükben részt vállal.
Magyar Máltai Szeretetszolgálat Kiskunhalasi Csoportja (Kiskunhalas, Kossuth u. 49.) a kiskunhalasi csoport 1991-ben alakult meg. Fő tevékenységként a katasztrófasújtott területeken próbál segíteni, számukra adományokat gyűjteni, illetve kiszállítani, de a kiskunhalasi és a környékbeli rászorulók számára is próbál segítséget nyújtani.
Magyar Vöröskereszt Kiskunhalasi Szervezete (Kiskunhalas, Kossuth u. 36.) a munkáját civil szervezetként, önkéntes segítők együttműködésével végzi. Egészséges életmódra neveléssel, szociális gondoskodással járul hozzá a lakosság életminőségének javításához: véradókat mozgósít, elsősegélynyújtó tanfolyamokat tart. Szükség esetén részt vesz természeti és humán katasztrófák enyhítésében, de táborokat és programokat is szervez a sérült gyermekek számára, sőt a keresőszolgálat révén szétszakadt családok összehozásában is segítséget nyújt. A szervezet a rászorulókat ruhaneművel, illetve élelmiszer-adománnyal segíti.

b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;

Az egyházi szervezetek jelentős szerepet töltenek be a város életében az óvodai, általános iskolai, gimnáziumi intézményeik által is. Részt vesznek a városi pályázatokon és nyitott rendezvényeikkel várják az érdeklődőket. Emellett erősnek mondható az önkormányzat - civil szervezetek - egyház - önkormányzati intézmények közötti együttműködés is, mely megnyilvánul a városban megvalósuló sikeres rendezvényekben.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;

Az önkormányzat a város érdekeit szem előtt tartva több területen is együttműködik a térség településeivel. Elsősorban szociális területen erős az együttműködés, de a kultúra területén is partneri viszony alakult ki több településsel.

d) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

Az önkormányzat számára fontos a helyi vállalkozások szerepvállalása, a város érdekeit figyelembe vevő intézkedéseik megtétele. Törekednek a jó partneri kapcsolat kialakítására, mely eredményeként közös akarattal tudnak lépéseket tenni az esélyegyenlőség megteremtéséért. A vállalkozások támogatóként jelen vannak a város rendezvényein, kezdeményezések mellé állnak és anyagilag is támogatják azokat.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;

A Helyi Esélyegyenlőségi Program helyzetelemzéséhez széles körű adatbázisra van szükség, amely nem minden esetben található meg a TeIR rendszerben. A hiányosságok pótlásába több partnerszervezet is bevonásra került, akik a részükre megküldött adattáblák kitöltésével segítették a statisztikai adatok elkészítését. Egyes adatok beszerzésében a KSH is részt vállalt.

b) az *a)* pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.

Az intézkedési terveket, valamint a helyzetelemzést is tartalmazó dokumentumot Kiskunhalas Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Program Fóruma egy-egy ülésén tárgyalja meg. A jogszabályi előírásnak megfelelően a dokumentumot véleményezték is. Kiskunhalas város honlapján az elfogadott dokumentum hozzáférhető lesz, mely alapján az esélyegyenlőségi folyamatokat, intézkedéseket megismerik, ezzel biztosított lesz a megvalósítás folyamatos ellenőrzése. Az Ebtv. által előírt kötelező felülvizsgálat biztosítja a HEP folyamatos aktualizálását, az intézkedések megvalósulásának értékelését.

c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települési önkormányzatok HEP-jeit

A Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP) megírása során a helyzetelemzésnél és az intézkedési tervek elkészítésénél telefonos, valamint írásos és személyes egyeztetések zajlottak le a bevont partnerekkel. A kidolgozott HEP a Képviselő-testületi megtárgyalását és elfogadását megelőzően az intézményeknek, valamennyi érintett partnernek véleményalkotás céljából megküldésre kerül. Kiskunhalas Város Önkormányzatának Helyi Esélyegyenlőségi Programja a Képviselő-testület általi megtárgyalását és elfogadását követően a honlapon (www.kiskunhalas.hu) a továbbiakban hozzáférhető lesz, így az

esélyegyenlőségi intézkedéseket széles körben megismerhetik. Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT) közzéteszi, honlapján megjelenteti.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

10. A HEP IT részletei

1. A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegény-ségben élők	A Kiskunhalasi szegregátum felszámolása az ott élő bérlők csere elhelyezése nem valósítható meg megfelelő cserelakás hiányában.	Elhelyezési lehetőségek felmérése szegregált területről integrált városrészbe költözni személyek számára, hozzájárulás a csereingatlannal kapcsolatosban felmerülő költségekhez
Gyermekek	- Háziorvosok, házi gyermekorvosok részéről kevés esetben érkezik jelzés a veszélyeztett gyermekekről, - Az egészségvédelem, egészségtudatos életvitel hiánya, a megelőzésre vonatkozó ismeretek hiánya, - Nevelőszülői hálózatot kézben tartó intézményekkel nincs kapcsolattartás, gyermekelhelyezésről nem értesítik a védőnői szolgálatot	- A háziorvosok, házi gyermekorvosok esetében a gyermekjóléti észlelő-és jelzőrendszeri aktivitás erősítése és a szakmai együttműködés realizálása, - Az oktatás-nevelés minden szintjén, óvodától a középiskoláig egészségvédelmi programok megvalósításának ösztönzése, - Nevelőszülői hálózattal való szakmai együttműködés és kapcsolattartás
Idősek	- Növekednek a generációs távolságok, tendencia, hogy egyre több idős él egyedül, izolálódnak, magukra maradnak. A kor előrehaladtával a szervezet számos működése hanyatlik, az egészségügyi állapot romlik	- Egészségtudatos életmód népszerűsítése, élményszintű tanulás, társas együttlét biztosítása
Nők	- A nők nem tájékozottak az őket érintő egészségügyi szűrések időpontjait, elérhetőségét illetően, - A több gyermeket, vagy gyermeket egyedül nevelő	- Női egészségtudatosság növelése: információ nyújtása az önkormányzat saját internetes oldalán és egyéb helyeken az aktuális szűrővizsgálatokról, a

	família esetében magas a leszakadás, a szegénység kockázata	nőket érintő egészségügyi szolgáltatások elérhetőségéről - - Széleskörű tájékoztatás nyújtása az igénybe vehető szociális ellátásokról
Fogyatékkal élők	- A fogyatékkal élő gyermekek és fiatal felnőttek számára szükséges akadálymentes játszótér kialakítása, - Fogyatékkal élők elszigeteltségének enyhítése - Egészségügyi prevenciós szolgáltatások hiánya, illetve megközelíthetetlensége, szükséges szűrőprogramokra történő eljutás nehézsége	- Pályázati lehetőségek felkutatása az egyenlő esélyű hozzáférés témakörben, - A fogyatékkal élők társadalmi beintegrálódása, programok szervezése, - Célzott egészségügyi programok szervezése

2. Jövőképünk

- Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák nincsenek hátrányosan megkülönböztetve.
- Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők támogatáshoz jussanak.
- Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek támogatását.
- Folyamatosan odafigyelünk az idősek gondozására.
- Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén, a nemen alapuló esélyek előmozdítását.
- Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférésére.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők hozzájussanak a pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátásokhoz, az oktatási, egészségügyi, kulturális szolgáltatásokhoz. Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák esélyegyenlősége megvalósul az antiszegregációs törekvések, különösen az integrált környezetbe történő elhelyezés és a lakhatás javítását célzó intézkedések által. Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek védelmét, a veszélyeztetettség megszüntetését, a szabadidő hasznos eltöltéséhez alternatívák biztosítását. Folyamatosan odafigyelünk az idősek aktivitásának megőrzésére, a különböző civil szerveződések lehetőségének megteremtésére. Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés elősegítését, a munka és a családi élet összehangolásának támogatását. A közterületi játszóterek kialakításánál különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők egyedi igényeire, továbbá a biztonságos közlekedés megteremtésére, a civil szerveződések működésének támogatására. Részt kívánunk venni azon programok megszervezésében, különös tekintettel a drog és alkohol függőségre kialakulásának megelőzését szolgálják.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
0. Település szintű probléma												
1	Külterületi helyi közutak fejlesztése és kezelésükhöz szükséges eszközök beszerzése Kiskunhalas-Harkakötöny konzorcium a által VP6-7.2.1-7.4.1.2-16	Az utak kiépítettsége, annak állapota, hiánya nagymértékben befolyásolja a lakosságot, különösen az idősek, a fogyatékkal élők és gyermekek mindennapi életvitelét és biztonságát. Külterületi	Rövid, közép és hosszú távon is megfelelő életvitel kialakításához szükséges közlekedési feltételek biztosítása.	Az intézkedés célja összhangban áll a település fejlesztési tervével.	---	0813/5, 0824 és a 0148 hrsz-ú külterületi utak felújítása, illetve az út későbbi gondozásához szükséges eszközök beszerzése.	Polgármester	2021. 12. 31. (péntek)	Nő a felújított utak hossza.	A tervezett beruházást Településfejlesztési Operatív Program keretében elnyert támogatás összegéből kívánjuk megvalósítani, illetve saját erőből.	Saját erő, illetve lehetőség szerint pályázati forrásból.	---

		utak fejlesztése segít a tanyai szegregátumok izoláltságát csökkenteni. A projekt középpontjában a mára már erősen alárendelté vált közlekedési útvonal felújítása.										
2	Kiskunhalasi Halastermál Gyógyhely komplex turisztikai fejlesztése GINOP-7.1.3-15.2016.00014	Csetényi park komplex turisztikai fejlesztése. Olyan turisztikai attrakciók elhelyezése, amely célponttá teszik a területet.	Komplex turisztikai hely kialakítása, a célcsoportok érdekében.	Az intézkedés célja összhangban áll a település fejlesztési tervével.	---	A fejlesztés a Városházától a Sportközpontig terjed majd, ezen a területen belül egységes koncepció mentén kerülnek a fejlesztés megvalósításra, melyek felfűzve, egymást erősítve tennék még vonzóbbá a települést.	Polgármester	2021. 12. 31. (péntek)	Látogatók száma, szolgáltatást igénybe vevők száma.	A tervezett beruházást Településfejlesztési Operatív Program keretében elnyert támogatás összegéből kívánjuk megvalósítani, illetve saját erőből.	Saját erő, illetve lehetőség szerint fenntartási pályázati forrásból.	---
3	Kiskunhalas Ivóvízminőség javító Projekt	A „Mindennapi Vizünk” Ivóvízminőség-javító	Rövid, közép és hosszú távon is megfelelő ivóvíz	Az intézkedés összhangban van a településfe	---	A projekt keretében megvalósuló műszaki megoldások a	Polgármester	2021. 12. 31. (péntek)	Egészséges ivóvízzel történő ellátása a lakosságnak.	A tervezett beruházást teljes egészében pályázati	Saját erő, illetve lehetőség szerint pályázati	---

	KEOP-1.3.0/09-11-2011-0028	Önkormányzati Társulás 14 településsel karöltve alakult meg.	biztosítása az adott településeken.	jlesztési koncepcióval.		Társulásban érinett települések vízellátó rendszerének fejlesztése. Kutak felszínre hozott rétegvize előírás szerinti állapotba hozatala.				összegből kerül megvalósításra.	forrásból.	
4	Humán szolgáltatások fejlesztése a kiskunhalasi járásban – Esélyteremt és a humán szolgáltatásokban EFOP-1.5.3-16-2017-00011	Hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatása és a munkaerőpiaci helyzetük erősítése, az egyes közszolgáltatások minőségének és hatékonyságának fejlesztése.	A legfőbb célja a társadalmi felzárkóztatás érdekében a területi különbségek csökkentése, a minőségi humán közszolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása. További cél az alapszolgáltatásokra ráépülve, hozzájárulni a helyi egyedi igények kielégítéséh	Az intézkedés célja összhangban áll a település fejlesztési tervével, esélyegyenlőségi programjával.	---	Hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatása és a munkaerőpiaci helyzetük erősítése, az egyes közszolgáltatások minőségének és hatékonyságának fejlesztése.	Polgármester	2021. 12. 31. (péntek)	Hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatása és a munkaerőpiaci helyzetük erősítése, az egyes közszolgáltatások minőségének és hatékonyságának fejlesztése.	A tervezett beruházást teljes egészében pályázat keretében elnyert támogatás összegéből kívánjuk megvalósítani.	Saját erő, illetve lehetőség szerint fenntartási pályázati forrásból.	---

			ez szükséges komplex kiegészítő szolgáltatások fejlesztéséhez									
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége												
1	Szociális probléma térkép elkészítése	Mind a település belterületén mind pedig a külterületen, a mélyszegénységen élők pontos szociológiai paraméterei nem ismertek, számuk és szükségleteik emiatt nem konkretizálhatók, ennek értelmében az őket célzó programok hatásossága kérdéses lehet. Hiányzik egy település és vonzáskörzeti szinten kidolgozott	szociális problématérkép elkészüljön	oktatásfejlesztési koncepció	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia 2030 (MNTFS)	Pontosan fel kell térképezni a mélyszegénységben élők helyzetét és szükségleteit, majd a szociális tervezés módszereivel, az érintett szakterületekkel együttműködve konkrét stratégiát szükséges kidolgozni a helyzetük javítására, és a nemzedékeken átívelő szegénység ciklusának megtörésére. Szociális probléma térképkidolgoz	polgármester	2028. 06. 01. (csütörtök)	90%-os feldolgozottság	humánerőforrás	2 évenkénti adatfrissítés	nincs együttműködés

		Szociális (probléma) térkép. A határidő folyamatos.				ása.						
2	Bölcsődei ellátás relevanciájának elfogadtatása	Bölcsődei ellátás igénybe vétele jelentőségének alul értékelése. Határidő folyamatos.	szociális problématérkép elkészüljön	Egészségügyi koncepció	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia 2030 (MNTFS 2030)	bölcsődei ellátás koncepcionális átgondolása stratégiai szintű kezelése.	Polgármester, jegyző	2028. 12. 31. (vasárnap)	a rászorulók min. 90%-a kapja meg az ellátást	humánerőforrás és a státuszokhoz szükséges pénzeszköz	pénzforrás folyamatos biztosítása a működő intézmények	nincs együttműködés
3	A kötelező óvodáztatás törvényi előírásának érvényre juttatása	Óvodai ellátás igénybe vételének alacsony volta. A határidő folyamatos.	100%-os beóvodáztatás	nem releváns: köznevelési törvényi rendelkezés	Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) "Legyen jobb a gyermekeknek" Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Ösztönözni kel az óvodai ellátás igénybe vételét, és szorgalmazni a felzárkóztató csoportok volumenének szükség szerinti bővítését	Polgármester ,jegyző	2028. 01. 01. (szombat)	100%-os beóvodáztatás	önkormányzati pénzforrás	pénzforrás folyamatos biztosítása a működő intézmények	nincs együttműködés
4	Alapkompetencia fejlesztés	A kérdéses populáción belül a mélyszegénységben élők kompetenciái hiányosak, nem illeszkednek a munkaerő	szignifikáns változás az alapkompetenciákban	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia 2030 (MNTFS 2030)	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia 2030 (MNTFS 2030)	A kompetenciaméréseket és azok fejlesztését célzó programok segítése és ösztönzése, illetve az erre	polgármester	2028. 12. 31. (vasárnap)	min. 10%-os javulás (alapkompetencia mérések)	közfoglalkoztatási és EU. társfinanszírozott pályázatok	pályázati források rendelkezésre álljanak	nincs együttműködés

		kínálat elvárásaihoz. A határidő folyamatos.				épülő fejlesztő programok elvi támogatása. Élni kell a „Foglalkoztatás, szociális ügyek és társadalmi befogadás Készségek/kompetenciák, képesítések és foglalkozások európai osztályozása (ESCO) kidolgozásába” való bekapcsolódás lehetőségeivel.						
5	Lemorzsolódás csökkentés	Magas az iskolaelhagyók aránya A határidő folyamatos	Évente 10%-kal csökkenjen a lemorzsolódok száma, 2018. 10. hóig.	köznevelési koncepció	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia 2030 (MNTFS)	Felnőtt oktatás keretein belül ösztönözni kell mind a 7-8. dolgozók általános iskolai osztály befejezését, mind pedig a szakképzettségek megszerzését	Polgármester, jegyző	2028. 01. 01. (szombat)	folyamatos, évi 10%	pedagógus státusz + pénz	státusz és pénzeszköz kormányzati biztosítása	nincs együttműködés
6	Magas munkanélküliség	Magas a munkanélkülieк aránya, a határidő folyamatos.	évente min. 1%-kal csökkentjen az arányuk.	gazdasági programok	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási	Ösztönözni kell a munkaerő piacon keresett szakmák	Polgármester, jegyző	2028. 01. 01. (szombat)	évi 1%	humán és pénzforrás	folyamatos és hatékony gazdaságfejlesztés	nincs együttműködés

					Stratégia 2030 (MNTFS)	megszerzését, és össze kell hangolni a szakképzés kínálatát a munkaerő kereslettel						
7	Családi diszfunkciók	A család, mint elsődleges szocializációs terep sok esetben diszfunkcionálisan működik. A határidő folyamatos.	A diszfunkciók szignifikáns csökkentése	Szociális koncepció	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia 2030 (MNTFS)	Közösségi helyszínek szerepének megerősítése, ott iskolán kívüli fejlesztő és szocializációs, kommunikáció t segítő, konfliktuskezelő programok szervezése, a családok bevonásával is. A közösségi szociális munka feltételeinek és gyakorlatának megteremtése a kérdéses populáció körében, szükség szerint roma szociális munkások képzése és bevonása a feladatok	polgármester	2028. 01. 01. (szombat)	szignifikáns	humán és pénzforrás	esélytudatos gondolkodásmód érvényesülése az önkormányzatoknál	nincs együttműködés

						megvalósításába.						
8	Figyelőrendszerek kialakítása	Gyakoriak a krízishelyzetek. A határidő folyamatos.	költséghatékonyabb működés		Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia 2030 (MNTFS 2030)	Információs pontok, úgynevezett figyelő rendszerek kialakítása az ellátórendszerek már meglévő kapacitásának igénybe vételével	Polgármesterjegyző	2028. 01. 01. (szombat)		humánerőforrás	esélytudatos gondolkodásmód érvényesülése az önkormányzatoknál	nincs együttműködés
9	A tanyán élők elszigetelődése	A tanyán élők életminőségének javítása komoly feladat a továbbiakban is. Mind az elöregedés miatt magukra maradó, leromló élethelyzetben lévők, mind az „ún. szociális menekülők” (akik eladósodás miatt tanyára költöznek, gyerekkel, magas családlétszám	szignifikáns életminőség javulás	gazdasági program	Magyar nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia 2030 (MNTFS 2030)	Külterületre kihelyezett szolgáltatások bővítése, ezzel pályázati lehetőségek feltárása. Tanyai szociális koncepció kialakítása és a fejlesztési koncepciókkal való összehangolása. Bernáth Lajos kollégium szociális feladatellátásának központba helyezése.	polgármester	2028. 10. 31. (kedd)		pályázati támogatás	esélytudatos gondolkodásmód érvényesülése az önkormányzatoknál	nincs együttműködés

		mal) aránya folyamatosan növekszik. A határidő folyamatos.										
II. A gyermekek esélyegyenlősége												
1	Gyermekszegénység visszaszorítása	A gyermekszegénység valósága nem csak a roma lakosságot érintik, egyaránt, területileg beazonosíthatatlan módon jelen van a helyi társadalom egészében. A határidő folyamatos.	A gyermekszegénység szignifikáns csökkenése	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia 2030 (MNTFS 2030)	Magyar nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia 2030 (MNTFS 2030)	A gyermekszegénység visszaszorítására megfogalmazódó programok nem fókuszálhatnak pusztán a roma lakosságra, felszámolására komplex, a helyi társadalom egészét érintő programok szükségesek, az előző fejezet fejlesztési lehetőségeiben megfogalmazottak alkalmazandók a gyermekszegénység kezelésére is	Polgármester, jegyző	2028. 12. 31. (vasárnap)		pénzforrás, humánerőforrás	az erőforrások folyamatos biztosítása révén	nincs együttműködés
2	Gyermekszegénység az alacsonyab	A gyermekszegénység	A gyermekszegénység	köznevelési program	Magyar Nemzeti Társadalmi	A családok egészére kiterjedő	Polgármester, jegyző	2028. 12. 31. (vasárnap)		pénzforrás, humánerőforrás	az erőforrások folyamatos	nincs együttműködés

	b iskolai végzettségű családokban	kialakulása és növekedése a szülők munkanélküliségéhez köthető, a problémának leginkább az alacsony iskolai végzettségű szülők gyermekei a kitettek. A határidő folyamatos.	szignifikáns csökkenése		Felzárkóztatási Stratégia 2030 (MNTFS 2030)	programok szervezése és támogatása. Ösztönözni kell a munkaerő piacon keresett szakmák megszerzését, és össze kell hangolni a szakképzés kínálatát a munkaerő kereslettel, bölcsődei ellátás volumenének kiterjesztése. Ösztönözni kel az óvodai ellátás igénybevételét, és szorgalmazni a felzárkóztató csoportok volumenének szükség szerinti					biztosítása révén	
3	Gyermekvédelmi ellátórendszer megreformálása	A gyermekek védelmére hivatott ellátórendszer kiterjedt, lefedi a város korábbi szükségleteit,	Hatékonyabb ellátórendszer alakuljon ki	nincs kapcsolat	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási stratégia 2030 (MNTFS	Össze kell hangolni a védőnői szolgálat, a bölcsődei nevelés és az oktatási intézmények	polgármester	2028. 12. 31. (vasárnap)	csökken a panaszok és az ellátatlan panaszok mennyisége	humánerőforrás	az erőforrások folyamatos biztosítása, és a szervezetfejlesztés folyamatos	nincs együttműködés

		ám az új típusú szegénység kezelésére alkalmas ellátórendszerek saját hibájukon kívül összehangolatlanul működnek. A határidő folyamatos.			2030)	munkáját a veszélyeztetett populáció fejlesztésének érdekében. Fokozott figyelmet kell irányítani a megváltozott tankötelezettségi kor miatt az oktatási rendszerből még fiatalkorúként kiesőkre, társadalmi és szociális integrációjukra.					sága révén	
4	Képességfejlesztő programok beindítása	Nincsenek a szóban forgó gyermekek hiányzó képességeit fejlesztő megfelelő programok, tematikák a gyermekvédelmi, az oktatási és nevelési intézményekben.A határidő folyamatos.	hiányzó képességek mennyiségének visszaszorulása		Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia 2030 (MNTFS 2030)	Kormányzati stratégiák szintjén szorgalmazni kell az oktatási és nevelési intézmények kapacitásának bővítését és módszertani segítését az ilyen típusú feladatok ellátására, második esély típusú képzések	Polgármester,jegyző	2028. 09. 01. (péntek)	elindított programok száma	humánerőforrás (fejlesztés)	az erőforrások folyamatos biztosítása	nincs együttműködés

						lehetőségének feltárása, kihelyezett oktatás szervezése a tanköteles koron túli fiataloknak						
5	Bölcsődei fejlesztések Bács-Kiskun megyében TOP-1.4.1-16-Bk1-2017-00002	A bölcsőde a családban nevelkedő 3, illetve 4 év alatti gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű nevelését, gondozását biztosítja, miközben lehetővé teszi az édesanya (a szülők) számára a munkavégzést. Hosszú távon nagy igény mutatkozik az ellátás igénybevételére.	Rövidtávon: az anyagi erőforrások megteremtése, az épület kialakítása és a bölcsődei nevelés megkezdése Középtávon: a hatékony működés hosszú távú fenntartása	Az intézkedés a Bács-Kiskun Megyei stratégiai célkitűzésével is összhangban áll, valamint a település fejlesztési tervével.	---	Gyermekellátási szolgáltatások fejlesztése eszközbeszerzésekkel. A projektben beszerezni kívánt tárgyak, eszközök által, a konzorciumi partnerek tovább szeretnék növelni a kisgyermekek ismereteit önmagukról, valamint tágabb és szűkebb környezetükről. Fejleszteni kívánják a finom-motorikus készségeket, hozzá szeretnének	Polgármester	2021. 12. 31. (péntek)	Az újonnan kialakított létesítmény kihasználtsága, igénybevétele.	A tervezett beruházást teljes egészében Településfejlesztési Operatív Program keretében elnyert támogatás összegéből kívánjuk megvalósítani.	Saját erő, illetve állami normatíva.	---

						járulni az egészséges testi, lelki, értelmi és érzelmi fejlődésükhöz. A projekt keretében beszerzésre kerül a nevelőmunkát segítő IKT eszköz, ami a minden napi munka része, gyerekkel zenehallgatására, képek, filmek nézésére, napi jelentések készítésére alkalmas.						
III. A nők esélyegyenlősége												
1	Női munkanélküliség visszaszorítása	A nők körében magasabb a munkanélküliség, a gyermekvállalás utáni munkába való visszatérés nehezített, gyermekvállalás miatti hátrányok. A	egyenlő feltételek alakuljanak ki a munkaerőpiacon	nincs szinergia	"A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban" akcióterv (2021-2030)	Női munkanélkülisége okainak feltárása, a problémák megfelelő módszerekkel való korrigálása, a munkáltatói Esélyegyenlőségi tervek prioritásainak	polgármester	2028. 01. 01. (szombat)	munkanélküliségi adatok	humánerőforrás	esélytudatos helyi társadalom	nincs együttműködés

		határidő folyamatos.				folyamatos felszínen tartása						
2	Nemek közötti diszkrimináció	Férfi munkavállalókat előnyben részesítik a nőkkel szemben. Női karrier lehetősége korlátozott. A határidő folyamatos.	egyenlő feltételek alakuljanak ki a munkaerőpiacon	nincs szinergia	"A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban" akcióterv (2021-2030)	Kapcsolattartás a munkaadókkal és az érdekképviseleti szervekkel, a munkáltatói Esélyegyenlőségi tervek prioritásainak folyamatos felszínen tartása	polgármester	2028. 01. 01. (szombat)	magasabb beosztásban dolgozók száma	humánerőforrás	esélytudatos helyi társadalom	nincs együttműködés
3	Nemek közötti bérfeszültség	Férfi munkavállalók ugyanazért a munkáért magasabb bért kapnak, mint a nők. A határidő folyamatos.	egyenlő feltételek alakuljanak ki a munkaerőpiacon	nincs szinergia	"A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban" akcióterv (2021-2030)	"A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban" akcióterv (2021-2030)	polgármester	2028. 01. 01. (szombat)	fizetés összege	humánerőforrás	esélytudatos helyi társadalom	nincs együttműködés
4	Családon belüli erőszak	Családon belüli erőszak áldozatai a nők. A határidő folyamatos.	Családon belüli erőszak csökkenjen	nincs szinergia	"A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban" akcióterv (2021-2030)	Kormányzati szintű stratégiák mellé rendelhető megfelelő eszközrendszer	polgármester	2028. 01. 01. (szombat)	az elkövetések száma	humánerőforrás	esélytudatos helyi társadalom	nincs együttműködés
IV. Az idősek esélyegyenlősége												

1	Külterületen élő idősek elszigetelődése	Külterületen élő idős, egyedülálló emberek szükségleteinek figyelése csak részben megoldott. A határidő folyamatos.	az elszigetelődés szignifikáns csökkenése		Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022) (2023-2024)	Infrastruktúra javítása (úthálózat, téli közlekedés javítása, közvilágítás javítása stb.)	polgármester	2028. 01. 01. (szombat)	elszigetelten élők száma	humánerőforrás, pénzforrás	esélytudatos helyi társadalom és erőforrások folyamatos biztosítása	nincs együttműködés
2	Jelzőrendszer bővítés	Jelzőrendszer kapacitásának szűkössége. A határidő folyamatos. A határidő folyamatos.	jelzőrendszer minimum 20%-os kapacitás bővülés		Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022) (2023-2024)	Jelzőrendszer kapacitásának bővítése	polgármester	2028. 12. 01. (péntek)	jelzőrendszer darabszáma	pénzforrás	forrás folyamatos biztosítása	nincs együttműködés
3	Idős korosztály társadalmi hasznosságának kiaknázalansága	Idős korosztály társadalmi hasznosságának kiaknázatlansága. A határidő folyamatos.	a civil szektor szemmel látható megerősödése e területen		Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022) (2023-2024)	Idősek önszerveződő csoportjainak segítése, tevékeny időskor programjainak megteremtése	polgármester	2028. 01. 01. (szombat)	munkaóra	humánerőforrás	esélytudatos helyi társadalom	nincs együttműködés
4	Ellátórendszer fejlesztés	Időseket ellátó rendszerek felkészületlenek a megváltozott ellátási szükségletekre (pl. idősotthonokban az ápolási	Időseket ellátó rendszerek felkészületlenek a megváltozott ellátási szükségletekre.		Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022) (2023-2024)	Intézményrendszer felkészülése a megváltozott szükségletek kielégítésére	polgármester	2028. 01. 01. (szombat)	Ellátórendszer intézményeinek száma.	Pályázattól függően.	Pályázatból fenntartható.	nincs együttműködés

		szükségletek növekedése). A határidő folyamatos.										
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége												
1	Társadalmi kohézió növelése	Az elszigetelten élő, fogyatékkal élőnek vagy fogyatékkal élő gyermeket nevelő szülőknek vagy fogyatékost ápoló családtagnak kapcsolattermtésre, önsegítő csoportok szervezésére, a fórumokba való bekapcsolódásra kevés lehetősége van. A határidő folyamatos.	A civil összefogás megerősödése	gazdasági program	Országos Fogyatékosságügyi Program (2015-2025)	A kommunikáció színtere az internet világa, amely a felhasználók otthonába hozhatják a közösséget. Lehetőségek: közterületen térítésmentes WIFI szolgáltatás, képzések szervezése (db), olyan támogatások bevezetése, amely az internethez való hozzáférést segíti.	polgármester	2028. 01. 01. (szombat)	Becsléssel állapítható meg.	pénzforrás	Pályázati és önkormányzati forrásból fenntarthato.	nincs együttműködés
2	Akadálymentesítés	Közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való	100%-os akadálymentesítés kialakítása	gazdasági program	Országos Fogyatékosságügyi Program (2015-	Fizikai környezetben található akadályok megszüntetése,	Polgármester, jegyző	2028. 12. 31. (vasárnap)	akadálymentesített hely (db)	pénzforrás	esélytudatos helyi társadalom és erőforrások	nincs együttműködés

		hozzáférés lehetőségei, az akadálymentes környezet aránya nem 100 %-os. A határidő az akadálymentesítés befejezéséig tart.			2025)	információs és kommunikációs akadályok megszüntetése, lakókörnyezet akadálymentesítését szolgáló program.					folyamatos biztosítása	
3	Növekvő társadalmi devianciák	A pszichiátriai problémákkal küszködő, illetve a szenvedélybetegségben szenvedő (alkohol, drog,) emberek száma egyre nő. A határidő folyamatos.	a tendencia megállítása	egészségügyi koncepció	Országos Fogyatékosságügyi program (2015-2025)	Ellátásukban részt vevő civil szervezetek bevonásával elemzések készítése, problémáik feltárása, életminőségüket javító intézkedések bevezetése.	polgármester	2028. 01. 01. (szombat)	A pszichiátriai problémákkal küszködő, illetve a szenvedélybetegségben szenvedő (alkohol, drog,) emberek száma	pénzforrás	esélytudatos helyi társadalom és erőforrások folyamatos biztosítása	nincs együttműködés
4	A szűrővizsgálatok igénybevétele	Az egészségügyi prevenciós szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek	a szűrővizsgálatokon évente 10%-kal magasabb részvétel	egészségügyi koncepció	Nemzeti Egészségügyi Program 2023-2033 "Egészséges Magyarországért 2021-2027"	Segíteni, hogy a fogyatékkal élők is minél nagyobb számban részt vegyenek az egészségügyi szűrővizsgálatokon	Polgármester, jegyző	2028. 01. 01. (szombat)	szűrővizsgálatokon résztvevők száma	pénzforrás	esélytudatos helyi társadalom és erőforrások folyamatos biztosítása	nincs együttműködés

		kevésbé veszik igénybe. Szükséges a támogatásuk a szűrőprogramokra történő eljutásuk (eljuttatásuk) terén. A határidő folyamatos.			Egészségügyi Ágazati Stratégia							

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Az Önkormányzat az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot támogassák.

Az Önkormányzat azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Az Önkormányzat a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

3.2 A megvalósítás folyamata

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. A célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:
- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, a HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább kétévente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik. A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül. A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására. A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,

- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja a Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
    - Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
    - Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
    - Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
    - Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, például évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.
Az HEP IT-t módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.
Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Kiskunhalas város/község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Kiskunhalas város/község képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot megvitatta és 178/2025. számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Dátum Aláírás